

**ПРОФЕСОРИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЮРИДИЧНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ
імені
ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ПРОФЕСОРИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЮРИДИЧНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ
імені
ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

А	Азімов Ч.Н.	20	Зеленецький В.С.	54	Процевський О.І.	90
	Алексєенко М.М.	20	Зелінський А.Ф.	55	Пушкін О.А.	91
	Альперт С.А.	21	К Кальман О.Г.	56	Р Раєвський О.А.	92
	Астахова В.І.	22	Канарський С.М.	57	Ратнер А.С.	92
Б	Бажанов М.І.	8	Каркач П.М.	57	Ривлін А.Л.	93
	Барабаш О.Т.	23	Кац С.Ю.	58	Рогожин А.Й.	13
	Бару М.Й.	23	Каченовський Д.І.	59	Рум'янцев В.О.	94
	Баулін Ю.В.	24	Кисельов О.Д.	59	С Сабінін С.Є.	94
	Битяк Ю.П.	25	Клімова Г.П.	60	Салтевський М.В.	95
	Бокаріус М.М.	26	Кобалевський В.Л.	60	Сафронова І.П.	14
	Борисов В.І.	27	Колесниченко О.Н.	61	Свечкар'єв О.І.	14
	Буроменський М.В.	28	Колісник В.П.	62	Семенов В.С.	96
В	Вільнянський С.Й.	29	Колмаков В.П.	63	Сімонок В.П.	96
	Вовк Ю.О.	30	Комаров В.В.	64	Скакун О.Ф.	97
	Волков Г.І.	31	Коновалова В.О.	11	Сливицький В.І.	98
	Володимиров Л.Є.	32	Копєйчиков В.В.	65	Спасибо-Фатєєва І.В.	99
	Воронов М.П.	32	Корецький В.М.	66	Статівка А.М.	100
Г	Гавриш С.Б.	33	Корчева З.Г.	67	Сташис В.В.	15
	Гайворонський В.М.	34	Красько І.Ю.	67	Степанюк А.Х.	100
	Гаращук В.М.	35	Кривоченко Л.М.	68	Стоянов А.М.	101
	Герасіна Л.М.	36	Куніцин О.В.	69	Страхов М.М.	17
	Гаттенбергер К.К.	37	Куплеваський М.Й.	69	Т Тацій В.Я.	102
	Гетьман А.П.	37	Кучерявенко М.П.	70	Тертишніков В.І.	104
	Голіна В.В.	38	Л Ландкоф С.Н.	71	Тимківський І.Ф.	105
	Гончаренко В.Д.	39	Левитський В.Ф.	72	Титов В.Д.	106
	Гордон В.М.	40	Лозо І.А.	73	Тихий В.П.	107
	Гордон М.В.	41	Лозовой В.О.	74	Тищенко М.М.	108
	Горшеньов В.М.	42	Ломако В.А.	75	Тодика Ю.М.	109
	Гредескул М.А.	42	М Максимейко М.О.	76	Трахтеров В.С.	110
	Гречко В.В.	43	Максимов С.І.	76	Трубников В.М.	110
	Гриценко О.А.	44	Марочкін І.Є	77	Ф Фінько В.Д.	111
	Гродзинський М.М.	44	Маслов В.П.	78	Фукс С.Л.	112
	Грошевий Ю.М.	8	Матусовський А.Й.	12	Ц Цвік М.В.	113
	Гуторова Н.О.	45	Мусіяка В.Л.	79	Ч Чефранов В.О.	114
Д	Данєвський В.П.	46	О Ольховський Б.І.	79	Чубинський М.П.	115
	Данил'ян О.Г.	46	Осіпова Н.П.	80	Ш Шевченко Л.С.	115
	Даньшин І.М.	10	Павловський Р.С.	81	Шелестов В.С.	116
	Демиденко Г.Г.	47	Палієнко М.І.	82	Шепітько В.Ю.	117
	Дитятін І.І.	48	Палкін В.С.	82	Шерстюк І.М.	118
Є	Євтихієв О.Ф.	48	Палюмбецький О.І.	83	Шефель С.В.	119
Ж	Жерьобкін В.О.	49	Панов М.І.	84	Шило О.В.	120
	Жигалкін П.І.	50	Петришин О.В.	86	Шульга М.В.	122
	Жилінкова І.В.	51	Підопригора З.А.	87	Ю Юрков Б.М.	123
	Журавель В.А.	51	Пінаєв А.О.	87	Я Якуба О.М.	123
	Жушман В.П.	52	Полежай П.Т.	88	Яновський М.В.	125
З	Загурський Л.М.	53	Попов В.К.	89		
	Запорожець А.М.	53	Придворов М.А.	89		

ЗМІСТ

Передмова	3
Заслужені професори академії.....	7
Професори академії	19
Алфавітний покажчик	126

**ПРОФЕСОРИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЮРИДИЧНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ
ІМЕНІ
ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ХАРКІВ
2004**

ISBN 966—8467—21—3 **Редакційна колегія:** проф. В.Я. Тацій (голова),
проф. В.В. Сташис, проф. В.В. Комаров,
проф. М.І. Панов, проф. А.П. Гетьман.

© Національна юридична академія
України імені Ярослава Мудрого, 2004

© «Дизайн Імідж Компанія», 2004

© Видавництво «Право», 2004

ПЕРЕДМОВА

Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого — самоврядний (автономний) державний вищий юридичний навчальний заклад IV рівня акредитації, один із найстаріших вузів України, якому виповнюється 200 років. Академія має славні традиції, які зберігалися і розвивалися багатьма поколіннями вчених-професорів. Вони зробили вагомий внесок у розвиток юридичної освіти, науки та юридичної практики. Це і стало поштовхом для підготовки книги у формі стислих біографічних нарисів про професорів Академії, які працювали у різні роки її становлення та розвитку. На жаль, незважаючи на зусилля редакційної колегії, через відсутність архівних матеріалів не вдалося відтворити біографії усіх професорів, як і портрети

деяких, чії біографії увійшли до книги.

Історія Академії починається ще з XIX ст., коли 5 (17) листопада 1804 р. імператором Олександром I був створений Харківський імператорський університет, до складу якого входило відділення (факультет) моральних та політичних наук і на якому здійснювалася підготовка юристів. У 1835 р. його офіційно перейменовано на юридичний факультет університету. Тут працювали знані юристи-професори М.М. Алексєєнко, Л.Є. Володимиров, М.А. Гредескул, В.П. Даневський, І.І. Дитятін, Л.М. Загурський, Д.І. Каченовський, О.В. Куніцин, М.Й. Куплеваський, О.І. Палюмбецький, А.М. Стоянов, І.Ф. Тимківський, М.П. Чубинський та ін.

У 1920 р. за рішенням Уряду України на базі юридичного факультету Харківського університету було створено Інститут народного господарства, який готував юристів для роботи в державному й господарчому апаратах. Першими викладачами, фундаторами Інституту стали відомі університетські професори: В.М. Гордон (з 1925 р. академік АН УРСР), В.Ф. Левитський (з 1925 р. академік АН УРСР), М.І. Палієнко (з 1930 р. академік АН УРСР), М.О. Максимейко (з 1926 р. член-кореспондент АН УРСР), О.Д. Кисельов, В.К. Попов, О.А. Раєвський, С.Є. Сабінін, М.Н. Соболев, В.І. Сливницький, В.С. Трахтеров та ін. Обіймаючи багато років викладацькі й наукові посади, вони зробили значний внесок у становлення та розвиток правової науки й освіти та підготовку висококваліфікованих юристів.

У 1930 р. Інститут народного господарства реорганізовано в Інститут радянського будівництва і права, що відповідало змісту його діяльності як вищого юридичного навчального закладу. У 1933 р. Інститут перейменовано на Всеукраїнський комуністичний інститут радянського будівництва та права. З метою покращення справи підготовки кадрів юристів його було у 1937 р. перетворено на Харківський юридичний інститут. У різні роки до професорсько-викладацького складу інституту, крім університетських професорів, увійшла плеяда видатних науковців та педагогів наступного покоління. Деякі з них прийшли, вже маючи багатий досвід юридичної роботи у Верховному Суді, Прокуратурі України та інших

юридичних установах, і зробили вагомий внесок у подальший розвиток Інституту. Це професори: М.М. Бокаріус, Г.І. Волков, С.Й. Вільнянський, М.М. Гродзинський, С.М. Канарський, В.Л. Кобалевський, В.М. Корецький, С.Н. Ландкоф, С.Л. Фукс та ін. В кінці 50—70-х років професорами стали М.Й. Бару, М.І. Бажанов, Ю.О. Вовк, Ю.М. Грошевий, С.Ю. Кац, О.Н. Колесниченко, В.П. Колмаков, В.О. Коновалова, В.В. Копейчиков, І.А. Лозо, В.П. Маслов, Р.С. Павловський, З.А. Підпригора, П.Т. Полежай, О.І. Процевський, О.А. Пушкін, А.Й. Рогожин, А.Л. Ривлін, І.П. Сафронова, О.І. Свечкар'юв, В.В. Сташис, М.М. Страхов, В.С. Шелестов, О.М. Якуба. Період 80-х — початок 90-х рр. ознаменувався значним розширенням складу професорів академії, формуванням наукових шкіл. В цей час вчене звання професора було присуджено Ч.Н. Азімову, С.А. Альперту, В.І. Астаховій, О.Т. Барабашу, Ю.В. Бауліну, М.П. Воронову, В.М. Гайворонському, В.Д. Гончаренку, В.В. Гречку, Г.Г. Демиденку, В.О. Жерьобкіну, П.І. Жигалкіну, А.М. Запорожцю, В.С. Зеленецькому, В.В. Комарову, І.Ю. Краську, В.О. Лозовому, В.А. Ломаці, Г.А. Матусовському, М.І. Панову, А.О. Пінаєву, В.К. Попову, О.Ф. Скаун, В.Я. Тацію, В.П. Тихому, Ю.М. Тодиці, В.М. Трубникову, М.В. Цвіку, В.О. Чефранову, Б.М. Юркову.

Початок 90-х рр. пов'язаний з подальшим розвитком Харківського юридичного інституту. За весь чималий період плідної роботи в Інституті було накопичено величезний досвід навчальної та методичної роботи з підготовки фахівців-юристів, проведено багато фундаментальних і прикладних наукових досліджень в царині держави і права, а отримані наукові досягнення активно впроваджувалися в законотворчу діяльність і практику правозастосування. 20 березня 1991 р. Харківський юридичний інститут реорганізовано в Українську державну юридичну академію. Високі досягнення Академії, її значна участь в розбудові вищої школи, провідна роль у підготовці юридичних і науково-педагогічних кадрів були відзначені Указом Президента України від 30 березня 1995 р. № 267, за яким Академії надано статус національного державного вищого навчального закладу, а Указом від 4 листопада 1995 р. — присвоєно ім'я Ярослава Мудрого. З цього часу Академія отримала назву «Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Самоврядний статус Академії врегульовано Указом Президента України від 21 червня 2001 р. № 457 «Питання Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого».

Нині, напередодні 200-річчя Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого сформувався значний науково-педагогічний потенціал. У складі Академії 31 кафедра. Викладання, виховну й науково-дослідницьку роботу здійснюють близько 600 викладачів. Серед них — 76 докторів наук, професорів, 384 — кандидати наук, доценти. Серед професорів — академік НАН України, 13 академіків та 16 членів-кореспондентів Академії правових наук України, 10 заслужених діячів науки і техніки України, 6 лауреатів Державних премій України, заслужений працівник вищої школи України, 8 заслужених працівників народної освіти, 7 заслужених юристів України, 2 заслужені діячі мистецтв України, 2 народні артисти України.

У 2000 р. було засновано почесне звання «Заслужений професор Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого». Це високе звання присвоюється вченою радою професорам, які мають 25-річний стаж бездоганної роботи в Академії, з них не менше 20 років — на штатній посаді професора. У різні роки це звання було

присвоєно 10 професорам — М.І. Бажанову, Ю.М. Грошевому, І.М. Даньшину, В.О. Коноваловій, Г.А. Матусовському, А.Й. Рогожину, І. П. Сафроновій, О.І. Свечкарьову, В.В. Сташису, М.М. Страхову.

В Академії склалися і функціонують досить авторитетні наукові школи в галузі юридичних наук з проблем теорії та історії держави і права, конституційного й державного будівництва, адміністративного, фінансового й міжнародного права, цивільного, цивільно-процесуального і трудового права, екологічного й аграрного права, кримінології та кримінально-виконавчого права, кримінально-процесуального права, організації судових та правоохоронних органів, криміналістики. Нині ведуться широкі наукові дослідження фундаментальних і прикладних проблем правознавства за 5-ма науковими напрямками: «Права людини і проблеми становлення демократичної правової соціальної держави Україна», «Проблеми вдосконалення правового регулювання ринкових відносин», «Актуальні проблеми кримінального та кримінально-виконавчого права і системи попередження злочинності», «Проблеми історії, теорії та практики державного права іноземних країн і міжнародного права», «Основи духовного життя суспільства і розвиток особи», у межах яких розроблюються 12 цільових комплексних програм. Значна увага приділяється проблемам законотворчої діяльності, втіленню отриманих результатів наукових досліджень у законотворчий процес. Учені Академії брали безпосередню участь у підготовці нової Конституції України, в опрацюванні й експертуванні багатьох законів та інших нормативно-правових актів. Понад 30 вчених — члени робочих комісій Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України з підготовки проектів кодексів, окремих законів та інших базових нормативно-правових актів. Особливо плідною є діяльність правознавців Академії в розробці проектів Кримінального, Бюджетного, Земельного, Цивільного, Сімейного, Господарського, Цивільно-процесуального, Кримінально-виконавчого, Кримінально-процесуального, Адміністративно-процесуального, Господарсько-процесуального, Трудового, Житлового кодексів, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кодексу адміністративних процедур України тощо. Вчені-професори Академії плідно співпрацюють з органами державної влади та юридичними установами. П'ять професорів — члени Науково-консультативної Ради Верховного Суду України, 3 — члени Консультативної ради Центральної виборчої комісії, 5 — члени Наукової ради Генеральної прокуратури України. Тісним є співробітництво вчених з Конституційним Судом України, Вищим господарським Судом України та іншими юридичними установами.

У рік 200-річного ювілею не можна не відзначити, що глибокі і славні традиції, закладені багато років тому, чому сприяли вчені-професори Академії, успішно продовжуються та примножуються. Наша гордість — внесок Академії у розвиток вищої юридичної освіти і науки, а через це — у побудову демократичної правової держави в Україні.

Ректор Національної юридичної
академії України імені Ярослава Мудрого
В.Я. Тацій

МОНАХ
СВЯТЫЙ
САВВАРИЙ

СВЯТЫЙ
САВВАРИЙ

**ЗАСЛУЖЕНІ
ПРОФЕСОРИ
АКАДЕМІЇ**

БАЖАНОВ Марко Ігорович

Народився 30 грудня 1922 року в м. Умані Черкаської обл. У 1948 р. з відзнакою закінчив Харківський юридичний інститут.

У 1941 – 1945 рр. працював на заводі Міністерства авіапромисловості. З 1945 по 1948 р. — студент, у 1948 – 1951 рр. — аспірант, у 1951 – 1955 рр. — викладач кафедри кримінального процесу Харківського юридичного інституту. З 1955 по 1960 р. — завідувач циклу кримінального права і процесу Всесоюзних курсів перепідготовки прокурорських працівників Прокуратури СРСР. Одночасно працював на кафедрі кримінального права і процесу Харківського юридичного інституту.

1960 – 1963 рр. — асистент кафедри кримінального права і процесу. У 1963 р. затверджений у вченому званні доцента цієї кафедри, з 1969 р. — професор кафедри кримінального права.

У 1951 р. захистив кандидатську дисертацію «Зміна обвинувачення в радянському кримінальному процесі», у 1967 р. — докторську дисертацію «Законність та обґрунтованість основних судових актів у радянському кримінальному процесі», а в 1969 р. йому присвоєно звання професора. В 1993 р. обраний дійсним членом (академіком) Академії правових наук України.

Головні напрямки наукових досліджень — проблеми Загальної частини кримінального права (співучасть у злочині, множинність злочинів, призначення покарання). Підготував 16 кандидатів юридичних наук та був науковим консультантом по двох докторських дисертаціях.

Автор понад 160 наукових робіт, у тому числі 12 монографій (у співавторстві — 7). Важливіші праці: «Призначення покарання за радянським кримінальним правом» (1980), «Злочини проти особистості в КК УРСР і судовій практиці» (1987), «Особа — під охороною кримінального закону» (1996, співавт.), «Множинність злочинів за кримінальним правом України» (2000).

Був членом робочої та редакційної групи Кабінету Міністрів України з підготовки проекту нового Кримінального кодексу України, а також незмінним членом Науково-консультативної ради Верховного Суду України. Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1990), нагороджений п'ятьма медалями.

Помер М.І. Бажанов 10 жовтня 2001 р.

ГРОШЕВИЙ Юрій Михайлович

Народився 10 листопада 1931 року в м. Харкові.

У 1953 р. закінчив Харківський юридичний інститут і до 1956 р. навчався в аспірантурі, по закінченні якої до 1966 р. працював слідчим УКДБ Белгородської обл., державним арбітром Дніпропетровського обласного держарбітражу, начальником юридичного відділу Шинного заводу м. Дніпропетровська, був членом

Дніпропетровського обласного суду. З 1966 р. — старший викладач, доцент (1966 – 1976), заступник декана, декан, професор (з 1976 р.), завідувач (з 1992 р.) кафедри кримінального процесу Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. 1994 року обраний віцепрезидентом Академії правових наук України.

У 1965 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Законність і обґрунтованість вироку радянського суду», у 1976 р. — докторську дисертацію «Проблеми формування внутрішнього переконання судді». Науковий ступінь доктора юридичних наук присуджено у 1976 р. Вчене звання професора присвоєно у 1978 р. Фахівець у галузі кримінально-процесуального права.

Головний напрям наукових досліджень — проблеми прийняття судових рішень та основні вимоги до них, підвищення ефективності правозахисних інститутів у кримінальному процесі, імплементації норм міжнародного права в національні процесуальні процедури.

Підготував 2 доктори і 42 кандидати юридичних наук.

Опублікував понад 270 наукових праць: «Проблеми формування суддівського переконання в кримінальному судочинстві» (1975), «Звільнення від кримінальної відповідальності в стадії судового розгляду» (1979), «Радянський кримінальний процес» (1983, співавт.), «Професійна правосвідомість судді та соціалістичне правосуддя» (1986), «Касаційний протест прокурора з кримінальних справ» (1989, співавт.), «Прокурорський нагляд в Україні» (1994, співавт.), підручник «Конституційне право України» (1999, співавт.), «Кримінальний процес України» (2000, співавт.), «Забезпечення органами внутрішніх справ міжнародно-правових стандартів прав людини під час охорони громадського порядку» (2001, співавт.), «Нове у кримінально-процесуальному законодавстві України» (2002, співавт.), «Конституційно-правові засади становлення української державності» (2003, співавт.), «Судова експертиза» (2004) та ін.

Член Комісії з доопрацювання та узгодження проектів Кримінального та Кримінально-виконавчого кодексів України, Науково-методичної ради при Міністерстві юстиції України, Науково-консультативної ради Верховного Суду України, консультант Комітету Верховної Ради України з правової реформи, голова спеціалізованої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого з захисту докторських дисертацій, член редакційної колегії ряду журналів та фахових наукових збірників, зокрема «Право України», «Вісник Академії правових наук України». У 1993 р. був членом робочої групи з підготовки проекту Конституції України. Брав участь у розробці законопроектів «Про прокуратуру України», «Про оперативну-розшукову діяльність», «Про судоустрій України».

Заслужений діяч науки і техніки України (1990), заслужений професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого (2000), почесний працівник Прокуратури України (2001), лауреат III Всеукраїнського конкурсу на

краще юридичне видання в номінації «Юридичні підручники»(2000), лауреат правничої премії імені Ярослава Мудрого в номінації «За видатні заслуги в галузі підготовки юридичних кадрів» (2003). Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2000), шістьма медалями, Почесними грамотами Вищого господарського Суду України (2001) та Верховної Ради України (2001).

ДАНЬШИН Іван Миколайович

Народився 4 жовтня 1923 року у с. Старицях Вовчанського р-ну Харківської обл.

Брав участь у Великій Вітчизняній війні з 1942 р. до її закінчення (Степовий, Калінінський, 1-й та 2-й Прибалтійські та 2-й Український фронти), був командиром гармати.

У 1949 р. закінчив Харківський юридичний інститут. Після цього 12 років був на практичній роботі. У 1949–1952 рр. працював у Полтавській обласній колегії адвокатів. З 1952 по 1953 р. — юрисконсульт відділу комунального господарства виконкому Харківської обласної Ради; у 1953–1960 рр. —

помічник голови виконкому Харківської міської Ради.

У 1961–1964 рр. навчався в аспірантурі Харківського юридичного інституту на кафедрі кримінального права і процесу; з 1964 по 1965 р. — асистент цієї ж кафедри; 1965–1967 рр. — старший викладач; у 1967 і 1968 рр. був призначений заступником декана відповідно заочного та вечірнього факультетів інституту. В 1968 р. затверджений доцентом кафедри кримінального права. Протягом п'яти років (1968–1973) працював проректором інституту з наукової роботи. В 1973 р. обраний завідувачем кафедри кримінології та виправно-трудового права, яку очолював до 1998 р. З 1998 р. — професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. В 1996–1998 рр. працював за сумісництвом заступником директора Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності Академії правових наук України.

У 1965 р. захистив кандидатську дисертацію «Хуліганство та заходи щодо його ліквідації у СРСР», у 1975 р. — дисертацію «Загальні питання кримінально-правової охорони громадського порядку» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Вчене звання професора присвоєно у 1978 р.

Головні напрямки наукових досліджень: проблеми кримінального права (вчення про кримінально-правові відносини, поняття злочину, юридична характеристика окремих злочинів та інші аспекти кримінальної відповідальності), кримінології (предмет, методологія і методи кримінологічної науки, детермінація злочинності та окремих злочинів, особистість злочинця, кримінологічна характеристика окремих видів злочинів). Підготував 12 кандидатів наук. Опублікував близько 200 наукових праць, у тому числі 13 монографій (з них 6 — колективні); співавтор трьох підручників.

Найбільш відомі роботи: «Кримінально-правова охорона громадського порядку»

(1973), «За злочин — покарання» (1975), «Злочинність: поняття і загальна характеристика, причини і умови» (1988), «Введення в кримінологічну науку» (1998), «Усталені форми організованої злочинності» (2002), «Кримінологія. Загальна та Особлива частини» (2003, автор дев'яти розділів).

Член редакційних колегій трьох наукових журналів, член Президії кримінологічної асоціації України, спеціалізованої вченої ради при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого з захисту докторських і кандидатських дисертацій.

Заслужений професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого (2001). Член-кореспондент Академії правових наук України (1993). Почесний працівник народної освіти України (1990). Лауреат премії імені Ярослава Мудрого у номінації «За видатні досягнення в науково-дослідницькій діяльності з проблем правознавства» (2002). Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня, «За мужність», двома медалями «За відвагу», має ще 17 воєнних нагород. У 2004 р. відзначений орденом України «За заслуги» III ступеня.

КОНОВАЛОВА Віолетта Омелянівна

Народилася 30 березня 1927 року в с. Черкаських Тишках Липецького р-ну Харківської обл.

У 1949 р. закінчила Харківський юридичний інститут і працювала слідчим прокуратури м. Ворошиловська Ворошиловградської обл.

З 1950 р. — аспірантка кафедри кримінального процесу, по закінченні аспірантури у 1953 р. — асистент, з 1959 р. — доцент, у 1962–1964 рр. — старший науковий співробітник, з 1969 р. — професор кафедри криміналістики Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого.

У 1981–1996 рр. — завідувала цією кафедрою. З 1993 р. — дійсний член (академік) Академії правових наук України.

У 1953 р. захистила дисертацію «Тактика допиту свідків у радянських органах розслідування» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1966 р. — докторську дисертацію «Теоретичні проблеми слідчої тактики (пізнавальна функція логіки та психології у слідчій тактиці)».

Головним напрямком її наукових досліджень є теорія криміналістичної тактики, юридична психологія. Підготувала 3 доктори та 17 кандидатів юридичних наук. Опублікувала понад 160 наукових праць, у тому числі 12 монографій (4 у співавт.). Серед них найбільш значущі: «Правова психологія» (1990), «Проблеми логіки і психології в слідчій тактиці» (1970), «Версія: концепція і функції в судочинстві» (2000), «Убивство: мистецтво розслідування» (2001).

Брала участь у розробці і рецензуванні проекту Кримінально-процесуального кодексу України, законів «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про

дактилоскопію», «Про боротьбу з тероризмом», «Про боротьбу з економічною злочинністю». Член спеціалізованої вченої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого з захисту кандидатських і докторських дисертацій (з 1969 р.), Президії Академії правових наук України (з 1993 р.), редколегії збірників «Криміналістика і судова експертиза» (з 1992 р.), «Проблеми законності» (з 1992 р.), «Вісника Академії правових наук України» (з 1993 р.).

Обиралася депутатом, головою комісії з соціалістичної законності Харківської обласної Ради народних депутатів (1975–1981).

Нагороджена медаллю «За доблесну працю» (1969), Почесною грамотою Міністерства юстиції України (1973), як видатний діяч науки одержала Державну стипендію Президента України (2001). Заслужений діяч науки України (1981), лауреат премії імені Ярослава Мудрого за видатні заслуги в галузі підготовки наукових кадрів (2001) та в номінації «За цикл робіт з криміналістики» (2003).

МАТУСОВСЬКИЙ Григорій Абрамович

Народився 15 липня 1923 року в м. Харкові.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Протягом 1942–1945 рр. сержантом військ радіозв'язку брав участь у бойових діях у складі Західного, Брянського та Другого Білоруського фронтів. У 1952 р. закінчив Харківський юридичний інститут, отримав кваліфікацію юриста.

У 1965 р. захистив дисертацію «Кримінально-процесуальні і кримінальні питання огляду слідів на місці події» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1980 р. — докторську дисертацію «Криміналістика в системі юридичних наук та її міжнаукові зв'язки». Вчене звання професора присвоєно у 1983 р.

Працював на Всесоюзних курсах підвищення кваліфікації слідчих: завідувачем криміналістичної лабораторії (1949–1954), заступником директора з навчальної роботи (1959–1969).

З 1968 р. — старший викладач, доцент, професор кафедри криміналістики Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Напрямки наукової діяльності: тактика і методика розслідування окремих видів злочинів, зокрема економічних та суміжних злочинів. Брав участь в українсько-американському проєкті «Розробка математико-криміналістичних методів виявлення економічних злочинів».

Підготував 9 кандидатів юридичних наук. Має 180 наукових праць, у тому числі 12 монографій: «Криміналістика в системі наукових знань» (1976), «Методика розслідування розкрадань» (1988), «Економічні злочини: криміналістичний аналіз» (1999) та ін.

Брав участь в організації сектора дослідження проблем боротьби з корупцією та організованою злочинністю Інституту вивчення проблем злочинності

Академії правових наук України. Був головним науковим консультантом Центру дослідження проблем комп'ютерної злочинності, членом Українського геральдичного товариства (з 1995 р.) та Всеросійського геральдичного товариства (з 1963 р.).

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни, «За мужність», медаллю «За бойові заслуги». Лауреат премії імені Ярослава Мудрого в номінації «За цикл робіт з криміналістики» (2003).

Помер Г.А. Матусовський 31 жовтня 2003 р.

РОГОЖИН Анатолій Йосипович

Народився 27 жовтня 1923 року в м. Тбілісі.

З 1945 по 1947 р. навчався в Харківській філії Всесоюзного заочного юридичного інституту і отримав спеціальність юриста. Після закінчення аспірантури Харківського юридичного інституту (1950) працював в цьому інституті на посаді декана факультету, проректора з навчальної і наукової роботи (1952–1962), виконував обов'язки ректора Харківського юридичного інституту, був завідувачем кафедри теорії держави і права, завідувачем кафедри історії держави і права (1963–1992), а з 1992 р. — професор кафедри історії держави і права України і зарубіжних країн.

Захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Соціалістична законність в УРСР під час проведення Великої Жовтневої соціалістичної революції, громадянської війни та іноземної воєнної інтервенції» (1950). У 1967 р. захистив докторську дисертацію «Держава і право УРСР під час іноземної воєнної інтервенції та громадянської війни». Вчене звання професора було присвоєно у 1968 р. У 1992 р. обраний дійсним членом (академіком) Академії правових наук України.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Командував взводом, батареєю, дивізіоном артилерійських та мінометних частин у складі Північного, Сталінградського та 4-го Українського фронтів. Після поранення у 1944 р. був демобілізований.

Головні напрямки наукових досліджень — проблеми історії держави і права СРСР, України, загальної історії держави і права, зокрема історії держави і права України в роки воєнної інтервенції та громадянської війни, історії Всеукраїнської надзвичайної комісії, розвитку федеративних відносин між Україною і Росією, держави і права Київської Русі. Під його керівництвом було підготовлено і захищено 5 докторських і 13 кандидатських дисертацій.

Автор понад 180 наукових праць (загальним обсягом понад 200 друк. арк.), з яких — 20 монографій (7 у співавт.). Серед них «Нариси історії соціалістичної законності в Україні під час іноземної воєнної інтервенції та громадянської війни» (1963), «Національна державність союзної республіки (історико-правовий аспект національно-державного будівництва в УРСР» (1991).

Виконував обов'язки академіка-секретаря відділення теорії та історії держави і права Академії правових наук України. Член редакційної колегії журналу «Вісник Академії правових наук України» (з 1993 р.).

Лауреат Державної премії України, заслужений працівник вищої школи України.
Помер А.Й. Рогожин 27 грудня 2000 р.

САФРОНОВА Інеса Павлівна

Народилася 28 серпня 1924 року в м. Москві.

У 1946 р. закінчила Харківський юридичний інститут, де з 1946 по 1949 р. навчалася в аспірантурі, з 1949 по 1952 р. працювала асистентом, з 1952 по 1962 р. старшим викладачем. З 1962 по 1981 р. — доцент, 1982 по 2004 рр. — професор кафедри історії держави і права України і зарубіжних країн.

У 1952 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Розвиток трудового права УРСР у 1917–1920 рр.». У 1979 р. захистила докторську дисертацію «Єдиноначальність и колегіальність в управлінні соціалістичними промисловими підприємствами в Радянській державі (1917-1929)», у 1982 р. присвоєно вчене звання професора.

Спеціалізувалася в дослідженні проблем історії держави і права СРСР, України, зарубіжних країн. Розробляла питання створення Української національної держави, її суспільно-політичного і державного ладу в різні періоди (XVII—XIX століття, післявоєнні роки (1945–1960) та ін.

Підготувала 3-х кандидатів юридичних наук.

Опублікувала понад 130 наукових праць: «Радянська держава та право в період Великої Вітчизняної війни» (1964), «Держава і право Росії від лютого до жовтня 1917 р.» (1965), «Єдиноначальність і колегіальність у соціалістичному промисловому підприємстві» (1979), розділи у підручнику «Історія держави і права України». Академічний курс: у 2 т. (2000) та ін. У 1999 р. отримала почесне звання «Заслужений юрист України», у 2002 р. — заслуженого професора Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Померла І.П. Сафронова 6 травня 2004 р.

СВЄЧКАРЬОВ Олександр Іванович

Народився 12 жовтня 1924 року в с. Макіївка Ворошиловградської (нині Луганської) обл. У 1950 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». Кандидатську дисертацію «Вищі органи державної влади Польської Народної Республіки» захистив у 1955 р.

Асистент (з 1956 р.), доцент (з 1963 р.), професор (з 1975 р.) кафедри міжнародного права та державного права зарубіжних країн, заступник декана

денного факультету інституту (1962 — 1966), завідувач кафедри міжнародного права та державного права зарубіжних країн (1966 — 1977). У 1977 — 1994 рр. — завідувач кафедри державного права СРСР та державного права зарубіжних соціалістичних країн. З 1994 до 2001 р. — професор кафедри міжнародного права та державного права зарубіжних країн Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Член-кореспондент Академії правових наук України.

Учасник Великої Вітчизняної війни.

Головні напрямки його наукових досліджень — державне право зарубіжних країн. Опублікував понад 50 наукових робіт: «Вищі органи державної влади ПНР» (1956), «Вищі органи державної влади зарубіжних соціалістичних країн» (1975), «Державне право зарубіжних країн» (1996, співавт.) та ін.

За мужність і героїзм (1944) О. І. Свечкар'ову було присвоєно почесне звання Героя Радянського Союзу (1944), він також нагороджений орденом Леніна, орденом Богдана Хмельницького III ступеня, медалями «Золота Зірка», «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» та ін. Має знак «Відмінник освіти України» та почесне звання «Заслужений працівник народної освіти України». Почесний громадянин м. Нікополя.

З 1976 р. був заступником голови Харківського обласного Комітету миру, у 1976–1981 рр. — членом Радянського комітету ветеранів війни.

Помер О.І. Свечкар'ов 13 вересня 2001 р.

СТАШИС Володимир Володимирович

Народився 10 липня 1925 року в м. Сумах.

З січня 1943 р. по серпень 1945 р. перебував у лавах Радянської Армії, брав участь у бойових діях на різних фронтах Великої Вітчизняної війни, був тричі поранений, одне поранення важке.

З 1946 по 1950 р. навчався в Харківському юридичному інституті, який закінчив з відзнакою, з 1950 по 1953 р. — в аспірантурі. У цей час неодноразово виконував обов'язки народного судді. У 1954 р. захистив кандидатську дисертацію. Працював асистентом, старшим викладачем. У 1962 р. присвоєно вчене звання доцента, у 1973 р. — професора.

Протягом 1956–1964 рр. — завідувач кафедри кримінального права і процесу, а з 1964 по 1991 р. — завідувач кафедри кримінального права. З 1964 р. — перший проректор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1993 р.

обраний академіком Академії правових наук України.

Основний напрямок наукової діяльності — дослідження проблем науки кримінального права і практики застосування кримінального закону. Є автором і співавтором понад 180 наукових праць, з яких 7 монографій, 6 науково-практичних коментарів, 8 підручників, 8 навчальних посібників. Під його керівництвом підготовлено і захищено 29 кандидатських і 6 докторських дисертацій.

Академік-секретар відділення кримінально-правових наук і член президії Академії правових наук України, голова кримінально-правової секції Науково-консультативної ради при Верховному Суді України, очолював Науково-методичну комісію з права Міністерства освіти і науки України, був головою фахової ради з права ДАК України, головою Експертної ради ДАК України, заступником керівника робочої групи Кабінету Міністрів України з розробки проекту Кримінального кодексу України. Є членом ряду президентських та урядових комісій: Комітету законодавчих ініціатив при Президентові України, Науково-консультативної ради Міністерства юстиції України, Експертної ради ДАК України, Науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України. Іноземний член Російської академії природничих наук відділення геополітики і безпеки, член Міжнародної асоціації юридичної методології у Канаді, член Лондонської дипломатичної академії, член Європейської асоціації законодавства, член Європейської асоціації кримінологів, посол вищої значимості Американського біографічного інституту. Член редакційних колегій журналів «Право України», «Вісник Генеральної прокуратури України», «Бюлетень Міністерства юстиції України», «Весы Фемиды», «Вісник Академії правових наук України», збірника «Проблеми законності».

Має державні нагороди України: орден «За заслуги» I, II, III ступенів (повний кавалер), орден князя Ярослава Мудрого V ступеня, орден Богдана Хмельницького III ступеня, а також почесні звання «Заслужений працівник вищої школи України» (1970) та «Заслужений діяч науки і техніки України» (1995). Лауреат премії Національної академії наук України (1981), лауреат Державної премії України (2001), лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2001, 2002).

Відзначений нагородами Союзу РСР: орденами Леніна, Бойового Червоного Прапора, Олександра Невського, двома орденами Вітчизняної війни I ступеня, двома орденами «Знак Пошани», а також 29 медалями.

Має почесну медаль «За досягнення у XX віці» Американського біографічного інституту; кавалер Всесвітнього ордена науки-освіти-культури Європейської академії інформації.

Церковні нагороди: орден Святого Георгія, орден 2000-річчя Різдва Христового I ступеня, орден Нестора Літописця.

Нагороджений орденом Українського козацтва з мечами, двома орденами Запорізького козацтва, орденом Святого Станіслава.

Йому присвоєно класний чин Державного радника юстиції II класу (генерал-лейтенант юстиції).

Заслужений професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, почесний професор Національної академії внутрішніх справ України,

почесний академік Національного університету «Острозька академія», почесний доктор Національного університету «Києво-Могилянська академія», почесний доктор Соломонова університету, Почесний громадянин міста Харкова.

На його честь Міжнародний астрономічний союз у 2000 р. присвоїв ім'я Stashis малій планеті № 7373.

СТРАХОВ Микола Миколайович

Народився 4 травня 1928 року в м. Харкові.

У 1952 р. закінчив Харківський юридичний інститут, де з 1952 по 1955 р. навчався в аспірантурі, а з 1954 р. працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента. У 1956 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Земельне законодавство УРСР у боротьбі за зміцнення союзу робітничого класу і селянства під час переходу до непу», у 1973 р. — докторську дисертацію «Основні закономірності виникнення і розвитку держави в країнах Стародавнього Сходу». Вчене звання професора присвоєно у 1975 р.

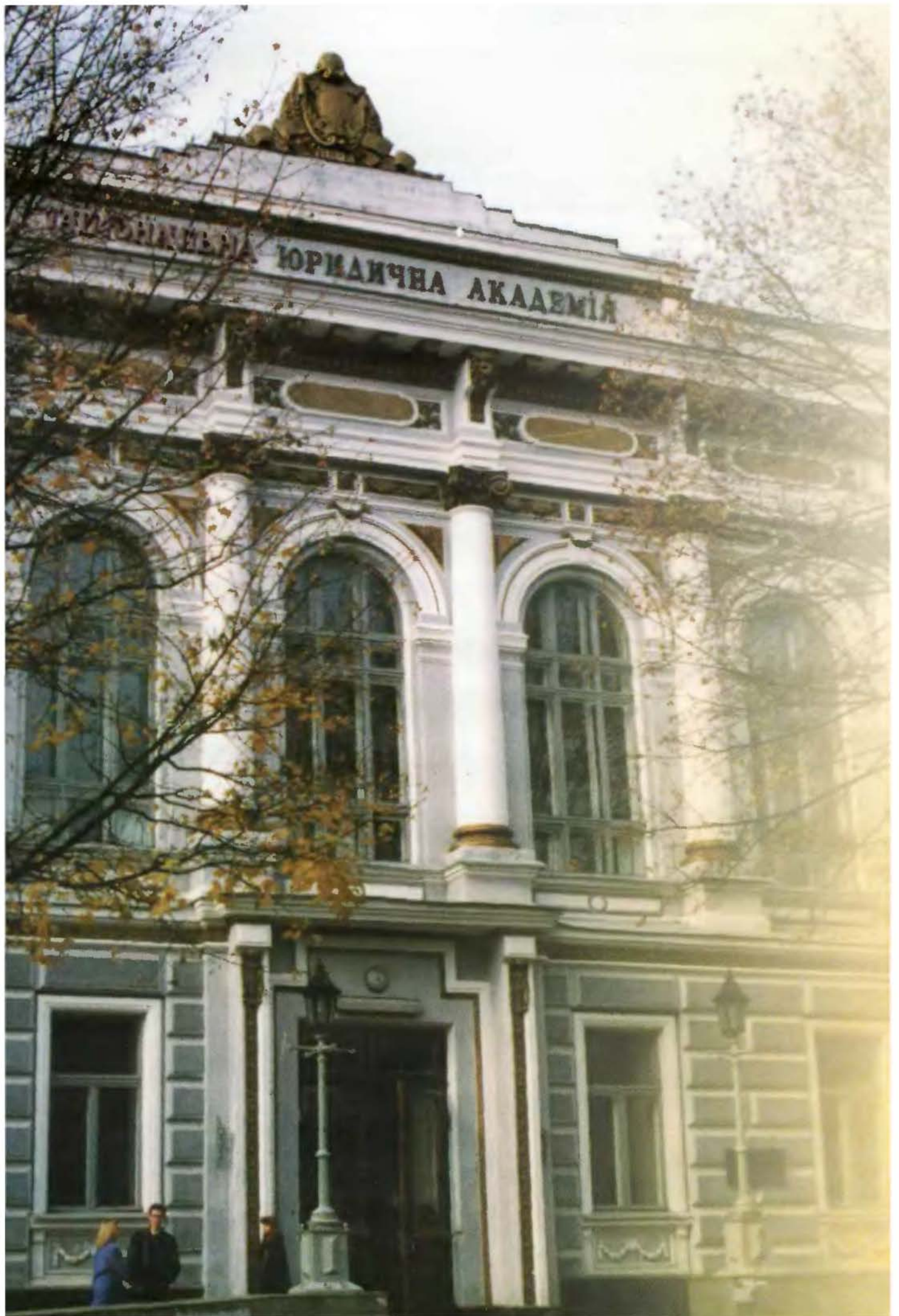
З 1975 р. — професор кафедри історії держави і права України та зарубіжних країн Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 1993 р. — член-кореспондент Академії правових наук України.

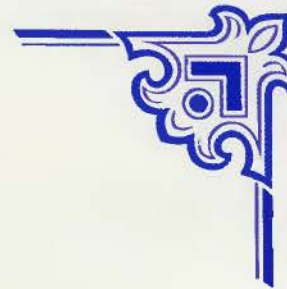
Наукова діяльність присвячена проблемам курсу історії держави і права зарубіжних країн, України, а також методології та методиці досліджень і викладання історико-правових дисциплін.

Під його керівництвом підготовлено і захищено 7 кандидатських і 2 докторські дисертації. Видав понад 230 наукових праць (близько 360 друк. арк.): «Історія держави і права рабовласницького Китаю» (1960), «Держава і право феодальної Англії» (1964), «Рабовласницька і феодальна держава і право країн Азії і Африки» (1981, відповід. ред. і співавт.), «Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці» (1991), «Історія держави і права Стародавнього Світу» (1994), «Актуальні проблеми всесвітньої історії» (1996), підручник «Історія держави і права зарубіжних країн» (1999, 2001, 2003), «Історія держави і права України» (Академічний курс у 2 т. 2000, співавт.) та ін.

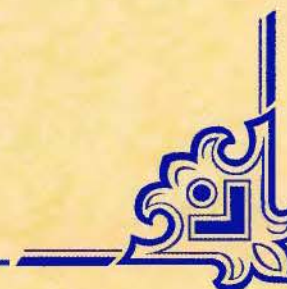
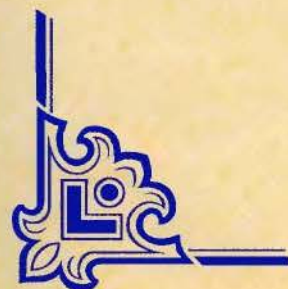
Заслужений працівник освіти України (1995). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2002), Всеукраїнського щорічного конкурсу на краще професійне досягнення «Юрист року» (1995), конкурсу Союзу юристів на краще юридичне видання (2000), премії імені Ярослава Мудрого (2003). Відмінник освіти України (2000). Заслужений професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого (2000).

Нагороджений орденами: Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки, Слави III ступеня, Вітчизняної війни I ступеня, «За мужність» III ступеня і 15 медалями, Почесною грамотою Верховної Ради Білоруської РСР (1990).

**ПРОФЕСОРИ
АКАДЕМІЇ**

АЗІМОВ Чингізхан Нуфатович

Народився 16 грудня 1931 року в м. Казані.

З 1962 по 1965 р. навчався в Харківському юридичному інституті, з яким пов'язане усе його життя. Проїшов шлях від лаборанта до завідувача кафедри цивільного права (1988–1993). У 1971 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Правове регулювання службових винаходів науково-дослідних і конструкторських організацій», у 1974 р. присвоєно вчене звання доцента, а в 1981 р. захистив докторську дисертацію «Договірні відносини в галузі науково-технічного прогресу». З 1983 р. — професор кафедри цивільного права, в 1985 р. присвоєно вчене звання професора.

З 1991 р. — академік Академії інженерних наук України, з 1993 р. — член-кореспондент Академії правових наук України.

Сфера наукових інтересів — широке коло цивільно-правових проблем, зокрема, промислової власності та науково-технічного прогресу, способів забезпечення виконання зобов'язань, захист цивільних прав фізичних та юридичних осіб, спадкове право.

Опублікував близько 100 наукових праць: «Забезпечення виконання зобов'язань» (1975), «Науково-технічна інформація і право» (1978), «Договори на науково-дослідницькій конструкторській роботі» (1976), «Заставне право» (1993), «Основи патентного права України (винахід, корисна модель, промисловий зразок, товарний знак)» (1994) та ін. Брав участь у підготовці підручника «Радянське цивільне право» (1977, 1983), за що у 1984 р. йому присуджена Державна премія України. Співавтор і один із редакторів підручника «Цивільне право України: Ч.1» (2000).

Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради Білорусі за успіхи у науковій роботі та підготовці наукових кадрів, почесний суддя м. Цинциннаті (США). У 1995 р. його ім'я занесено до «Золотої книги української юстиції».

Брав активну участь у законотворчій діяльності. Був членом комісії з розробки проектів ЦК і ГК України, членом двох спеціалізованих вчених рад — Науково-консультаційної при Верховному Суді України та при патентному відомстві.

Відзначений урядовими нагородами, зокрема, медалями «40 років Радянської Армії та Військово-Морського Флоту» (1958), «Ветеран праці». Лауреат Державної премії УРСР (1984).

Помер Ч.Н. Азімов 10 жовтня 2002 р.

АЛЕКСЄЄНКО Михайло Мартинович

Народився 5 жовтня 1848 року в м. Катеринославі (нині Дніпропетровськ).

У 1869 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету і отримав ступінь кандидата права. З 1869 р. почав читати лекції як приват-доцент. Після захисту в 1872 р. магістерської дисертації «Державний кредит. Нарис наростання державного боргу в Англії і Франції» був переведений на посаду штатного доцента. З 1874 р. продовжував навчання за кордоном (Німеччина, Австрія, Франція), де вивчав фінанси, кредит, а також методику

викладання в університетах. У 1879 р. був обраний екстраординарним професором кафедри фінансового права, в 1880 р. — ординарним, у 1895 р. — заслуженим професором. Викладав курс фінансового права, а також на кафедрі державного права курси російського державного права та державного права європейських країн.

З травня 1886 р. по лютий 1890 р. — декан юридичного факультету, а з 1890 по 1899 р. — ректор Харківського університету.

Результати наукової діяльності викладені в трьох дисертаціях і монографії з теорії податків.

Основні напрямки наукових досліджень — правове регулювання фінансового обігу, кредитування.

Автор наукових праць з питань фінансів і кредиту. Серед них «Погляд на розвиток вчення про податок економістів А.Сміта, Ж.-Б.Сея, Сісмонді, Д.-С. Мілля» (1870); «Загальна теорія перекладання податків» (1870); «Про подушну подать в Росії» (1870); «Організація державного господарювання» (1870); «Руське державне право» (1874); «Лекції з фінансового права: Теорія» (1894) та ін.

У 1899–1901 рр. був попечителем Казанського, а в 1901–1905 рр. — Харківського навчальних округів, з 1907 р. — член III Державної думи, голова думської бюджетної комісії. Член IV Державної Думи.

У 1900 р. у Харківському університеті була заснована премія імені заслуженого професора М.М. Алексєєнка.

Помер М.М. Алексєєнко у 1917 р.

АЛЬПЕРТ Семен Аронович

Народився 26 березня 1923 року в м. Харкові.

З 1941 по 1945 р. брав участь у бойових діях на фронтах Великої Вітчизняної війни.

У 1948 р. закінчив Харківський юридичний інститут і був прийнятий до аспірантури, де під керівництвом професора М.М. Гродзинського у 1952 р. захистив кандидатську дисертацію «Потерпілий у радянському кримінальному процесі». Вчене звання професора присвоєно у 1985 р.

Протягом 40 років займався педагогічною і науковою роботою. З 1953 р. працював на кафедрі кримінального процесу, займаючи посади асистента, доцента, професора, завідувача кафедри (1982–1992).

Наукові інтереси були пов'язані з дослідженням актуальних проблем кримінального судочинства: принципів кримінального процесу, правового статусу його суб'єктів, теорії кримінально-процесуальних функцій, низки питань доказового права. Особливу увагу він приділяв проблемі обвинувачення у кримінальному процесі. Підготував 5 кандидатів юридичних наук.

Має близько 100 наукових праць: «Учасники радянського кримінального процесу»

(1965), «Провадження з кримінальних справ, які порушені за скаргою потерпілого» (1976), «Обвинувачення у радянському кримінальному процесі» (1974), «Захист у радянському кримінальному процесі прав і законних інтересів осіб, які зазнали майнової шкоди від злочину» (1984), «Суб'єкти кримінального процесу» (1997) та ін.

Працював у робочій групі Кабінету Міністрів України з розробки проекту Кримінально-процесуального кодексу України.

Нагороджений орденом Червоної Зірки (1944), медалями «За бойові заслуги» (1944), «За визволення Варшави» (1945), «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1945).

У 1998 р. присвоєно почесне звання «Заслужений працівник народної освіти України». Помер С.А. Альперт 9 червня 1999 р.

АСТАХОВА Валентина Ларіонівна

Народилася 4 квітня 1935 року в м. Дніпропетровську.

У 1957 р. закінчила Харківський державний університет за спеціальністю «Історія». Після навчання в аспірантурі працювала викладачем, доцентом у Харківському державному університеті, з 1978 по 1994 р. — у Харківському юридичному інституті на посаді доцента, завідувача кафедри, професора кафедри соціології і політології (від початку кафедри наукового комунізму). З 1991 р. — засновниця, ректор, професор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія». У 1964 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук «Революційна діяльність Артема (Ф. А. Сергєєва) на Україні у 1917–1918 рр.». У 1981 р. захистила докторську дисертацію «Закономірності формування і розвитку соціалістичної інтелігенції». Вчене звання професора присвоєно у 1983 р.

Підготувала понад 30 кандидатів і 6 докторів наук у галузі історії та соціології.

Опублікувала індивідуальних монографій — 6, колективних — 41. Серед них «Ленін про сутність і соціальну природу інтелігенції» (1970), «Радянська інтелігенція і її роль у суспільному прогресі» (1976), «Роль вищої школи в підвищенні соціальної активності працівників промислових підприємств» (1988), «Приватна вища школа в об'єктиві часу: український варіант» (2000), «Крізь терни... Нариси становлення приватної вищої освіти в Україні» (2001), «Стратегія гуманізму» (2004) та ін.

Голова художньої ради Харківського державного університету (1961–1971), голова Харківського обласного товариства «Знання» (1987–1991), член президії Всеукраїнської спілки жінок, член української делегації на 40-й сесії Генеральної асамблеї ООН (1985), віце-президент Всеукраїнської асоціації приватних навчальних закладів (1993–2004).

Брала участь у розробці Закону України «Про освіту», регіональної програми «Харківщина–2010», за її ініціативою у Харкові впроваджується комплексна програма «Мій вчитель».

Нагороджена: медаллю «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» (1970), орденом княгині Ольги III ступеня (1997), почесним

знаком «За розбудову освіти» (2002), нагрудним знаком «Харків'янин року» (2002), має подяку Президента України (1999), Почесну грамоту МОНУ (2002).

Заслужений працівник народної освіти України (1990), дипломант конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (1999), лауреат конкурсу «Харків'янин століття» (2000), переможець акції «Справжній харків'янин» відеоканалу «Перша столиця» (2003), академік Академії наук Вищої школи України (2004).

БАРАБАШ Олександр Тихонович

Народився 11 вересня 1923 року в с. Новій Водолазі (тепер с.м.т.) Харківської обл.

У 1941–1942 рр. командир взводу на Західному та Сталінградському фронтах. Інвалід Великої Вітчизняної війни.

У 1948 р. закінчив Харківський юридичний інститут і отримав кваліфікацію юриста. З 1948 по 1951 р. навчався в аспірантурі інституту, з 1951 р. працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента, професора (з 1993 р.). У 1953 р. захистив дисертацію «Правове регулювання оплати праці в промисловій кооперації» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Головними напрямками його наукових досліджень були трудові правовідносини, правове регулювання трудової дисципліни, матеріальної відповідальності.

Підготував 4-х кандидатів наук.

Є автором 160 наукових праць. Важливіші з них «Трудове право і підвищення ефективності суспільного виробництва» (1972), «Відповідальність за порушення трудової дисципліни» (1977), підручник «Радянське трудове право» (1975), навчальний посібник «Дисципліна праці» (1994) та ін.

Брав участь у виконанні комплексної цільової програми «Правове регулювання трудових відносин і відносин по соціальному захисту громадян в умовах переходу до ринкової економіки». Є одним із авторів проекту Закону «Про охорону праці» (1992). Брав участь у розробленні проектів нормативних актів для Міністерства освіти та науки України. Протягом 15 років як науковий співробітник науково-дослідницького сектора на замовлення різних міністерств (госпрозрахункова тематика) виконував роботи щодо підготовки правового забезпечення їх управлінської діяльності (статути, положення, правила, інструкції тощо).

Відзначений 12 державними нагородами, у тому числі орденами Великої Вітчизняної війни I ступеня та Червоної Зірки. Міністерством освіти та науки України йому присвоєно звання «Відмінник вищої школи».

Помер О.Т. Барабаш 16 січня 2004 р.

БАНУ Мирон Йосипович

Народився 16 березня 1907 року в м. Житомирі.

У 1929 р. закінчив правовий факультет Харківського інституту народного господарства і отримав спеціальність юриста.

Трудову діяльність починав секретарем губернського суду м. Житомира (1921–1925 рр.). З 1929 по 1931 р. — консультант Наркомторгу УРСР. Займав посаду доцента кафедри Харківського юридичного інституту (1931–1941, 1944–1954 рр.). У 1943–1944 рр. — доцент кафедри Саратовського юридичного інституту. З 1954 по 1964 р. — завідувач кафедри трудового права Харківського юридичного інституту, з 1964 по 1998 р. — професор цієї кафедри. У 1958 р. захистив докторську дисертацію «Відплатність та безоплатність у радянському цивільному праві», у 1959 р. отримав науковий ступінь доктора юридичних наук, у 1960 р. — вчене звання професора.

Учасник Великої Вітчизняної війни. У 1941–1943 рр. — військовий слідчий, військовий прокурор на Волховському та Ленінградському фронтах.

Головними напрямками наукових досліджень були проблеми цивільного і трудового права, трудової честі, прав і обов'язків працівників тощо.

Наукова школа під керівництвом професора М.Й. Бару розробляла проблеми, пов'язані з охороною немайнових інтересів у трудовому праві, а також з підвищенням юридичних гарантій працівників у трудових правовідносинах.

Підготував 20 кандидатів юридичних наук. Автор понад 200 наукових праць (монографії, їх розділи, підручники, навчальні посібники, брошури, статті). Важливіші з них «Регресні обов'язки в трудовому праві» (1962), «Охорона трудової честі за радянським законодавством» (1966), «Основи радянського трудового законодавства» (1974), підручник за його редакцією «Радянське трудове право» (1975).

Брав активну участь у розробленні великої кількості проектів нормативних актів, у тому числі Кодексу законів про працю України (1971).

Протягом багатьох років був членом вченої ради з присудження наукового ступеня кандидата та доктора юридичних наук при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого. Як вчений і дослідник брав участь у підготовці, проведенні і роботі багатьох всесоюзних, республіканських і регіональних науково-практичних конференцій та семінарів.

Лауреат Державної премії УРСР (1984), заслужений працівник вищої школи України, нагороджений орденом «За заслуги» (1997), медаллю «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» (1970).

Помер М.Й. Бару 23 квітня 1998 р.

БАУЛІН Юрій Васильович

Народився 2 вересня 1953 року в с.м.т. Станично-Луганському Луганської обл.

У 1975 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство».

У 1981 р. захистив кандидатську дисертацію «Право громадян на затримання злочинця за радянським кримінальним правом». У 1988 р. присвоєно вчене звання доцента. В 1991 р. захистив докторську дисертацію «Кримінально-правові проблеми вчення про обставини, що виключають злочинність (суспільну небезпеку і протиправність) діяння». У 1993 р. присвоєно вчене звання професора. З 1996 р. — член-кореспондент Академії правових

наук України. Викладацьку діяльність розпочав у 1975 р. асистентом кафедри кримінального права Харківського юридичного інституту. У 1975–1976 рр. проходив строкову військову службу. 1976–1978 рр. — асистент кафедри кримінального права, 1978–1981 рр. — навчання в аспірантурі. З 1981 по 1988 р. — асистент, старший викладач, доцент кафедри кримінального права. 1988–1991 рр. — докторант Української юридичної академії. У 1991–1992 рр. — доцент кафедри кримінального права, у 1992–1993 рр. — заступник декана заочного факультету, з 1992 р. — професор кафедри кримінального права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Тематика та головні напрямки наукової діяльності кримінальна відповідальність та її підстави; обставини, що виключають кримінальну відповідальність; звільнення від кримінальної відповідальності; кримінальна відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; національні та міжнародні кримінально-правові засоби протидії організованому наркобізнесу, а також проблеми застосування нового Кримінального кодексу України.

Підготував 6 кандидатів юридичних наук.

Опубліковано понад 70 наукових праць (загальний обсяг — 98 друк. арк.). Серед них «Право громадян на затримання злочинця» (1986); «Обставини, що виключають злочинність діяння» (1991); підручники «Кримінальне право України. Загальна частина» (2001, співавт.) та «Кримінальне право України. Особлива частина» (2001, співавт.); «Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар» (2003, співавт.); «Звільнення від кримінальної відповідальності» (2004).

Заступник академіка-секретаря відділення кримінально-правових наук Академії правових наук України, член експертної ради ВАК України з юридичних наук і Експертної ради з права при ДАК України; протягом багатьох років був відповідальним секретарем фахової ради з права Державної акредитаційної комісії України.

Брав участь у підготовці та доопрацюванні проекту Кримінального кодексу України як член робочої групи Кабінету Міністрів України.

З 1993 р. — президент Харківського юридичного товариства.

Нагороджений пам'ятною медаллю «10 років МВС України» (2001), орденом «За заслуги» III ступеня (2003). Лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2001, 2002), почесний професор Міжнародного Соломонова університету (2003).

БИТЯК Юрій Прокопович

Народився 28 квітня 1949 року в с. Березняках Смілянського р-ну Черкаської обл.

У 1968-1970 рр. проходив строкову службу у Збройних Силах. У 1974 р. закінчив Харківський юридичний інститут, працював слідчим прокуратури Соснівського р-ну м. Черкас, а з 1974 по 1977 р. навчався в аспірантурі Харківського юридичного інституту. Протягом 1978–1999 рр. — асистент, старший викладач, доцент, професор, а з 1990 р. — завідувач кафедри адміністративного права Національної юридичної академії

України ім. Ярослава Мудрого.

У 1979 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Гарантії забезпечення законності актів органів радянського державного управління». Науковий ступінь кандидата юридичних наук присуджено у 1979 р. З 1983 р. — доцент, з 1994 р. — професор. З 2000 р. — член-кореспондент Академії правових наук України, директор Інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України.

Головні напрямки наукових досліджень — проблеми науки управління, державна служба в Україні: теоретико-правові проблеми; правовий статус громадян у сфері державного управління, забезпечення законності у сфері державного управління, адміністративне судочинство. Підготував 19 кандидатів юридичних наук, був науковим консультантом по двох докторських дисертаціях. Опублікував понад 125 наукових робіт: «Державна служба в СРСР і розвиток її демократичних основ» (1990), «Конституція України — основа реформування суспільства» (1996), «Державне управління: теорія і практика» (1998, співавт.), «Адміністративне право України» (2000, 2001, 2003), «Виконавча влада і адміністративне право» (2002), «Конституційно-правові засади становлення української державності» (2003), «Конституція України: Науково-практичний коментар» (2003) та ін.

У складі робочих груп Кабінету Міністрів України та Міністерства юстиції України брав участь у розробці проектів законів України «Про Конституційний Суд України», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про державну службу», «Про наукову та науково-технічну діяльність», а також Адміністративно-процесуального кодексу України, Кодексу загальних правил поведінки державних службовців та ін.

Член науково-програмної ради Центру політико-правових реформ, декількох робочих груп Кабінету Міністрів України з підготовки проектів нормативно-правових актів.

Був ученим секретарем спеціалізованої вченої ради, член низки спеціалізованих вчених рад, редакційної колегії наукового збірника «Проблеми законності», головний редактор збірника «Державне будівництво та місцеве самоврядування».

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, медаллю «За воїнську доблесть», знаком «Відмінник освіти України».

БОКАРІУС Микола Миколайович

Народився 28 червня 1899 року в м. Харкові.

У 1917 р. закінчив гімназію і вступив на медичний факультет Харківського університету, реорганізований на рік одержання ним диплома про вищу освіту (1924) у Харківський медичний інститут.

У 1938 р. отримав науковий ступінь кандидата медичних наук, 1947 р. — вчене звання професора.

Трудову діяльність розпочав у 1915 р. на кафедрі судової медицини медичного факультету Харківського університету, 1930-1931 рр. — асистент, а з 1931 по 1966 р. — завідувач кафедри судової медицини Харківського медичного інституту, пізніше —

завідувач кафедри судової медицини Харківського інституту удосконалення лікарів. У 1931–1949 рр. очолював Харківський інститут науково-судової експертизи і одночасно (1939–1941) кафедру криміналістики та судової експертизи Харківського юридичного інституту.

Підполковник медичної служби.

Головна тематика його дослідницьких інтересів —вогнепальні ушкодження та методикам судово-медичних і криміналістичних досліджень.

Підготував 4 докторів та 26 кандидатів юридичних наук.

Опублікував близько 200 наукових робіт: «Мікродіагностика вхідного шкіряного кульового отвору під час судово-медичного дослідження трупа» (1938), «Нове в методиці судово-медичних і криміналістичних досліджень» (1936), «Лекції з судової медицини» в 2-х ч. (1937), «Відомості до практичних занять з дослідження ушкоджень окремих органів» (1942) та багато інших не менш значущих.

Все життя і діяльність М.М. Бокаріуса були присвячені розвитку судової медицини, впровадженню результатів наукових досліджень у практику, вихованню наукової зміни. Велику увагу він, як науковець і педагог, приділяв удосконаленню навчального процесу, розробці нових принципів і методів самостійної роботи студентів.

Багато сил і знань віддавав організації та розвитку судово-медичної служби в Україні. Протягом багатьох років виконував обов'язки обласного судово-медичного інспектора, був завідувачем судово-медичного моргу, обласним судово-медичним експертом та головним судово-медичним інспектором НКОЗ УРСР.

У різні роки був членом правління Всесоюзного наукового товариства судових медиків, редколегії журналу «Судово-медична експертиза», обирався членом Дзержинської районної ради м. Харкова.

Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, Леніна, медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.»

Помер М.М. Бокаріус 2 листопада 1966 р.

БОРИСОВ В'ячеслав Іванович

Народився 7 лютого 1943 року в м. Волзьку Марійської АРСР (Російська Федерація).

У 1970 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». У 1974 р. захистив кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за порушення правил при проведенні будівельних робіт», у 1993 р. — дисертацію «Основні проблеми охорони безпеки виробництва в кримінальному законодавстві України» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. У 1995 р. присвоєно вчене звання професора. У 1996 р. обраний членом-кореспондентом Академії правових наук (АПрН) України, у 2004 р. — дійсним членом (академіком) цієї Академії.

З 1973 по 1995 р. працював асистентом, старшим викладачем, доцентом, старшим науковим співробітником, професором кафедри кримінального права Харківського юридичного інституту; з 1983 по 1985 р. — викладач кримінального права та кримінології

Аденського університету (Ємен). З 1995 р. — начальник управління планування та координації наукових досліджень АПрН України. З 1995 р. — директор Інституту вивчення проблем злочинності АПрН України (м. Харків).

Напрямки наукової діяльності — дослідження в галузі кримінального права з питань відповідальності за порушення правил охорони праці та безпеки робіт у промисловості, сільському господарстві, гірничому та будівельному виробництві, а також з питань теорії кримінального закону, злочинів проти життя та здоров'я, економічних та посадових злочинів, з питань кримінології, міжнародного кримінального права.

Автор понад 160 публікацій, у тому числі «Кримінальна відповідальність за порушення правил при проведенні будівельних робіт» (1977); «Відповідальність за порушення правил техніки безпеки на виробництві» (1984); «Злочини проти життя і здоров'я: питання кваліфікації» (1995, співавт.); підручники «Кримінальне право України. Загальна частина» (1997, 2001, 2003, співавт.), «Кримінальне право України. Особлива частина» (2001, 2003, співавт.); «Кримінальна відповідальність за порушення правил, норм і стандартів, що забезпечують безпеку дорожнього руху» (2001, співавт.); «Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар» (2003, співавт.).

Є одним з розробників загальнодержавної освітньо-професійної програми вищої школи «Право» Міністерства освіти України (1994), рейтингової системи оцінки знань студентів з кримінального права. З 1997 р. — головний редактор збірника наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю» (вип. 1–8). З 1998 по 2003 р. — заступник директора Харківського Центру вивчення організованої злочинності спільно з Американським університетом (м. Вашингтон). Член робочої групи Кабінету Міністрів України з розробки проекту нового Кримінального Кодексу України, прийнятого у 2001 р.; член робочої групи експертів Служби безпеки України з підготовки проекту Закону України «Про боротьбу із тероризмом»; консультант Комітету Верховної Ради України з питань правової реформи.

З 1993 р. — дійсний член Академії інженерних наук України. З 2000 р. — член Правління Кримінологічної асоціації України. З 2001 р. — член Європейського об'єднання кримінологів. З 2002 р. — член ради Союзу юристів Харківської обл. Заслужений юрист України (1998), двічі лауреат премії імені Ярослава Мудрого за видатні заслуги в законотворчій (2001) та освітньо-видавничій (2002) діяльності. Лауреат III Всеукраїнського конкурсу Спілки юристів України у номінації «Юрист — науковий співробітник» (2003). Має нагрудний знак «Відмінник освіти України» (2003).

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2003).

БУРОМЕНСЬКИЙ Михайло Всеволодович

Народився 6 квітня 1957 року в м. Севастополі.

У 1981 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». Кандидатську дисертацію «Механізм переговорів про роззброєння (міжнародно-правові аспекти)» захистив у 1984 р., докторську дисертацію «Політичні

режими та міжнародне право» — у 1998 р.

Асистент (з 1984 р.), доцент (з 1986 р.), професор (з 2000 р.) кафедри міжнародного права та державного права зарубіжних країн Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого.

Автор понад 90 наукових робіт, присвячених дослідженню міжнародно-правового співробітництва у сфері прав людини, співвідношення міжнародного і національного права, міжнародного кримінального права, правових питань міжнародної безпеки, історії міжнародних відносин, конституційного права іноземних держав. Серед них найбільш вагомі: «Політичні режими держав у міжнародному праві. (Вплив міжнародного права на політичні режими держав)» (1997), «Міжнародно-правовий захист прав людини. Документи та коментарі» (1998), «Міжнародне право. Гендерна експертиза» (2001), «Міжнародний захист прав людини та права біженців» (2002) та ін.

Підготував трьох кандидатів юридичних наук.

Брав участь у законопроектній роботі («Кодекс поведінки державного службовця», «Концепція державної політики захисту прав людини»). Під його керівництвом проведені науково-практичні дослідження, які мають суттєве значення для продовження правової реформи в Україні: «Про відповідність українського законодавства Конвенції про захист прав людини та основних свобод» (1999), «Впровадження у справах (вирішення господарчих спорів в Україні)» (2001).

Неодноразово залучався як експерт міжнародними міжурядовими організаціями (Управлінням Верховного Комісара ООН з прав людини, Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Управлінням Верховного Комісара ООН у справах біженців, Радою Європи, Світовим банком).

Заступник головного редактора «Українського щорічника міжнародного права», член редакційних колегій республіканського міжвідомчого наукового збірника «Проблеми законності», «Українського часопису міжнародного права». Член Президентської ради (Правління) Української асоціації міжнародного права. Лауреат IV Всеукраїнського конкурсу на краще юридичне видання 2000–2001 рр. (спеціальна відзнака в номінації «Юридичні підручники»).

ВІЛЬНЯНСЬКИЙ Соломон Йосипович

Народився 28 травня 1885 року в м. Павлограді Катеринославської губ. (нині Дніпропетровська обл.).

У 1904–1906 рр. навчався у Женевському університеті (Швейцарія). У 1910 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету, отримав диплом юриста.

Протягом 1912–1917 рр. займався адвокатською діяльністю в м. Харкові. У 1917–1918 рр. працював у редакції «Ізвестій» Рад робітничих депутатів м. Харкова, у 1918–1920 рр. — консультантом НКЮ УРСР (м. Харків).

Сорок років життя присвятив викладацькій та науковій діяльності: у 1920–1928 рр. — викладач Інституту народного господарства, 1928–1930 рр. — професор Інституту

радянського народного господарства у Харкові; 1930–1937 рр. — професор Інституту радянського будівництва і права, з 1937 р. — завідувач кафедру цивільного права Харківського юридичного інституту; 1937–1938 рр. — помічник завідувача навчальні частини з науково-методичної роботи; у 1938 р. — завідувач кафедру цивільного права; у 1938–1940 рр. — професор кафедри цивільного права. У 1941–1942 рр. — професор Казанського юридичного інституту; з 1942 по 1944 р. — завідувач кафедри цивільного права; заступник директора з наукової та навчальної роботи Казанського юридичного інституту. У 1944–1947 рр. — заступник директора з наукової та навчальної роботи та завідувач кафедри цивільного права Харківського юридичного інституту; у 1947–1948 рр. — завідувач кафедри цивільного права, у 1948–1950 рр. — директор Харківського юридичного інституту.

У 1950–1960 рр. — завідувач кафедри цивільного права; з 1960 р. — професор цієї кафедри.

Підготував близько 20 кандидатів юридичних наук.

Досліджував актуальні проблеми джерел радянського цивільного права, кредитно-розрахункових відносин, співвідношення права і моралі, юридичних осіб, захисту особистих немайнових прав радянських громадян та багато інших питань цивільного права. Опублікував 80 наукових праць (300 друк. арк.): «Положення про державні підряди і поставки. Практичний коментар і матеріали» (1926), «Щодо питання про джерела радянського цивільного права» (1929), «Кредитно-розрахункові правовідносини» (1955), «Лекції з радянського цивільного права» (1958), навч. посібник «Радянське цивільне право. Ч.1» (1966).

Брав активну участь у розробці цивільних і цивільно-процесуальних кодексів УРСР 1922 р. і 1924 р., а також коментарів до них.

Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1945), медаллю «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.» Заслужений діяч науки УРСР.

Помер С.Й. Вільнянський 8 жовтня 1966 р.

ВОВК Юліан Олександрович

Народився 6 травня 1923 року в м. Калачі Воронізької обл.

У 1949 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1952 по 1955 р. — асистент, старший викладач кафедри трудового, колгоспного та земельного права Харківського юридичного інституту.

З 1955 по 1958 р. за рішенням уряду, спрямованим на зміцнення керівництва аграрним сектором економіки, працював головою колгоспу в с. Грунь Сумської обл. З 1958 р. — старший викладач, доцент кафедри трудового, колгоспного і земельного права Харківського юридичного інституту. У 1963–1969 рр. очолював цю кафедру як завідувач. З 1974 р. — професор кафедри земельного права і правової охорони природи.

У 1953 р. захистив кандидатську дисертацію «Право вторинного користування землями

колгоспів». У 1961 р. йому присвоєно вчене звання доцента. В 1972 р. захистив докторську дисертацію «Колгоспне трудове правовідношення», у 1973 р. присвоєно вчене звання професора.

З 1941 по 1942 р. був курсантом Московського артилерійського училища. Учасник історичного військового параду на Красній площі у м. Москві 7 листопада 1941 р. З 1942 по 1947 р. — командир батареї мінометного полку. Воював на Волховському та Ленінградському фронтах. Військове звання — капітан.

Наукова діяльність пов'язана з проблемами правового регулювання земельних і колгоспних (аграрних) відносин. Вперше в колишньому СРСР визначив місце, значення природоресурсового права і правової охорони навколишнього природного середовища у правовій системі, а також розробив методологію викладання відповідної навчальної дисципліни.

Підготував 10 кандидатів юридичних наук.

Стояв у витоків кафедри екологічного права і сприяв формуванню її науково-педагогічного колективу.

Опублікував близько 90 наукових праць (загальним обсягом понад 100 друк. арк.). Серед них «Договірні відносини колгоспів з організаціями та підприємствами» (1962), «Колгоспне трудове правовідношення» (1971), «Радянське земельне право» (1981, співавт.), «Радянське природоресурсове право і правова охорона навколишнього середовища (Загальна частина)» (1986). Брав участь у розробці Примірного статуту колгоспу (1969) і Земельного кодексу України (1970).

Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями «За оборону Ленінграда», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» та ще шістьма відзнаками.

Помер Ю.О. Вовк 1 липня 2000 р.

ВОЛКОВ Григорій Іванович

Народився у 1890 році.

Протягом 1920–1930 рр. працював у Інституті народного господарства професором кафедри кримінального права.

Плідною була його наукова діяльність. У 1925 р. вийшов популярний підручник з кримінального права. В 1928 р. Г.І. Волков виступив зі статтею «Відповідальність за сукупністю злочинів», в якій вперше в радянській юридичній літературі було розглянуто питання про принципи і порядок призначення покарання при вчиненні особою кількох злочинів. Автор вважав за необхідне передбачити в законодавстві крім принципу поглинання принцип факультативного підвищення покарання в межах максимального розміру даного виду покарання в Загальній частині.

У 1928 р. видав монографію «Кримінальне право і рефлексологія», в якій намагався

визначити механізм злочинної поведінки при необережних злочинах, обґрунтувати взагалі відповідальність за необережність. Спроба автора виявити механізм злочинної поведінки за допомогою психофізіологічних чинників слід визнати новаторською і такою, що заслуговує на увагу. У 1930 р. ним видано «Навчальний курс кримінального права», де докладно проаналізовано проблеми кримінального права, що стосуються злочину. Це видання становить інтерес і для сьогоденного читача, дає уявлення про рівень розвитку науки кримінального права на зламі 30-х років. У 1931 р. Г.І. Волков виїхав на наукову роботу до Москви, де в 1939 р. був репресований і в тому ж році помер. Реабілітований у 1992 р.

ВОЛОДИМИРОВ Леонід Євстахійович

Народився 30 січня 1844 року на Полтавщині.

Навчався у Харківському університеті, після його закінчення читав лекції як приват-доцент з 31 січня 1867 р., викладав юриспруденцію до кінця 80-х років.

У 1869 р. захистив кандидатську дисертацію «Про значення лікарів-експертів у кримінальному процесі».

У 1872 р. захистив докторську дисертацію «Суд присяжних», йому було присуджено науковий ступінь доктора кримінального права. З цього часу був обраний екстраординарним професором на кафедрі кримінального права та судочинства. У 1892 р. був

затверджений у званні заслуженого професора і працював до 1893 р.

На початку 90-х років працював адвокатом у Москві, водночас продовжував наукові дослідження в галузі кримінального судочинства, кримінального права. Відстоював ліберально-демократичні ідеї та принципи судової влади і права. Всебічно обґрунтував теорію судових доказів, глибоко вивчав природу і діяльність суду присяжних, механізм впливу кримінального закону на правосвідомість. Автор посібників з проведення захисту у кримінальних справах, а також одного з перших підручників із Загальної частини кримінального права.

Крім зазначених вище дисертацій, написав ще ряд робіт, у тому числі «Вчення про кримінальні докази» (кн. 1, 1882; кн. 2, 1883), «Захисні промови й публічні лекції» (1892), «Кримінальний законодавець як вихователь народу» (1903), «Підручник російського кримінального права» (1889), «Курс кримінального права» (ч. 1, 1908).

Помер Л.Є. Володимиров 8 вересня 1917 р.

ВОРОНОВ Микола Павлович

Народився 16 травня 1937 року в с.м.т. Слатіно Дергачівського р-ну Харківської обл.

У 1959 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1959 по 1966 р. працював слідчим в УВС Харківської обл. З 1966 по 1969 р. — аспірант, асистент, з 1971 р. — старший викладач, з 1976 р. — доцент, а з 1987 по 2003 р. — завідувач кафедри державного будівництва Харківського юридичного інституту. У 1970 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему

«Нормотворча діяльність місцевих Рад депутатів трудящих». Вчене звання професора присвоєно у 1992 р.

Наукові дослідження пов'язані з проблемами організації та діяльності органів місцевого самоврядування, їх нормотворчості. Підготував 11 кандидатів юридичних наук.

Опублікував 75 наукових праць (близько 100 друк. арк.): «Правові акти місцевих Рад народних депутатів і їх органів» (1988), «Місьцеве самоврядування в Україні та його акти» (1992, співавт.), «Конституційні основи радянської соціалістичної демократії» (1982), «Соціалістична законність у радянському державному управлінні» (1987), «Конституційно-правові засади становлення української державності» (2003) та ін.

Був членом робочих груп з підготовки проектів Конституції України, законів про нормативно-правові акти, статус депутатів місцевих рад, місцевого самоврядування та ін. Працював у складі робочих груп виконавчого комітету Харківської міської ради з розробки проекту Статуту територіальної громади м. Харкова та Програми розвитку місцевого самоврядування у м. Харкові, брав активну участь у розробці проектів рішень міської та районних рад.

Входив до Комітету законодавчих ініціатив при Президентові України, очолював відділ правових проблем місцевого самоврядування Інституту державного будівництва і місцевого самоврядування Академії правових наук України, був членом редакційних колегій наукових збірників «Проблеми законності», «Державне будівництво та місцевого самоврядування», авторського колективу з підготовки Юридичної енциклопедії. Нагороджений медалями «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» (1970), «Ветеран праці» (1985), почесними грамотами Харківської обласної ради, Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради (2001). Наказом Міністра юстиції України за значний особистий внесок у справу підготовки фахівців права вписаний до «Золотої книги» української юстиції (1995).

Помер М.П. Воронов 23 грудня 2003 р.

ГАВРИШ Степан Богданович

Народився 2 січня 1952 року в с. Олешеві Тлумацького р-ну Івано-Франківської обл.

У 1972–1976 рр. навчався у Харківському юридичному інституті. З 1976 р. — аспірант, згодом — викладач кафедри кримінального права. У 1984–1990 рр. — заступник декана слідчо-криміналістичного факультету, а з 1995 р. — професор кафедри кримінального права і (за сумісництвом) президент юридичної фірми АТ «Інюрполіс», радник Генерального директора ДП «Харків-трансгаз» з правових питань.

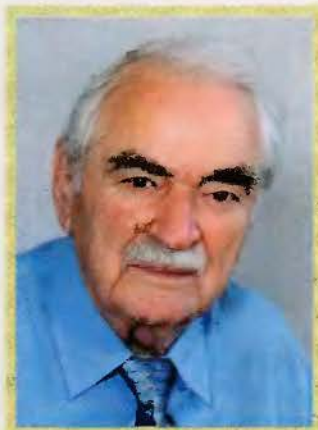
Кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за незаконну порубку лісу» захистив у 1980 р. Вчене звання доцента присвоєно у 1986 р. Докторську дисертацію «Основні питання відповідальності за злочини проти природного

середовища» захистив у 1994 р. Вчене звання професора присвоєно у 1995 р.

У березні 1998 р. Гавриша С.Б. обрано народним депутатом Верховної Ради України.

Напрямки наукової діяльності — проблеми розвитку кримінального законодавства; проблеми охорони кримінально-правовими засобами навколишнього середовища та екологічної безпеки.

Основні опубліковані праці: «Кримінально-правова охорона природного середовища України: Проблеми теорії та розвитку законодавства» (1994); навчально-практичний посібник «Екологічні злочини: кваліфікація та методика розслідування» (1994, співавт.); «Кримінально-правова охорона довкілля в Україні. Проблеми теорії, застосування і розвитку кримінального законодавства» (2002); «Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України» (2004, співавт.) та ін.

ГАЙВОРОНСЬКИЙ Володимир Миколайович

Народився 17 лютого 1919 року в с. Яковівці Мереф'янського р-ну Харківської обл.

У 1953 р. закінчив Харківський юридичний інститут.

До закінчення інституту (1946–1948) був співробітником газети «Радянський льотчик», у 1948–1953 рр. — членом редакції газети «На варті Вітчизни» (м. Харків), у 1953–1959 рр. — помічником заступника голови виконкому Харківської обласної Ради депутатів трудящих, у 1960–1963 рр. — старшим редактором на Харківській телестудії, у 1963–1966 рр. — старшим юрисконсультом Харківського раднаргоспу. З 1966 р. — асистент, старший викладач, доцент, професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1971 р. захистив кандидатську дисертацію «Правосуб'єктність соціалістичного державного підприємства та її прояв у господарських правовідносинах», у 1991 р. — дисертацію «Правові засоби перебудови господарського механізму» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. У тому ж році присвоєно вчене звання професора.

Головні напрямки наукових досліджень: теоретичні проблеми власності, майнові права суб'єктів господарської діяльності, проблеми щодо уніфікації та кодифікації господарського законодавства, верховенства права, його джерел та форм.

Підготував двох кандидатів наук. Автор понад 150 наукових праць. Серед них «Правове регулювання виробничої діяльності підприємств та об'єднань» (1986); «Правові основи господарської діяльності державних підприємств (об'єднань)» (1988); «Правові засоби перебудови господарювання підприємств і об'єднань» (1990); «Правове регулювання господарських відносин за участю промислових підприємств» (2000, співавт.); «Інститут юридичної особи в проекті Цивільного кодексу України» (2000); «Джерела права» (2001); «Господарський процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар» (2002, співавт.); «Господарське право» (2002, співавт.); «Конституційний принцип верховенства права» (2003); «Аграрне право» (2003, співавт.); «Науково-практичний коментар Господарського кодексу України» (2004, співавт.). Брав участь у підготовці проектів нормативних актів і пропозицій щодо вдосконалення чинного господарського

законодавства, у тому числі проектів Господарського кодексу, законів «Про державну реєстрацію суб'єктів господарської діяльності», «Про господарські суди», нової редакції закону про банкрутство та ін.

Є членом спеціалізованих вчених рад Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого та Інституту економіко-правових досліджень НАН України, редакційної колегії наукового журналу «Економіка та право», науково-консультативної ради при Вищому господарському суді України.

Нагороджений медалями «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «50 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «Ветеран праці», нагрудними знаками «Відмінник освіти України» та «Почесний працівник арбітражного суду України».

ГАРАЦУК Володимир Миколайович

Народився 3 грудня 1959 року в сел. Краснодарському Краснодонському р-ну Луганської обл.

У 1980 р. вступив до Харківського юридичного інституту, який закінчив з відзнакою у 1984 р.

З 1984 по 1986 р. — стажист-дослідник кафедри адміністративного права Харківського юридичного інституту, з 1986 по 1989 р. — старший лаборант науково-дослідного сектора, аспірант. У 1989 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Адміністративно-правові заходи боротьби з безгосподарністю». Науковий ступінь кандидата юридичних наук присуджено у 1990 р., з 1992 р. — доцент. У 2003 р. захистив докторську дисертацію на тему «Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду в державному управлінні», з 2004 р. — професор кафедри адміністративного права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Предмет наукових досліджень — теоретико-правові проблеми законності, контролю та нагляду в державному управлінні; організаційно-правові проблеми державної служби; адміністративно-правові засади боротьби з корупцією; адміністративна відповідальність.

Загальна кількість публікацій — понад 80 (більше 100 друк. арк.). Серед них «Фінансовий контроль в Україні» (2001), «Контроль та нагляд у державному управлінні» (2002), «Стандарти державного контролю: погляд на проблему» (2002), «Адміністративне право України» (2001, 2002, 2003). Є співрозробником (член групи) таких проектів нормативних актів, як «Кодекс основних правил поведінки державного службовця», законів України «Про державний контроль у сфері виконавчої влади», «Про фінансовий контроль в Україні», «Про боротьбу з корупцією» (авторський варіант проекту нової редакції), «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» та чинних нормативних актів: інструкції «Про порядок проведення ревізій і перевірок органами державної контрольно-ревізійної служби в Україні», «Про організацію проведення ревізій і перевірок органами державної контрольно-ревізійної служби за зверненнями правоохоронних органів» та ін. Член редколегії наукового збірника «Проблеми законності».

ГЕРАСІНА Людмила Миколаївна

Народилася 29 серпня 1956 року в м. Чернівцях.

У 1978 р. закінчила історичний факультет Харківського державного університету ім. О.М. Горького, працювала вчителем історії в школі, бібліотекарем, викладачем у Харківському вищому авіаційно-інженерному училищі. У 2000 р. закінчила Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого.

З 1982 по 1985 р. навчалася в аспірантурі Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. З 1985 р. — асистент, старший викладач, доцент, докторант (1992-1994), професор кафедри соціології та політології Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

У 1986 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук «Аналіз сучасних ідейно-політичних течій в країнах Азії та Африки, що звільнилися, у світлі марксистсько-ленінської методології»; з 1991 р. — доцент. У 1995 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора соціологічних наук «Оновлення сучасної вищої школи в контексті глобальних проблем освіти». Вчене звання професора присвоєно у 1997 р.

Головні напрямки наукових досліджень — проблеми політології (теоретичної, практичної і порівняльної), галузевих соціологій (освіти та науки, соціології політики, права, конфлікту), загальної та правової конфліктології, філософії права.

Опубліковано понад 170 наукових праць (близько 190 друк. арк.), у тому числі індивідуальні та колективні: 7 монографій, 17 підручників і навчальних посібників: «Соціальні цілі сучасної вищої школи: методологія, історіографія, практика» (1991), «Сучасна вища школа за умов реформації освіти» (1993), «Вища школа: реформування в демократичному суспільстві» (1998), «Вища приватна освіта як феномен світової культури» (2000), «Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети» (2001), «Конфліктологія» (2002), «Політологія» (2002), «Соціологія права» (2003), «Конституційно-правові засади становлення української державності» (2003).

У складі робочої групи Міністерства освіти і науки України брала участь у розробці Державної національної програми «Освіта» (1993) та у підготовці проекту закону України «Про освіту» (1996). За успіхи і досягнення в науковій та викладацькій діяльності нагороджена подякою Міністерства освіти і науки України (1994) і Почесною грамотою Академії педагогічних наук України НАНУ (2003).

З 2001 р. очолює сектор проблем державно-правової конфліктології НДІ державного будівництва і місцевого самоврядування Академії правових наук України. З 1993 р. входить до Президії Харківської асоціації політологів, з 1997 р. — віце-президент Асоціації.

Член редколегій ряду наукових видань: «Державне будівництво і місцеве самоврядування»; «Вчені записки Народної української академії»; «Бюлетень Національної служби посередництва і примирення».

ГАТТЕНБЕРГЕР Костянтин Костянтинович

Народився у 1844 р. Після закінчення юридичного факультету Харківського університету був канцелярським службовцем у Харківській казенній палаті й одночасно продовжував займатися економічними науками в університеті як професорський стипендіат. У 1868 р. склав магістерський іспит і того ж року у званні приват-доцента почав читання лекцій з поліцейського права.

У 1890 р. захистив дисертацію «Про вплив російського законодавства на продуктивність торгового банківського кредиту» на ступінь магістра і був призначений штатним доцентом на кафедру поліцейського права. У 1872 р. захистив у Київському університеті дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора політичної економії «Законодавство і біржова спекуляція» і був затверджений екстраординарним професором, а у 1873 р. обраний радою Харківського університету ординарним професором кафедри поліцейського права.

Головні праці присвячені трьом науковим напрямкам: кредити і банки; методологія економічних наук; кооперації і товариства робітників.

Дав ретельний аналіз діяльності міських громадських банків, а також недоліків чинного законодавства, що нормує банківські операції, у роботі «Вплив російського законодавства на продуктивність торгового банківського кредиту» (1890). У праці «Законодавство і біржова спекуляція» (1872) зазначав, що не може йтися про ставлення уряду до біржової спекуляції без пояснень самого її явища. Визнає, однак, безсилля законодавчої влади в боротьбі з цим злом, оскільки заборонні закони й різні заходи проти біржової спекуляції виявляються недейовими й тільки підвищують винахідливість біржовиків. Детальною ілюстрацією з'ясованих ним положень про характер і природу біржових спекуляцій є праця «Венська криза 1873 р.» (1877).

Вважав, що завдання економічної частини поліцейського права полягає у визначенні впливу урядових заходів на виробництво, розподіл, збут й економічний обіг. Називав економічну частину поліцейського права «економічною політикою».

Останні роки життя займався вивченням кооперативних установ і робочого законодавства, опублікував з цих проблем низку статей у журналі «Російська думка»: «Результати кооперативного руху» (1885. Кн. III, IV), «Страхування робочих» (1885. Кн. IX, X), «Англійські ощадні каси» (1887. Кн. VII).

Помер К.К. Гаттенбергер 8 травня 1893 р.

ГЕТЬМАН Анатолій Павлович

Народився 18 липня 1958 року в с. Зідьках Зміївського р-ну Харківської обл.

У 1983 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство», після чого був зарахований стажистом-дослідником. У 1985 р. прийнятий до аспірантури. У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію «Правове регулювання діяльності обласної ланки республіканських комітетів з питань охорони навколишнього середовища і

регулювання використання природних ресурсів», у 1995 р. — дисертацію «Еколого-процесуальна правова теорія: проблеми становлення і розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. У 1997 р. йому присвоєно вчене звання професора. Член-кореспондент Академії правових наук України (2000), дійсний член (академік) Академії правових наук України (2004).

З 1986 по 1992 р. працював у Харківському юридичному інституті асистентом, старшим викладачем, доцентом, заступником декана.

З 1995 р. — начальник управління планування та координації правових досліджень Академії правових наук України. З 1998 р. — в.о. головного вченого секретаря Академії правових наук України. З 2001 р. займає посаду проректора з навчальної роботи Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Гетьман А.П. — вчений у галузі науки екологічного права. Головними напрямками його наукових досліджень є екологічні права людини, екологічне нормотворення, еколого-процесуальне право.

Опублікував близько 100 наукових праць (загальним обсягом понад 95 друк. арк.): «Екологічне право України» (2001), «Екологічний контроль» (1999), «Земельний кодекс України. Коментар» (2002) та ін.

Підготував 6 кандидатів юридичних наук.

Брав участь у підготовці проекту Земельного кодексу України, законів України «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», а також у роботі редколегій журналів «Бюлетень Національної служби посередництва і примирення», «Екологічний вісник України».

Він є членом Співки юристів України, головою експертної ради ВАК України; членом редакційної колегії міжвідомчого наукового збірника «Проблеми законності», спеціалізованої вченої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Заслужений діяч науки і техніки України (2003), лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2003).

ГОЛІНА Володимир Васильович

Народився 28 липня 1935 р. в с. Глобине (нині місто) Глобинського р-ну Полтавської обл.

У 1959 р. закінчив юридичний факультет Ленінградського державного університету. З 1959 по 1961 р. працював слідчим Петроградського, старшим слідчим Ленінського райвідділів міліції м. Ленінграда. У 1962–1969 рр. — адвокат, член президії Полтавської обласної колегії адвокатів. У 1969–1972 рр. навчався в аспірантурі Харківського юридичного інституту; з 1972 р. працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри кримінології і кримінально-виконавчого права. З 1996 р. — завідувач кафедри кримінології і кримінально-виконавчого права, завідувач сектора попередження злочинності серед неповнолітніх і молоді Інституту вивчення проблем злочинності Академії правових наук України. У 1972 р. захистив дисертацію «Погашення та зняття судимості за радянським

кримінальним правом» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1994 р. — докторську дисертацію «Спеціально-кримінологічне попередження злочинності (теорія і практика)». Вчене звання професора присвоєно в 1996 р. З 2002 р. — член-кореспондент Академії правових наук України. У цьому ж році став старшим стипендіатом Харківського Центру боротьби з організованою злочинністю спільно з Американським університетом (м. Вашингтон), головним консультантом Центру.

Головними напрямками його наукових досліджень є теоретичні і прикладні проблеми кримінології та кримінального права, зокрема питання попередження злочинності, окремих видів злочинів, проблеми судимості, її погашення та зняття.

Ним підготовлено 5 кандидатів юридичних наук.

Опублікував понад 110 наукових праць (загальним обсягом близько 150 друк. арк.). Важливіші з них «Погашення та зняття судимості за радянським кримінальним правом» (1979), «Робота органів внутрішніх справ, суду та прокуратури по попередженню злочинів» (1981), «Попередження розкрадань державного та суспільного майна» (1988), «Кримінологічна профілактика, запобігання та припинення злочинів» (1989), «Попередження злочинності правоохоронними органами» (1991), «Спеціально-кримінологічне попередження злочинів» (1992), «Попередження тяжких насильницьких злочинів проти життя й здоров'я особи» (1997), «Злочинності — організовану протидію» (1998), «Кримінологія. Загальна і Особлива частини» (2003, співавт.).

Співавтор проектів законів України «Про попередження насильства в сім'ї» (2001), «Про боротьбу з тероризмом в Україні» (2002).

Є членом редколегій наукових збірників «Проблеми законності», «Питання боротьби зі злочинністю», членом Координаційного бюро з кримінології Академії правових наук України, спеціалізованої вченої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого з захисту докторських і кандидатських дисертацій, а також координаційної ради з попередження насильства в сім'ї Харківської обласної Ради депутатів.

Нагороджений медаллю «Ветеран праці» (1989), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2004). У 1995 р. його ім'я занесено до «Золотої книги Української юстиції».

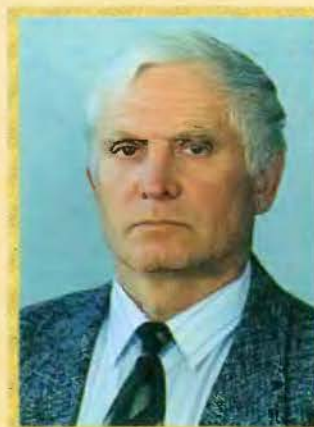

ГОНЧАРЕНКО Володимир Дмитрович

Народився 13 жовтня 1946 року в м. Краснограді Харківської обл.

У 1973 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1973 по 1976 р. навчався в аспірантурі, а з 1976 р. у цьому ж вузі обіймав посади асистента, старшого викладача, старшого наукового співробітника, доцента, професора. З 1992 р. — завідувач кафедри історії держави і права.

У 1977 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

(1917–1937 рр.)», а у 1991 р. — дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів і їх роль у державному, господарському і соціально-культурному будівництві в УРСР (1917–1937 рр.)».

Напрями наукових досліджень — актуальні проблеми історії держави і права України та історії держави і права зарубіжних країн. Опублікував понад 130 наукових праць (майже 400 друк. арк.): «Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів — верховний орган влади УРСР в 1917 — 1937 рр.» (1990), «Хрестоматія з історії держави і права України»: У 2 т. (1997, 2000, 2003), «Історія держави і права України. Академічний курс»: У 2 т. (2000, співавт.), «Юридична енциклопедія»: У 6 т. (1998–2004, співавт.) та ін.

Лауреат Державної премії України (2002).

ГОРДОН Володимир Михайлович

Народився 25 жовтня 1871 року в м. Лохвицях Полтавської губ. У 1894 р. закінчив юридичний факультет Санкт-Петербурзького університету. З 1900 р. викладав в університеті та Демидовському юридичному ліцеї в Ярославлі, а з 1906 р. — у Харківському університеті та інших учбових закладах цивільне право і цивільний процес. У 1917 р. став сенатором цивільного касаційного департаменту. Протягом 1919–1920 рр. — професор Таврійського університету, а з 1920 р. — завідувач кафедри цивільного і торгового права, а також декан правового факультету Харківського інституту народного господарства. Водночас був

завідувачем правового відділу Наркомату внутрішньої торгівлі УРСР, брав участь у розробці багатьох законопроектів.

Наукова діяльність В.М. Гордона значно вплинула на розвиток науки в галузі як матеріального, так і процесуального права. У 1925 р. вченого було обрано академіком Академії наук УРСР. В.М. Гордон був різнобічно обдарованим вченим. За час своєї тридцятирічної наукової діяльності написав близько 100 наукових праць. Усі вони відзначалися фундаментальністю, широтою і глибиною досліджень, логікою викладання.

Певна кількість наукових праць, зокрема таких, як «Право на позов», «Передача позовів», «Збільшення позову процентами», «Відсутність права на позов» тощо, а також магістерська і докторська дисертації були присвячені поглибленій розробці питань цивільного процесу. При цьому фахівці вважають, що і нині докторська дисертація «Позови про визнання» (1906) є однією з основних робіт у галузі науки про позови. Широкою популярністю користувався підготовлений вченим збірник сенатських роз'яснень до Статуту цивільного судочинства, який витримав шість видань.

Значний інтерес становлять і наукові роботи в галузі цивільного і торгового права, присвячені проблемам вексельного і торгового права, вченню про цінні папери: «Зміст векселя», «Всесвітнє об'єднання вексельного права», «Положення про векселі в приватній кодифікації», «Юридична природа тресту», «Система радянського торговельного права»,

«Юридична природа альтернативних обов'язків», «Дух законів торговельних», Коментар до загальної частини Зобов'язального права Цивільного кодексу УРСР тощо.

В.М. Гордон одним з перших радянських вчених цивілістів сформулював концепцію торгового права і був ініціатором створення Торгового кодексу, вважаючи, що норми торгового права є складовою частиною більш широкого комплексу норм, що регулюють господарські відносини.

Вважається засновником харківської наукової школи правознавців, що стала відомою далеко за межами України і до якої належали такі визнані науковці, як В.М. Корецький, М.В. Гордон, М.М. Гродзинський, С.Н. Ландкоф.

Помер В.М. Гордон 3 січня 1926 р.

ГОРДОН Михайло Володимирович

Народився 1 липня 1902 року в м. Ярославлі.

У 1924 р. закінчив юридичний факультет Харківського інституту народного господарства. Протягом кількох років займався практичною роботою як юрисконсульт провідних господарських органів: 1927–1931 рр. — юрисконсульт Раднаркому УРСР, 1931–1935 рр. — юрисконсульт Наркомторгу УРСР.

З 1926 по 1929 р. навчався в аспірантурі Харківського інституту народного господарства, потім працював на посадах доцента (1929–1935 рр.); у 1940–1941, 1944–1968 рр. — професор, у 1948–1952 рр. — заступник директора з навчальної та наукової роботи, завідувач кафедри цивільного права (1951–1968 рр.) Харківського юридичного інституту. В роки Великої Вітчизняної війни був професором Ташкентського юридичного інституту. У 1935 р. затверджений у науковому ступені кандидата юридичних наук без захисту дисертації (з урахуванням написаних робіт дисертаційного характеру). У 1940 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Основні проблеми радянського авторського права» і був затверджений у вченому званні професора. Досліджував проблеми авторського, сімейного, спадкового права. У 1967 р. був учасником міжнародної конференції з перегляду Бернської конвенції про охорону літературних та художніх творів (Стокгольм).

Підготував 20 кандидатів наук

Опублікував понад 70 наукових праць: «Радянське авторське право» (1955), «Лекції з радянського цивільного права» (1960, 1966), «Договірно-правові форми боротьби за якість продукції» (1934), «Радянське цивільне право» (1966), «Спадкування за законом і заповітом» (1967), «Як радянський закон захищає сімейні права громадян?» (1961) та ін. Брав участь у розробці проектів Цивільного кодексу УРСР (1963), Кодексу про шлюб та сім'ю України (1969).

Помер М.В. Гордон 19 січня 1968 р.

ГОРШЕНЬОВ Віктор Михайлович

Народився 22 квітня 1924 року в м. Ярославлі.

Закінчив Московський юридичний інститут у 1953 р. Після закінчення аспірантури у 1956 р. захистив кандидатську дисертацію «Роль радянської держави і права у здійсненні господарської політики КПРС». Працював у юридичних навчальних закладах Казані, Томська, Ярославля. В 1970 р. захистив докторську дисертацію «Способи і організаційні форми правового регулювання в сучасний період комуністичного будівництва». В 1972 р. йому присвоєно вчене звання професора. З 1976 р. і до кінця життя працював у Харківському

юридичному інституті. У 1978–1984 рр. — завідувач кафедри теорії держави і права.

Досліджував проблеми теорії юридичного процесу. Засновник наукової школи по дослідженню проблем юридичного процесу, комплексного підходу до вивчення засновницької, правотворчої, правозастосовчої та контрольної діяльності органів держави, юридичної процесуальної форми як технологічної характеристики правових форм державної діяльності. Фундатор української наукової школи юридичної деонтології — вчення про соціальне призначення юридичної спеціальності юриста в суспільстві, систему загальних етичних, психологічних, професійних, політичних та естетичних вимог до юридичної професії, фахівців в галузі правознавства. Один з перших дослідників проблем формування вітчизняної концепції правової держави, фундаментальних засад та напрямків її функціонування, правових меж здійснення державної влади.

Підготував близько 20 кандидатів, одного доктора наук.

Учасник Великої Вітчизняної війни.

Опублікував понад 100 робіт. Серед них: «Засоби й організаційні форми правового регулювання у соціалістичному суспільстві» (1972); «Юридична процесуальна форма: теорія і практика» (1976, співавт.); «Теорія юридичного процесу» (1985, співавт.); «Правові форми діяльності у загальнонародній державі» (1985, співавт.); «Контроль як правова форма діяльності» (1987, співавт.); «Юридична деонтологія» (1988, співавт.); «Фундаментальні проблеми концепції формування радянської правової держави» (1990, співавт.).

Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями «За відвагу», «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» та іншими сьома медалями.

Помер В.М. Горшеньов 23 серпня 1993 р.

ГРЕДЕСКУЛ Микола Андрійович

Народився 20 квітня 1865 року в хуторі Свячений Яр Куп'янського р-ну Харківської губ.

Після закінчення у 1887 р. природничого відділення фізико-математичного факультету Харківського університету одержав диплом кандидата природничих наук. Спочатку вчителював, водночас вивчав юридичні науки. В 1894 р. екстерном склав іспити за юридичний факультет Харківського університету. З 1894 р. — приват-доцент, викладав

курс цивільного процесу на кафедрі цивільного права та судочинства Харківського університету. З 1901 по 1906 р. — в.о. екстраординарного професора, а пізніше — ординарний професор кафедри цивільного права.

У 1900 р. захистив магістерську дисертацію «Щодо вчення про здійснення права. Інтелектуальний процес, необхідний для здійснення права».

У 1902 р. перебував у закордонному відрядженні, під час якого відвідав університети Відня, Женеви, Цюриха, Берна. Основні напрямки наукових досліджень — змагальна форма цивільного судочинства, реалізація цивільних прав, ціннісні аспекти права. Автор низки наукових праць, серед яких «Щодо оцінки теорії змагального начала в цивільному процесі» (1898), «Творчі задачі в сучасному цивільному праві» (1901), «Щодо питання про засоби вивчення права» (1904), «Право та економіка» (1906), «Право і цінність його вивчення» (1907).

У 1902–1904 рр. — член університетського суду. Був членом правління місцевих освітніх товариств. З 1902 р. — голова юридичного товариства, створеного при Харківському університеті.

Помер М.А. Гредескул у 1941 р.

ГРЕЧКО Віктор Васильович

Народився 1 вересня 1922 року в с. Веприку Гадяцького р-ну Полтавської обл.

Учасник Великої Вітчизняної війни. З 1941 по 1947 р. — командир стрілецької роти, начальник розвідки дивізіону мінометного полку. Брав участь у бойових діях на Брянському і 3-му Білоруському фронтах. Військове звання — старший лейтенант.

У 1953 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1953 по 1956 р. — аспірант кафедри трудового, колгоспного і земельного права цього інституту. З 1956 по 1984 р. — асистент, старший викладач, доцент кафедри земельного права і правової охорони природи. З 1984 р. — професор кафедри природоресурсового права і правової охорони природи. В 1960 р. захистив кандидатську дисертацію «Пожвавлення місцевих рад УРСР та вдосконалення роботи їх апарату». У 1964 р. йому присвоєно звання доцента, в 1986 р. — вчене звання професора.

Наукова діяльність була пов'язана з дослідженням правового регулювання аграрних відносин з використанням земельних та водних ресурсів.

Опублікував понад 60 наукових праць: «Законодавство про особисте підсобне господарство у сільській місцевості» (1980), «Радянське земельне право» (1981, співавт.), «Правове становище підсобних господарств» (1985), «Конституційне право особистої власності» (1989) та ін. Гречко В.В. стояв у витоків кафедри екологічного права і брав участь у формуванні її науково-педагогічного колективу.

Нагороджений орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, Червоної Зірки, медалями «За відвагу», «За взяття Кенігсберга», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

Помер В.В. Гречко 14 травня 1992 р.

ГРИЦЕНКО Олена Аврамівна

Народилася 14 лютого 1951 року в м. Харкові.

У 1973 р. закінчила Харківський державний університет ім. О.М. Горького за кваліфікацією економіст, викладач політичної економії. У 1996 р. закінчила Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого за кваліфікацією юрист.

У 1983 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук «Соціально-економічні функції закону зміни праці у господарському механізмі розвинутого соціалізму» (спеціальність 08.00.01.) У 2003 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук «Ринок нерухомості: закономірності становлення та функціонування», спеціальність 08.01.01. У 1984 р. присвоєно вчене звання доцента.

Працювала інструктором Харківського горкому комсомолу (1975–1978), асистентом (1978–1984), старшим викладачем (1984–1986), доцентом (1986–2003), з грудня 2003 р. — професором кафедри економічної теорії Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукових досліджень — соціально-економічні проблеми становлення та розвитку ринкової економіки, трудових відносин, ринку нерухомості, підприємницької діяльності. Нею опубліковано близько 100 наукових праць. Серед них — «Підприємець на грошовому ринку та ринку нерухомості» (1999), «Формування ринку землі» (1999), «Соціально-економічна природа приватизації в умовах трансформаційної економіки» (1996), «Приватизація та проблеми економічного росту» (1997), «Економіко-правові питання регулювання відносин на ринку нерухомості» (2002), «Ринок нерухомості: закономірності становлення і функціонування (питання методології та теорії)» (2002).

ГРОДЗИНСЬКИЙ Моріц Маркович

Народився 14 січня 1887 року поблизу м. Бердянська (Запорізька обл.).

Український правознавець, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки УРСР.

Закінчив у 1910 р. юридичний факультет Харківського університету.

Був помічником присяжного повіреного, з 1917 р. — присяжним повіреним. У 20-х рр. працював консультантом Касаційного суду, Верховного трибуналу та Наркомюсту УРСР. З 1920 р. — на викладацькій роботі. В Харківському інституті

народного господарства М.М. Гродзинський займав посаду професора курсу кримінального права. У 1936 р., після утворення самостійних кафедр, був призначений першим керівником кафедри судового права, завідував кафедрою кримінального процесу, а згодом — кримінального права і процесу. З 1956 р. — професор кафедри кримінального права і процесу Харківського юридичного інституту. У 1940 р. захистив докторську дисертацію «Докази в радянському кримінальному процесі». М.М. Гродзинський є засновником харківської наукової школи процесуалістів. Розробляв наукові проблеми кримінального права та кримінального процесу, зокрема теорії доказів: поняття доказів та їх класифікація, проблеми процесу доказування; принципи кримінального процесу (насамперед забезпечення обвинуваченому права на захист, змагальність, презумпція невинуватості). Йому належать ґрунтовні дослідження теорії непрямих доказів.

Підготував 7 кандидатів юридичних наук.

Найбільш вагомими є такі праці: «Судове дослідження особистості обвинуваченого» (1916), «Вчення про докази та його еволюція» (1925), «Обвинувачений, його обов'язки та права у процесі» (1926), «Докази у кримінальному процесі» (1926), «Докази у радянському кримінальному процесі»: Ч. 1 (1933), «Касаційне і наглядове провадження у радянському кримінальному процесі» (1949, 1953). Брав активну участь у розробці законодавчих актів у галузі судочинства, а також першого Кримінального кодексу РРФСР (1922) і всіх Кримінально-процесуальних кодексів УРСР та РРФСР.

У 1923–1948 рр. був членом Харківської колегії адвокатів.

Помер М.М. Гродзинський 22 листопада 1962 р.

ГУТОРОВА Наталія Олександрівна

Народилася 29 грудня 1966 року в м. Харкові.

У 1988 р. закінчила Харківський юридичний інститут. З 1988 по 1989 р. — дільничий інспектор у справах неповнолітніх Фрунзенського РВВС м. Харкова, 1989–1992 рр. — слідчий того ж відділу. З 1992 по 1995 р. — ад'юнкт Університету внутрішніх справ, з 1995 по 1998 р. — старший викладач, з 1998 по 2000 р. — начальник кафедри кримінального права та кримінології, з 2000 по 2002 р. — доцент, з червня 2002 р. — професор кафедри кримінального права та кримінології. З вересня 2002 р. — професор кафедри кримінального права № 2 Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

У 1996 р. захистила дисертацію «Вчинення злочину організованою групою осіб (кримінально-правовий аспект)» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 2002 р. — докторську дисертацію «Проблеми кримінально-правової охорони державних фінансів України». У 2000 р. присвоєно вчене звання доцента, у 2003 р. — професора.

Головні напрямки наукових досліджень — співучасть у злочині, організована злочинність, кримінальна відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності, кримінальна відповідальність за торгівлю людьми.

Підготувала двох кандидатів юридичних наук.

Опублікувала близько 70 наукових праць, у тому числі індивідуальну монографію,

5 навчальних посібників. Найбільш вагомими є «Кримінально-правова охорона державних фінансів України» (2001), «Співучасть у злочині за кримінальним правом України» (1997), «Злочини у сфері господарської діяльності» (2003), «Протидія торгівлі людьми українських властей» (2002). Член Європейської кримінологічної асоціації та Кримінологічної асоціації України.

Нагороджена почесним знаком МВС України «За відзнаку в службі» (1998), премією МВС України «За розвиток науки, техніки та освіти» II ступеня (2002), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2004).

ДАНЕВСЬКИЙ Всеволод Пійович

Народився 27 серпня 1852 року в м. Ніжині Чернігівської губ. Після закінчення Харківської губернської гімназії у 1870 р. вступив до Московського університету. У 1875 р. закінчив Московський університет з дипломом кандидата права. З 1875 р. працював на кафедрі міжнародного права. У 1877 р. склав магістерський іспит на юридичному факультеті Московського університету і був одногосно обраний на посаду приват-доцента юридичного факультету Харківського університету. У 1879 р. захистив у Харкові магістерську дисертацію «Історичний нарис нейтралітету і критика Паризької морської декларації 4–16 квітня 1856 р.». У тому ж році обраний штатним доцентом юридичного факультету і за рекомендацією Ради затверджений у цьому званні опікуном навчального округу. З лютого 1880 р. направлений в наукове відрядження за кордон. У 1882 р. в Київському університеті захистив докторську дисертацію «Системи політичної рівноваги і легітимізму та початок національності в їх взаємному зв'язку». Після захисту докторської дисертації обраний професором кафедри міжнародного права юридичного факультету Харківського університету.

Був активним супротивником реакційних принципів легітимізму і політичної рівноваги, відстоював принцип націоналізму.

У 1893 р. працював на кафедрі кримінального права, але продовжував читати лекції з міжнародного права до 1895 р. З цього ж року викладав кримінальне право.

Основні роботи — дві вказані вище дисертації, а також низка робіт з міжнародного права, у тому числі «Посібник до вивчення історії і системи міжнародного права».

Помер В.П. Даневський 25 березня 1895 р.

ДАНИЛ'ЯН Олег Геннадійович

Народився 22 жовтня 1955 року в м. Ташкенті Узбецької РСР (Республіка Узбекистан).

У 1986 р. закінчив військово-педагогічний факультет Військово-політичної академії (м. Москва) за спеціальністю військово-педагогічна, викладач суспільних наук. У 1992 р. закінчив ад'юнктуру кафедри філософії Гуманітарної академії Збройних Сил (м. Москва), а у 1998 р. — докторантуру Харківського військового університету. Доктор філософських наук з 1999 р. З 1972 по 1986 р. проходив службу на різних посадах

у Збройних Силах СРСР. З 1986 р. працював на посадах викладача, старшого викладача кафедри суспільних наук Харківського вищого військового авіаційного училища радіоелектроніки. З 1993 р. по 1998 р. — на посадах викладача, заступника начальника, професора кафедри філософії Харківського військового університету. З 2000 р. — завідувач кафедри філософії Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 2001 р. присвоєно вчене звання професора.

Фахівець у галузі соціальної філософії. У коло наукових інтересів входять також теоретичні проблеми філософії права, політології, конфліктології, національної безпеки України, релігієзнавства. У центрі наукових досліджень — посттоталітарні суспільства, які знаходяться у специфічних умовах соціальної дійсності — трансформації від тоталітаризму до демократії. Займається дослідженням теоретичних і практичних моделей трансформації посттоталітарних суспільств, а також пропонує механізми та технології розв'язання соціальних протиріч.

Підготував трьох кандидатів наук.

Опублікував понад 100 наукових, навчальних і навчально-методичних праць загальним обсягом біля 115 друк. арк., у тому числі 5 монографій (3 у співавт.), 19 підручників та навчальних посібників (індивідуальних та колективних). Серед них — «Соціальні протиріччя. Сутність, типологія, форми прояви» (1997), «Соціальні протиріччя у посттоталітарних системах: методологія дослідження та розв'язання» (1998), «Національна безпека України. Сутність, структура та напрямки реалізації» (2002), «Філософія права» (2002), «Основи філософії» (2003), «Національна безпека України в етноментальному та міжнародному вимірах» (2004) та ін.

Член двох спеціалізованих рад із захисту дисертацій при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого, Харківському військовому університеті, член редакційних колегій п'яти наукових збірників.

Нагороджений чотирма державними нагородами (ювілейними медалями та медаллю «За бездоганну службу в Збройних Силах СРСР»), почесними нагородами військових та громадських організацій Чехословаччини.

Член Міжнародної асоціації філософії права та соціальної філософії, а також Всеукраїнської асоціації філософії права та соціальної філософії.

Лауреат конкурсу Спілки юристів України на краще юридичне видання (2003).

ДЕМИДЕНКО Григорій Григорович

Народився 3 лютого 1940 року в с. Хрестителеве Чорнобаївського р-ну Полтавської обл.

У 1966 р. закінчив історичний факультет Донецького державного університету за спеціальністю «Історія». Кандидат історичних наук (1972 р.), доктор історичних наук (1988 р.), професор (1990 р.).

Після закінчення аспірантури Харківського державного університету захистив кандидатську дисертацію «В.Д. Бонч-Бруєвич (1873–1856 рр.). Історико-партійний нарис життя і діяльності» (1972). З 1972 р. працює в Національній юридичній академії

України ім. Ярослава Мудрого: ст. викладач (1972), доцент (1973), професор (1990), завідував кафедрою політичної історії України. У 1998 р. захистив докторську дисертацію «Життя та діяльність соратників В.І. Леніна в радянській історіографії (1917–1987 рр.)». Головні напрямки наукових досліджень — історичні біографії, методологія історичних біографій, проблеми юридичної відповідальності держави за порушення прав людини і громадянина.

Підготував трьох кандидатів історичних наук.

Загальна кількість публікацій — 100 (в т.ч. 9 монографій). Серед них «Справ у революції чимало... Нарис про В.Д. Бонч-Бруєвича» (1976), Vladimir Bonch-Brujvic — Братислава (1979), «Історія політичних і правових вчень. Хрестоматія» (1999, 2002), «Історія вчень про право і державу. Курс лекцій», (2001), «Історія політичних і правових вчень. Хрестоматія» (1999, співавт.); підручник «Історія вчень про право і державу» (2004).

ДИТЯТИН Іван Іванович

Народився у 1847 році в м. Санкт-Петербурзі.

У 1871 р. закінчив юридичний факультет Санкт-Петербурзького університету і був залишений стипендіатом на кафедрі історії російського права. У 1875 р. зайняв посаду екстраординарного професора в юридичному ліцеї в Ярославлі на кафедрі енциклопедії права, а потім на кафедрі історії права. З 1878 по 1887 р. — професор кафедри історії російського права Харківського університету. У 1889 р. був призначений професором кафедри російського державного права у Дерптський університет. У 1891 р. через хворобу вимушений був піти у відставку. У 1875 р. захистив магістерську дисертацію «Устрій та управління містами в Росії. Т. 1: Міста Росії у XVIII ст.». У 1877 р. захистив докторську дисертацію «Устрій та управління містами в Росії. Т. 2: Міське самоврядування в Росії до 1870 р.».

Головним напрямком наукових досліджень були питання історії управління містами в Росії та деякі інші проблеми історії держави і права Росії. Серед опублікованих праць, крім вказаних вище дисертацій, «Екатеринінська комісія 1767 р. для складу Уложення» (1879); «Наші міста в першій половині нашого століття» (1880); «Верховна влада Росії у XVIII столітті» (1881) та ін.

Помер І.І. Дитятін 29 жовтня 1892 р.

ЄВТИХІЄВ Олександр Федорович

Народився 1879 року в с. Чадобець Єнісейського повіту Єнісейської губ. (Російська Федерація).

У 1903 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету і був

залишений для підготовки до професорського звання. З 1907 р. — приват-доцент кафедри адміністративного права юридичного факультету і водночас учитель законодавства у Харківському реальному училищі. У 1908–1909 рр. перебував у закордонному науковому відрядженні (Париж), навчався у Берлінському університеті. Протягом 1912–1917 рр. працював у Петербурзі (Петрограді) в департаменті духовних справ іноземних віросповідань завідувачем наукової бібліотеки, а з 1916 р. — завідував підвідділом відділення законодавчих проєктів.

У 1918–1919 рр. проходив службу у наркоматі юстиції РСФРР, викладав у вузах Москви і Смоленська. Доктор юридичних наук, професор з 1918 р. З 1920 р. працював у Харкові завідувачем відділення законодавчих проєктів Наркомату юстиції УРСР та професором правового факультету Харківського інституту народного господарства. У 1921 р. очолив секцію адміністративного права кафедри проблем сучасного права цього ж факультету.

Досліджував проблеми системи адміністративного права, теоретичного обґрунтування поділу цієї галузі права на Загальну та Особливу частини, принципи адміністративного права і державного управління, гарантії прав і безпеки громадян, а також питання координації адміністративного законодавства.

Перша теоретична праця «Законна сила актів адміністрації» вийшла у Любліні в 1911 р., де він працював радником губернського управління (магістерська робота), також автор робіт «Десятинна система в адміністративному діловодстві» (1921), «Основи радянського адміністративного права» (1925), «Адміністративне право» (1930).

Брав участь у розробці та обговоренні Адміністративного кодексу УРСР 1927 р. і підготовці офіційного постатейного коментаря до нього (1929), уклав офіційне видання Адміністративного кодексу УРСР з додатковими матеріалами (1935).

В останні роки життя працював у Києві консультантом НКЮ УРСР, брав участь у роботі господарської секції Українського інституту судової політики НКЮ УРСР.

Доля О.Ф. Євтихієва після 1935 р. невідома.

ЖЕРЬОБКІН Василь Овсійович

Народився 4 лютого 1921 року в с. Єздоцькому Великописарівського р-ну Харківської обл.

Закінчив Московську ветеринарну академію у 1942 р. за спеціальністю ветлікар, Харківський юридичний інститут з відзнакою у 1951 р. за спеціальністю юрист.

Учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні.

Після закінчення аспірантури працював асистентом, старшим викладачем кафедри історії КПРС, філософії та наукового комунізму, доцентом кафедри філософії (1966–1982), професором (1982–1996), професором кафедри логіки (1996–2002) Харківського юридичного інституту.

Кандидат філософських наук з 1965 р. (ступінь присвоєно як автору підручника

«Логіка»), отримав звання доцента (1967), звання професора (1983). Тема дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Зміст понять права (логіко-юридичний аналіз)» (1981).

Головні напрямки наукових досліджень специфіка правових понять, розробка особливої логічної техніки їх аналізу, дослідження структури оціночних понять права. Автор першого в Україні підручника з логіки для юристів, один з засновників юридичної логіки в Україні. Загальна кількість публікацій — більше 80. Серед них «Оціночні поняття права» (1976), «Логічний аналіз понять права» (1977), «Логіка» (4-те вид., 1998).

Був членом спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук — з 1982 р.; голова ради ветеранів війни і праці Академії — з 1976 р.

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Великої Вітчизняної війни I і II ступенів, медалями «За бойові заслуги», «За визволення Белграда», «За перемогу над Німеччиною», «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І.Леніна», «30 років Збройним Силам СРСР», «40 років Збройним Силам СРСР», «50 років Збройним Силам СРСР», «60 років Збройним Силам СРСР», «20 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні», «30 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні», присвоєно почесне звання «Заслужений працівник вищої школи України» (1991).

Помер В.О. Жерьобкін 15 травня 2002 р.

ЖИГАЛКІН Павло Іванович

Народився 21 лютого 1938 року в с. Селечня Суземського р-ну Брянської обл.

У 1957–1963 рр., після закінчення Чистяківського гірничого технікуму, працював гірничим майстром і проходив військову службу.

У 1963 р. вступив до Харківського юридичного інституту і закінчив його з відзнакою у 1967 р. Був залишений асистентом кафедри трудового права. У 1974 р. захистив кандидатську дисертацію «Правове регулювання строків у трудових відносинах». У 1978 р. присвоєно вчене звання доцента, у 1991 р. — професора. У 1987 р. обрано завідувачем названої вище кафедри. Цю посаду займав до 2002 р. У 1993 р. став членом-кореспондентом Академії правових наук України. Є членом вченої ради Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого.

Ним опубліковано понад 100 наукових праць, у тому числі монографія «Трудове право у забезпеченні стабільності кадрів» (1977), підручник «Радянське трудове право» (1981, співавт.). Редактор і співавтор посібника «Науково-практичні рекомендації та нормативні акти з трудового законодавства» (1990), а також «Науково-практичного коментаря до Закону України «Про відпустки» (1997). Автор розділу «Трудове законодавство України» у навчальному посібнику «Основи держави і права» (1999). Серед найбільш значущих такі наукові публікації: «Актуальні проблеми кодифікації законодавства про працю» (2001), коментар до статей 44, 45 Конституції України у книзі «Конституція України. Науково-практичний коментар» (2003) та ін.

Під його науковим керівництвом захистили кандидатські дисертації 10 аспірантів.
У 1981 р. нагороджений орденом Дружби Народів. Указом Президента України від 14 лютого 1995 р. присвоєно почесне звання «Заслужений працівник народної освіти України».

ЖИЛІНKOBA Ірина Володимирівна

Народилася 11 березня 1959 року в м. Харкові.
У 1981 р. закінчила Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». Була залишена на кафедрі цивільного права стажистом-дослідником, навчалася в аспірантурі. З 1986 р. — асистент, а з 1990 р. — доцент кафедри цивільного права Української державної юридичної академії. У 1987 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Правові гарантії зміцнення сім'ї». З 1996 по 1999 р. навчалася у докторантурі. З 1999 р. — доцент, а з 2001 р. — професор кафедри цивільного права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 2000 р. захистила докторську дисертацію на тему «Проблеми правового режиму майна членів сім'ї». У 2001 р. присвоєно науковий ступінь доктора юридичних наук, а вчене звання професора — у 2003 р.

Галузь наукових досліджень — сімейне право, право власності, послуги, комп'ютерне право.

Загальна кількість публікацій, у тому числі за кордоном, понад 80. Серед них «Право власності подружжя» (1997), «Правовий режим майна членів сім'ї» (2000), «Шлюбний контракт (договір)» (2001) та ін.

Входила до складу робочої групи з розробки Сімейного кодексу України та Закону «Про попередження насильства в сім'ї». Член міжнародного товариства сімейного права (International Society of Family Law), з 1994 р. стипендіат фонду імені Фулбрайта (Fulbright), з 1998 р. Член редколегії наукових збірників «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Мала енциклопедія нотаріуса».

ЖУРАВЕЛЬ Володимир Андрійович

Народився 7 березня 1956 року в м. Дніпропетровську.
У 1980 р. закінчив Харківський юридичний інститут. У 1984 р. захистив дисертацію «Допит потерпілого та використання його показань для розроблення методики розслідування окремих видів злочинів» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1999 р. — докторську дисертацію «Теорія та методологія криміналістичного прогнозування». Вчене звання професора присвоєно у 2003 р.

Науково-педагогічну діяльність розпочав у 1983 р. асистентом кафедри криміналістики Харківського юридичного

інституту, нині професор кафедри криміналістики Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1986–1987 рр. був заступником декана заочного факультету.

Напрямки наукової діяльності — криміналістика, юридична психологія.

Опублікував понад 40 наукових праць: «Проблеми теорії та методології криміналістичного прогнозування» (1999), «Настільна книга слідчого» (2001, співавт.), «Система криміналістики: сучасні концепції та перспективи розвитку» (2000), «Предмет криміналістики: генезис та сучасний стан» (2002) та ін.

Брав участь у підготовці і рецензуванні законопроектів «Про основні засади протидії корупції в Україні», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а також проекту Кримінально-процесуального кодексу України.

З 2002 р. — член спеціалізованої вченої ради по присудженню наукових ступенів Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Член редакційної колегії збірника «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики».

Лауреат премії імені Ярослава Мудрого в номінації «За цикл робіт з криміналістики» (2003).

ЖУШМАН Віктор Павлович

Народився 14 лютого 1941 року в с. Жовтневому Коропського р-ну Чернігівської обл.

У 1969 р. закінчив Харківський юридичний інститут.

У 1969–1975 рр. працював народним суддею Дергачівського р-ну Харківської обл., у 1975–1979 рр. — державним арбітром Державного арбітражу Харківської обл. З 1979 р. — доцент кафедри цивільного права, з 1995 р. — завідувач кафедри аграрного права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

У 1982 р. захистив дисертацію «Договір поставки продукції за прямими довгостроковими зв'язками і забезпечення його реального виконання» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Вчене звання професора присвоєно у 2002 р.

Головними напрямками його наукових досліджень є договірні відносини в галузі цивільного права, господарські правовідносини, основні положення щодо здійснення аграрної та земельної реформ, теоретичні проблеми аграрного законодавства.

Підготував 5 кандидатів юридичних наук.

Опублікував понад 60 наукових праць. Серед них «Роль договору в профілактиці господарських правопорушень при поставці продукції за прямими тривалими господарськими зв'язками» (1993); «Договірна практика (претензійно-позовна робота підприємця)» (1993); «Вексельний обіг» (1997); «Арбітражний процесуальний кодекс України (науково-практичний коментар)» (1995, 1998; співавт.); «Акції та векселі в економічному обороті України» (1999); «Господарський процесуальний кодекс України (науково-практичний коментар)» (2002, співавт.); «Аграрне право України» (2003); «Аграрне право та законодавство України» (2004) та ін.

ЗАГУРСЬКИЙ Леонтій Миколайович

Народився в червні 1847 року в м. Путівлі Курської губ. (тепер Сумська обл).

У 1872 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету. Після закінчення навчання був залишений стипендіатом при університеті для підготовки до професорського звання з римського права. У 1872 р. після захисту магістерської дисертації «Принципи римського цивільного і кримінального процесу» його затверджено в ступені магістра цивільного права. У 1874 р. після двох лекцій його затверджено у званні приват-доцента та допущено до викладання історії римського права. У 1874 р. затверджено у званні штатного доцента.

Протягом двох років (1877–1879) вивчав римське та цивільне право в університетах Відня, Геттінгена, Мюнхена та Парижа. Після повернення працював до кінця життя в Харківському університеті.

Після захисту докторської дисертації «Особисті стосунки між батьками і дітьми за римським та французьким приватним правом. Вчення про законнародженість та незаконнародженість за римським правом» (1881). Працює спочатку екстраординарним, ординарним професором кафедри римського права, а з 1900 р. — заслуженим професором. Протягом чотирнадцяти років (1891–1905) — декан юридичного факультету.

Головні напрямки наукових досліджень: проблеми римського сімейного права.

Опублікував значну кількість наукових праць. Серед них «Вчення про батьківську владу за римським правом» (1895), «Елементарний підручник римського права» (1898), «Досвід історії юридичного факультету імператорського Харківського університету» (1906).

Помер Л.М. Загурський 13 березня 1912 р.

ЗАПОРОЖЕЦЬ Аркадій Митрофанович

Народився 16 вересня 1936 року в с. Ново-Троїцькому Ольгінського р-ну Донецької обл.

У 1961 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1961 по 1963 р. працював держарбітром Донецького держарбітражу, у 1977–1991 рр. — асистентом, старшим викладачем, доцентом, професором, у 1991–1995 рр. — завідувачем кафедри сільськогосподарського права Харківського юридичного інституту.

У 1976 р. захистив кандидатську дисертацію «Правові питання реального виконання за договором поставки», у 1991 р. — дисертацію «Господарсько-правові проблеми забезпечення якості промислової продукції» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Звання професора присвоєно в 1993 р.

Основний напрямок його наукової діяльності — вдосконалення правової регламентації договірних відносин у сфері економіки.

Опублікував понад 100 наукових праць, найбільш значущі — «Правові проблеми забезпечення якості продукції» (1989), «Правовий режим майна аграрних підприємств» (1994), навчальний посібник «Аграрне право» (1997) та ін.

ЗЕЛЕНЕЦЬКИЙ Володимир Серафимович

Народився 4 лютого 1937 року у с.м.т. Розівці Люксембурзького р-ну Дніпропетровської (нині Запорізької) обл.

З 1957 до 1960 р. — військовослужбовець у складі частин Групи радянських військ у Німеччині.

У 1964 р. закінчив Харківський юридичний інститут. У 1963–1966 рр. працював слідчим, помічником прокурора м. Ялти. З 1966 р. навчався в аспірантурі, з 1969 по 1982 р. — на викладацькій роботі у Харківському юридичному інституті, був деканом факультету (1975–1977).

У 1982–1987 рр. займав посаду доцента, з 1987 по 1992 р. — завідувача кафедри нагляду за слідством і дізнанням Інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури СРСР, у 1992–1996 рр. — професор цієї ж кафедри. З 1997 р. — заступник директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту вивчення проблем зло-чинності Академії правових наук України, професор кафедри кримінального процесу. Член-кореспондент Академії правових наук України (2000).

У 1969 р. захистив дисертацію «Подання слідчого про вжиття заходів до усунення причин та умов, що сприяли скоєнню злочину» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1989 р. — докторську дисертацію «Концептуальні засади загальної теорії боротьби зі злочинністю». Науковий ступінь доктора юридичних наук присуджено у 1990 р., вчене звання професора — у 1991 р.

Головними напрямками наукових досліджень є проблеми дослідного кримінального процесу, досудового (попереднього) слідства, обвинувачення, теорії доказів у кримінальному процесі, прокурорського нагляду, загальної теорії боротьби зі злочинністю, а також організованою злочинністю та корупцією, забезпечення безпеки суб'єктів кримінального процесу. Підготував 5 кандидатів юридичних наук.

Має 250 публікацій, з яких 11 монографій. Серед них «Відмова прокурора від державного обвинувачення» (1979); «Методологічні основи боротьби зі злочинністю» (1989); «Загальна теорія боротьби зі злочинністю» (Т.1 — Концептуальні основи) (1994); «Забезпечення безпеки суб'єктів кримінального процесу» (2000, співавт.); «Кримінально-правові проблеми порушення кримінальної справи» (2001); «Технологія відновлення (реконструкції) втрачених кримінальних справ» (2002, співавт.); «Відомчий контроль і прокурорський нагляд за законністю оперативно-розшукової діяльності» (2003, співавт.) та ін. Співавтор двох підручників з кримінального процесу (1978, 1983), автор 11 навчальних посібників.

Член робочих груп Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України з розроблення проекту нового Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-

методичної ради при Генеральній прокуратурі України, консультант Комітету Верховної Ради України з правової політики, член редакційних колегій журналів та фахових наукових збірників. Брав участь у розробці законів «Про прокуратуру України», «Про судоустрій України», «Про боротьбу з тероризмом», «Про порядок прийняття, реєстрації, перевірки та вирішення заяв, повідомлень та іншої інформації про злочини» тощо. Голова Координаційного бюро з кримінального процесу Академії правових наук України, член спеціалізованих вчених рад з захисту кандидатських та докторських дисертацій при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого. Дійсний член (академік) Міжнародної академії наук екології та безпеки життєдіяльності суспільства (Санкт-Петербург, 2001).

Нагороджений медалями «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна», «Ветеран праці», медаллю ім. М.В. Ломоносова Міжнародної академії наук екології та безпеки життєдіяльності суспільства.

Заслужений діяч науки і техніки України, почесний працівник прокуратури України, лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2002).

ЗЕЛІНСЬКИЙ Анатолій Феофанович

Народився 2 червня 1925 року в с. Сальковому Гайворонського р-ну Кіровоградської обл.

На початку Великої Вітчизняної війни працював робітником на заводі, а з 1943 до 1957 р. проходив службу в лавах Радянської Армії, одночасно був студентом. У 1957 р. закінчив Куйбишевський факультет Всесоюзного юридичного заочного інституту за спеціальністю «Правознавство». З 1957 по 1959 р. — слідчий, старший слідчий райвідділу і міськвідділу органів внутрішніх справ Кіровоградської обл., після чого до 1960 р. був викладачем Одеської середньої спеціальної школи міліції.

У 1960–1963 рр. — старший слідчий УВС Одеського облвиконкому. З 1963 р. остаточно перейшов на викладацьку роботу і працював викладачем, старшим викладачем, доцентом кафедри кримінального права Вищої слідчої школи МВС СРСР. У 1966 р. захистив кандидатську дисертацію «Значення норм кримінального права для попередження злочинів». Після переїзду в м. Харків у 1975 р. його викладацькі та наукові інтереси протягом 20 років були пов'язані з кафедрою кримінології і кримінально-виконавчого права Харківського юридичного інституту. У 1979 р. на цій кафедрі захистив докторську дисертацію «Рецидив злочинів: структура, зв'язки, прогнозування». У 1980 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

У 1995 р. переїхав до м. Києва, де працював старшим помічником Генерального прокурора України і викладав кримінологію в різних навчальних закладах.

Його наукові інтереси охоплювали широкий спектр питань з різних галузей знання: кримінального права, кримінології, статистики, кримінальної психології.

Підготував 7 кандидатів юридичних наук.

Автор і співавтор понад 150 публікацій, серед них 10 монографій, курси лекцій,

навчальні посібники. Найбільш відомими є монографії «Рецидив злочинів: структура, зв'язки, прогнозування» (1980), «Структура злочинної поведінки рецидивістів» (1980), «Усвідомлене і неусвідомлене у злочинній поведінці» (1986), «Кримінальна психологія» (1999).

Був одним із перших кримінологів України, хто двічі видав курс лекцій і навчальний посібник з кримінології (1996, 2000).

Нагороджений чотирма медалями і нагрудними знаками за бездоганну службу в органах внутрішніх справ.

Помер А.Ф. Зелінський 13 січня 2002 р.

КАЛЬМАН Олександр Григорович

Народився 24 листопада 1952 року в м. Запоріжжі.

У 1978 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1979 р. працював на кафедрі кримінології та кримінально-виконавчого права на посадах асистента, старшого викладача. З 1995 р. — доцент Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію «Кримінологічна характеристика, детермінація та попередження зґвалтувань». Вчене звання доцента присвоєно у 1995 р. З 1999 по 2001 р. — докторантура. У 2004 р. захистив дисертацію «Злочинність у сфері економіки України: теоретичні та прикладні проблеми попередження» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. З 2004 р. — професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права.

Головними напрямками його наукових досліджень є теоретичні проблеми попередження злочинності у сфері економіки (корупція, організована злочинність).

Підготував одного кандидата наук.

Опублікував понад 90 наукових праць. Важливішими з них є «Правова статистика» (1998), навчальний посібник «Кримінологія. Особлива частина» (1999, співавт.); «Боротьба зі злочинністю у сфері підприємницької діяльності (кримінально-правові, кримінологічні, кримінально-процесуальні та криміналістичні проблеми)» (2001, співавт.); «Словник кримінологічних і статистичних термінів» (2001); «Статистичний облік і звітність у правоохоронних органах України» (2002); «Кримінологія: Загальна та Особлива частини» (2003, співавт.); «Кримінологічні проблеми прогнозування економічної злочинності, планування і координації заходів боротьби з нею» (2003); «Стан та головні напрямки попередження злочинності в Україні: теоретичні і прикладні проблеми» (2003).

Член ревізійної комісії Кримінологічної асоціації України, Спілки юристів України, член вченої ради Інституту вивчення проблем злочинності Академії правових наук України, редакційних колегій журналу «Економіка та право», збірника наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю».

З 2000 по 2002 р. був керівником авторського колективу проекту «А» науково-дослідної програми Академії правових наук України та Інституту юстиції Департаменту

юстиції США, старшим стипендіатом-дослідником Харківського Центру вивчення організованої злочинності при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого і Центру з вивчення транснаціональної злочинності і корупції при Американському університеті (м. Вашингтон) у 2002–2003 рр. Нагороджений премією МВС України «За розвиток науки, техніки та освіти» II ступеня (2003).

КАНАРСЬКИЙ Сергій Михайлович

Народився 25 травня 1890 року в м. Варшаві (Польща).

У 1915 р. закінчив Київський комерційний інститут, де отримав юридичну освіту.

Після революції його було обрано до Ради робітничих та солдатських депутатів у м. Харкові. Пізніше працював головою Окружної ради робітничих та солдатських депутатів у м. Києві.

Протягом 1920–1932 рр. (у різні роки) займав посади заступника наркома юстиції УРСР, голови касаційної Колегії з кримінальних справ, завідуючого відділом публікацій законів, голови Верховного Суду УРСР. Працював у наркоматах іноземних та внутрішніх справ, Центральному статистичному управлінні, у 1932–1934 рр. був начальником житлового комунального сектора Держплану УРСР. Протягом 1934–1937 рр. — професор, директор Інституту радянського будівництва і права. У цей же час завідував кафедрою кримінального права.

Основні наукові праці: «Класові моменти в політиці суду», «Питання кримінального судочинства» (1924), «Як і за що карає Кримінальний кодекс» (1925) та ін. За редакцією Канарського С.М. вийшов «Коментар до Кримінального кодексу радянських республік» (1924, 1925, 1928).

У 1937 р. був звинувачений у вчиненні контрреволюційних злочинів і страчений, реабілітований 15 листопада 1957 р. за відсутністю складу злочину.

КАРКАЧ Павло Михайлович

Народився 24 лютого 1937 року в с. Таранівці Зміївського р-ну Харківської обл.

У 1965 р. закінчив Харківський юридичний інститут. 1989 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Проблеми загальнонаглядової діяльності прокуратури за виконанням законів, спрямованих на боротьбу з безгосподарністю у промисловості». У 1991 р. присвоєно звання доцента, в 1997 р. — професора.

У 1966–1999 рр. працював прокурором району, начальником відділу обласної прокуратури, прокурором м. Харкова, першим заступником прокурора області, прокурором Східно-Української транспортної прокуратури та прокурором Харківської обл. З 1997 до 1999 р. — ректор Інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України. З 2000 р. —

професор кафедри організації судових та правоохоронних органів Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головний напрямок наукових досліджень — історія та розвиток прокурорського нагляду в Україні. Опублікував близько 60 робіт: «Проблеми організації прокуратури і оптимізації її діяльності в сучасних умовах» (1998), «Координація діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю» (2000), «Організація роботи районної, міської прокуратури по підтриманню державного обвинувачення в суді» (2003) та ін. Співавтор підручника «Прокурорський нагляд в Україні» (1997).

Брав участь у підготовці проекту Закону України «Про прокуратуру».

Нагороджений орденами «Знак Пошани» (1986), «За заслуги» III ступеня (1997) та нагрудним знаком «Почесний працівник прокуратури України».

КАЦ Семен Юділевич

Народився 15 квітня 1915 року в м. Овручі Житомирської обл.

У 1938 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1938 по 1941 р. — аспірант Харківського юридичного інституту, асистент кафедри цивільного права і цивільного процесу; у 1946–1973 рр. — асистент, старший викладач, доцент і до 1985 р. — професор кафедри цивільного процесу.

У 1949 р. захистив кандидатську дисертацію «Участь прокурора в радянському цивільному процесі (в народному суді та в касаційній інстанції)». У 1971 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Проблеми перегляду судових постанов у цивільних справах в порядку нагляду». Вчене звання професора присвоєно в 1973 р.

Підготував двох кандидатів юридичних наук.

Досліджував проблеми участі прокурора в цивільному процесі та питання, пов'язані з переглядом у порядку судового нагляду рішень, ухвал і постанов, що набрали законної сили. Опублікував більше 60 наукових праць. Серед них «Участь прокурора в радянському цивільному процесі» (1958), «Питання нотаріального права» (1962), «Порушення провадження в порядку нагляду по цивільних справах» (1965), «Перегляд рішень в порядку нагляду» (1965), «Науково-практичний коментар до ЦПК УРСР» (1973), «Науково-практичний коментар до Земельного кодексу УРСР» (1973), «Судовий нагляд у цивільному судочинстві» (1980), «Радянський цивільний процес» (1982) та ін.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Нагороджений орденами Червоної Зірки (1944 р.), Вітчизняної війни II ступеня (1944), медалями «За відвагу» (1943 р.), «За оборону Москви» (1944), «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1945) та ін.

Помер С.Ю. Кац 2 квітня 1985 р.

КАЧЕНОВСЬКИЙ Дмитро Іванович

Народився 8 грудня 1827 року в м. Карачеві Брянської губ. У 1847 р. закінчив Харківський університет і був залишений при університеті для підготовки до професорського звання.

У 1849 р. призначений ад'юнктом Харківського університету. У 1850–1851 рр., 1853–1857 рр., 1867–1870 рр. обирався секретарем, а в 1870–1872 рр. — деканом юридичного факультету Харківського університету. З 1855 р. — екстраординарний, а з 1859 р. — ординарний професор університету.

У 1849 р. захистив магістерську дисертацію «Історичний огляд положень міжнародного права про володарювання над морями», у 1855 р. — докторську дисертацію «Про каперів і призове судочинство щодо нейтральної торгівлі».

Досліджував проблеми міжнародного права, політичних наук, судової реформи в Росії, зокрема історичні огляди стану міжнародного права про володарювання над морями, морські правопорушення, розвиток міжнародного права в Німеччині, Англії, розвиток політичних наук у західній Європі і Росії, становлення судових установ у Росії у зв'язку з судовою реформою та ін.

Опублікував 40 наукових праць. Серед них «Історичний огляд стану міжнародного права про володарювання над морями» (1849), «Морські розбої Ост-Індського архіпелагу» (1852), «Успіхи науки міжнародного права в Німеччині і Англії» (1856), «Погляд на історію політичних наук» (1857), «Про сучасний стан політичних наук в Західній Європі і в Росії» (1862), «Про судові установи 20 листопада 1864 р.» (1867), «Курс міжнародного права», вип. 1 (1863), «Курс міжнародного права», вип. 2 (1866).

Помер Д.І. Каченовський 27 грудня 1872 р.

КИСЕЛЬОВ Олександр Дмитрович

Народився у 1867 році. У 1894 р. після складення магістерського іспиту та читання пробних лекцій став викладачем кафедри кримінального права та судочинства у Харківському університеті. Був двічі відряджений для наукової роботи до Німеччини та Франції. За результатами відрядження написав першу наукову працю «Психологічна підстава кримінальної відповідальності», яку було представлено до Київського університету для захисту дисертації. Після її захисту працював професором на кафедрі кримінального права та судочинства, читав лекції з Загальної частини кримінального права. Після створення Інституту народного господарства з 1920 по 1925 р. завідував кафедрою кримінального права. Брав участь у написанні

коментарів до Кримінального кодексу УРСР та Кримінального кодексу РРФСР та прокоментував статті про відповідальність за злочини проти життя та гідності особи.
Помер О.Д. Кисельов у 1926 р.

КЛІМОВА Галина Павлівна

Народилася 19 серпня 1956 року в м. Фокіне Брянської обл. (Російська Федерація)

У 1978 р. закінчила з відзнакою філософський факультет Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова. З 1978 по 1981 р. навчалася в аспірантурі філософського факультету МДУ. У 1996 р. закінчила Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого за спеціальністю «Правознавство».

У 1983 р. після захисту дисертації «Вплив переваг соціалізму на перетворення науки у безпосередню виробничу силу» присуджено науковий ступінь кандидата філософських наук. У 1991 р. присвоєно вчене звання доцента. У 1998 р. після захисту дисертації «Освіта як феномен цивілізації» присуджено науковий ступінь доктора філософських наук. Вчене звання професора присвоєно у 2001 р.

З 1982 по 1989 р. працювала на посадах асистента і старшого викладача кафедри наукового комунізму Харківського юридичного інституту; з 1989 по 1997 р. — доцент кафедри соціології; з 1998 р. — професор кафедри соціології та політології Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Основні напрямки наукових досліджень — соціальна філософія, соціологія освіти, соціологія науки, соціологія права, соціологія конфлікту.

Підготувала двох кандидатів наук.

Опублікувала більше 70 наукових праць, у тому числі є автором і співавтором 15 монографій, підручників, навчальних посібників і 45 наукових статей. Основні з них «Роль освіти у відродженні культури України» (1992), «Місто і роль освіти у розвитку культури» (1992), «Освіта як фактор розвитку цивілізації» (1993), «Освіта і цивілізація» (1996), «Методологія та методика соціологічних досліджень у праві» (1999), «Соціологія права» (2003), «Соціологія» (2003) та ін.

КОБАЛЕВСЬКИЙ Володимир Лукич

Народився 22 лютого 1892 року в м. Павлограді Катеринославської губ. (нині Дніпропетровська обл.).

У 1913 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету і був залишений для підготовки до професорського звання. Одночасно, починаючи з 1914 р., залучається до ведення практичних занять з адміністративного права. З 1916 по 1917 р. — приват-доцент юридичного факультету Харківського університету, де читав лекції з дисциплін «Страшування робітників» і «Адміністративна юстиція».

З 1921 по 1930 р. — професор і керівник кафедри адміністративного права юридичного факультету Харківського інституту народного господарства. З 1921 р. і до переїзду Уряду УРСР до Києва (1934 р.) працював консультантом з правових питань низки наркоматів (продовольства, зовнішньої торгівлі, внутрішніх справ), а з 1923 р. завідувач Консультаційним бюро ЦВК України. З 1930 р. — професор і керівник кафедри економіки комунального і житлового господарства Харківського інституту комунального господарства (нині Харківська державна академія народного господарства). Був заступником директора з наукової роботи й деканом інженерно-економічного факультету.

Наукові дослідження присвячені теоретичним проблемам захисту прав і свобод громадян, адміністративної юстиції, правовим формам адміністративної (управлінської) діяльності, систематизації адміністративного законодавства, організаційно-правовим аспектам управління житлово-комунальним господарством.

Перша фундаментальна праця «Нариси радянського адміністративного права», видана у Харкові в 1924 р., відзначена Комісією Академії наук УРСР премією як праця союзного значення, крім того опублікував «Радянське адміністративне право» (1929), «Організація і економіка житлового господарства СРСР. Загальні питання» (1940).

За заслуги у розвитку адміністративно-правової науки атестаційною комісією Наркомосвіти СРСР переведений із професорів II категорії до I (рівнозначно захисту докторської дисертації).

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» та орденом Трудового Червоного Прапора.

Помер В.Л. Кобалевський у 1978 р.

КОЛЕСНИЧЕНКО Олексій Никифорович

Народився 8 березня 1923 року в м. Харкові.

У 1948 р. закінчив Харківський юридичний інститут.

У 1952 р. захистив дисертацію «Планування радянського попереднього слідства» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, 1967 р. — докторську дисертацію «Наукові і правові основи розслідування окремих видів злочинів». Вчене звання професора присвоєно у 1968 р.

З 1951 р. працював на кафедрах кримінального процесу, криміналістики — асистентом, старшим викладачем, доцентом, з 1957 до 1981 р. очолював кафедру криміналістики Харківського юридичного інституту.

Учасник Великої Вітчизняної війни. У серпні 1942 р. у боях під Ростовом-на-Дону отримав поранення, інвалід війни.

Напрямки наукової діяльності — криміналістична техніка, тактика і методика розслідування окремих видів злочинів.

Підготував 8 кандидатів наук.

Опублікував понад 70 наукових праць: «Значення інтуїції у розслідуванні і

судовому розгляді кримінальних справ» (1959), «Загальні положення методики розслідування злочинів» (1965), «Предмет методики розслідування злочинів» (1967), «Криміналістична характеристика злочинів» (1985, співавт.), також співавтор підручників з криміналістики (1958, 1962, 1963, 1973) та ін.

Був членом спеціалізованої вченої ради з захисту дисертацій в Харківському юридичному інституті, входив до редакційної колегії збірника «Криміналістика і судова експертиза».

Нагороджений орденом Червоної Зірки, медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «20 років перемоги у Великій Вітчизняній війні», «50 років Радянській Армії», «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В. І. Леніна».

Помер О.Н. Колесниченко 19 травня 1985 р.

КОЛЕСНИК Віктор Павлович

Народився 19 липня 1960 року в с. Підвисокому Борівського р-ну Харківської обл.

У 1985 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1985 по 1987 р. — стажист-дослідник кафедри адміністративного права, а з 1987 по 1990 р. — аспірант. З 1990 р. — асистент кафедри конституційного права, з 1993 р. — доцент, з 2004 р. — професор Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого. З 2001 р. — начальник Управління планування і координації правових досліджень в Україні Академії правових наук України.

У 1990 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Організаційно-правові взаємовідносини місцевих Рад народних депутатів з підприємствами (об'єднаннями) вищого підпорядкування». У 2003 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Конституційно-правові проблеми регулювання міжнаціональних відносин в Україні в умовах становлення правової держави».

Наукова діяльність пов'язана з теоретичними проблемами конституційного права України, конституційно-правових питань щодо регулювання міжнаціональних відносин в умовах становлення в Україні громадянського суспільства та правової держави.

Опублікував понад 70 наукових праць: монографія «Національно-етнічні відносини в Україні: теоретичні засади та конституційно-правові аспекти» (2003), розділ у колективній монографії «Конституційно-правові засади становлення української державності» (2003), «Конституція України. Науково-практичний коментар» (2003, співавт.), розділи підручника «Конституційне право України» (2002), «Академія правових наук України. Довідник» (1996) та ін. Брав участь у підготовці щорічних бюлетенів «Перелік тем дисертаційних досліджень з проблем держави і права» (1997–2003, співавт.). У складі робочої групи займався розробкою законопроекту про внесення змін до Конституції України за результатами всеукраїнського референдуму 2000 р.

Лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2003).

КОЛМАКОВ Віктор Павлович

Народився 29 вересня 1913 року в с. Большая Іня Мінусинського р-ну Красноярського краю (Російська Федерація).

Доктор юридичних наук, професор. Захистив дисертацію «Методика розслідування справ про вбивства з розчленуванням трупа» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (1941) та докторську дисертацію «Методика розслідування і попередження злочинів проти життя» (1962). Трудову діяльність розпочав з 1927 р. у колгоспі, до вступу в інститут працював на шахті, з 1935 до 1938 р. — на слідчо-прокурорській роботі. У 1936 р. закінчив Свердловський юридичний інститут. Навчався в аспірантурі на кафедрі криміналістики і судової медицини Харківського юридичного інституту, по закінченні якої працював в органах військової юстиції діючої армії. Під час Великої Вітчизняної війни був прокурором дивізії, слідчим військової прокуратури фронту, експертом-криміналістом судово-медичної лабораторії. У 1945 р. — старший науковий співробітник Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз, а з 1950 — директор інституту. Одночасно (1952–1957) очолював кафедру криміналістики Харківського юридичного інституту. З 1967 р. завідував кафедрами криміналістики, кримінального права та процесу Одеського державного університету, був деканом юридичного факультету.

Напрямки наукової діяльності — криміналістика, судова експертиза. Приділяв значну увагу проблемам загальної теорії криміналістики (вперше в радянській криміналістиці започаткував систему методів криміналістичної профілактики злочинів), теорії ідентифікації (створив розгорнуту методіку ідентифікації особи). Значна кількість робіт присвячена проблемам слідчої тактики, методиці розслідування і попередження окремих видів злочинів, організації, підготовки, проведення і використання судових експертиз.

Підготував 30 кандидатів юридичних наук.

Опублікував близько 130 наукових праць: «Предмет, завдання та основні положення тактики слідства» (1955), «Деякі питання криміналістичної профілактики злочинів» (1961), «Про теоретичні основи систематизації методів, прийомів і засобів вітчизняної криміналістики» (1965), «Криміналістична ідентифікація як засіб доказування в кримінальному та цивільному судочинстві» (1966), «Слідчий огляд» (1969), «Введення в курс науки вітчизняної криміналістики» (1973), співавтор та редактор підручників з криміналістики (1952, 1953, 1958, 1962, 1963, 1973).

Був членом правління Всесоюзного наукового товариства судових медиків і криміналістів, Всесоюзного координаційного бюро з криміналістики, Науково-консультативної Ради Верховного Суду УРСР, членом редколегії або редактором багатьох збірників наукових робіт, що видавалися у Москві, Києві, Харкові, Одесі. Протягом 9 років був відповідальним редактором українського республіканського міжвідомчого збірника «Криміналістика і судова експертиза». Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР та медалями.

Помер В.П. Колмаков 20 березня 1973 р.

КОМАРОВ В'ячеслав Васильович

Народився 1 січня 1950 року в м. Комсомольську Донецької обл.

У 1976 р. закінчив Харківський юридичний інститут і по 1979 р. навчався в аспірантурі, працював на посадах асистента, заступника декана факультету, старшого викладача. З 1982 р. — завідувач кафедри цивільного процесу, а з 1988 р. — проректор з навчальної роботи Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1980 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Метод правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин». Вчене звання професора присвоєно у 1990 р. З 1993 р. — член-кореспондент, з 2004 р. — дійсний член (академік) Академії правових наук України.

Головними напрямками наукових досліджень є теоретичні проблеми цивільного процесу, господарського судочинства, нотаріату та міжнародного комерційного арбітражу.

Підготував 14 кандидатів юридичних наук.

Опублікував понад 130 наукових праць (близько 170 друк. арк.): «Суб'єкти цивільного процесуального права» (1990), «Цивільні процесуальні правовідносини та їх суб'єкти» (1991), «Нотаріат» (1992), «Цивільне процесуальне право України: практика застосування» (1993), «Міжнародний комерційний арбітраж» (1995), «Цивільне процесуальне право України (1999, співавт.)», «Цивільний процес» (2001, співавт.), «Цивільний процесуальний кодекс. Науково-практичний коментар» (2001, співавт.), «Нотаріат» (2001), «Проблеми науки цивільного процесуального права» (2002, співавт.).

У складі групи Кабінету Міністрів України брав участь у розробці проекту Цивільного процесуального кодексу України, прийнятого у 2004 р., модельного цивільного процесуального кодексу країн СНД, низки інших законів України, а також концепції розвитку вищої юридичної освіти України, є розробником проекту Державної програми розвитку вищої юридичної освіти в Україні, затвердженої 10 квітня 2001 р. Постановою Кабінету Міністрів України. Підготував ініціативний проект Кодексу комерційного судочинства України.

З 1997 по 2001 р. — перший Президент Асоціації українських правничих шкіл як добровільної недержавної організації вищих юридичних навчальних закладів, один з ініціаторів створення цієї організації.

Очолював робочу групу Міністерства освіти і науки України з розробки Державних стандартів вищої юридичної освіти. Є заступником голови науково-методичної комісії з права Міністерства освіти і науки України, Експертної комісії з права Державної акредитаційної комісії України. Протягом багатьох років був заступником голови фахової ради з права Державної акредитаційної комісії України, член Науково-консультативної ради Верховного Суду України, а також Науково-методичної ради при Міністерстві юстиції України. Член редколегії наукових збірників «Проблеми законності», «Вісник академії правових наук України», журналів «Нотаріат для Вас»,

«Мала енциклопедія нотаріуса», «Приватне право і підприємництво» та ін., член Міжнародної асоціації з цивільного процесу.

Заслужений юрист України (1998). Лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2001), лауреат конкурсів Співки юристів України на краще юридичне видання (2000, 2001) .

КОПЕЙЧИКОВ Володимир Володимирович

Народився 17 листопада 1923 року в м. Харкові.

Після закінчення в 1948 р. Харківського юридичного інституту був залишений для навчання в аспірантурі. У 1951 р. захистив кандидатську дисертацію «Правові акти місцевих органів державної влади і управління». З 1953 по 1971 р. обіймав посади доцента, виконуючого обов'язки професора кафедри теорії держави і права, вченого секретаря вченої ради Харківського юридичного інституту.

У 1969 р. захистив докторську дисертацію «Питання теорії механізму радянської соціалістичної держави». В 1972 р. присвоєно вчене звання професора.

Працював професором юридичного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1971–1978 рр.), в Інституті держави і права АН СРСР на посаді старшого наукового співробітника відділу прав людини (1978–1982 рр.), професором кафедри теорії держави і права Національної академії внутрішніх справ України (1983–2002 рр.).

Один із засновників наукової школи з теорії механізму демократичної держави, української школи з проблем прав і свобод людини та забезпечення їх реалізації.

Підготував 23 кандидати юридичних наук, здійснював наукове консультування двох докторантів.

У 1993 р. обраний дійсним членом (академіком) Академії правових наук України, був членом вчених та спеціалізованих рад із захисту дисертацій, членом редколегії «Вісника Академії правових наук України».

Брав активну участь в роботі різних органів державної влади та управління України, працював у складі робочої групи Конституційної комісії Верховної Ради України (є одним із співавторів Конституції України 1996 р.), а також брав участь у підготовці проектів законів «Про державну службу в Україні», «Про міліцію» та ін. З 1995 по 1998 р. працював науковим консультантом Президента України з питань державного будівництва, був членом Консультативної ради з питань державного будівництва і правової політики Верховної Ради України.

Учасник Великої Вітчизняної війни. У 1941-1945 рр. брав участь у бойових діях, був командиром гармати.

Опублікував понад 250 наукових праць, з них 10 монографій написано особисто, 9 — у співавторстві: «Правові акти місцевих органів державної влади й управління» (1956), «Механізм радянської соціалістичної держави» (1965), «Механізм радянської держави» (1968), «Права людини: міфи і реальність» (1987), «Гуманізм радянської демократії» (1989), «Народовладдя і особистість» (1991), «Загальна теорія держави і права» (1995).

Нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеня, орденом Ярослава Мудрого V ступеня (1998), медаллю «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «50 років Збройних Сил СРСР» та ін., сьома медалями, «Почесною відзнакою Президента України» (1996), почесним знаком «Відмінник освіти України» (1993), присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки» (1992).

Помер В.В. Копейчиков 9 червня 2002 р.

КОРЕЦЬКИЙ Володимир Михайлович

Народився 6 лютого 1890 року в м. Катеринославі (нині Дніпропетровськ).

У 1916 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету. Був залишений на кафедрі цивільного права і судочинства. З 1930 р. — професор, з 1939 р. — доктор юридичних наук, з 1948 р. — академік АН УРСР. У 20-х рр. — проректор і заступник декана правового факультету Харківського інституту народного господарства. В подальшому — професор, а з 1937 р. — завідувач кафедри історії держави і права Харківського юридичного інституту.

З 1921 по 1922 р. завідував правовим підвідділом наркомату закордонних справ УРСР, з 1922 по 1924 р. — юридичним відділом Укрбанку, з 1930 по 1935 р. — старший консультант Державного арбітражу при РНК УРСР.

У роки Великої Вітчизняної війни викладав всесвітню історію держави і права у Ташкентському (Узбекистан) юридичному інституті. Після відновлення діяльності Харківського юридичного інституту в 1944 р. був професором, а з 1947 р. — завідувачем кафедри міжнародного права. У 1949 р. очолив сектор держави і права АН УРСР. З 1969 до 1974 р. працював директором Інституту держави і права АН УРСР, потім — почесним директором, завідувачем відділу міжнародного права та порівняльного правознавства.

Наукова спадщина — понад 150 праць: «Нариси міжнародного господарського права» (1928), «Лекції з історії держави і права» (1947), «Нариси англо-американської доктрини і практики міжнародного приватного права» (1948), «Загальні принципи права в міжнародному праві» (1957), «Декларація прав і обов'язків держав» (1962) та ін.

У складі делегації УРСР брав участь у роботі сесій Генеральної Асамблеї ООН у 1946, 1947, 1949 рр., а також міжнародних конференцій і комісій ООН (1947–1951 рр.), був першим заступником голови Комісії з прав людини ООН (1947–1949 рр.) з розробки проекту Загальної декларації прав людини. У 1957–1969 рр. — член Постійної палати Третейського суду в Гаазі, в 1961–1967 рр. — Міжнародного суду ООН, з 1968 по 1970 р. — його віце-президент.

З 1960 р. — почесний член Індійського товариства міжнародного права, Інституту міжнародного права (м. Гент, Бельгія — 1965–1984 рр.), з 1968 р. — академік Мексиканської академії міжнародного права, з 1971 р. — член-кореспондент Аргентинської асоціації міжнародного права. Герой Соціалістичної Праці (1980 р.), заслужений діяч науки УРСР. Нагороджений орденами Леніна, Жовтневої революції,

Трудового Червоного Прапора. У 1990 р. Радою Міністрів УРСР ім'я Корецького присвоєно Інституту держави і права АН України.

Помер В.М. Корецький 25 липня 1984 р.

КОРЧЕВА Зоя Григорівна

Народилася 1 липня 1922 року в м. Дебальцевому Донецької обл.

У 1948 р. закінчила Харківський юридичний інститут.

Трудову діяльність почала в 1941 р. інструктором редакції газети. У цьому ж році працювала в польовому госпіталі. Була тяжко поранена, інвалід Великої Вітчизняної війни.

З 1943 р. по червень 1945 р. проходила службу в Радянській Армії в системі військових трибуналів залізничного транспорту. Після закінчення Харківського юридичного інституту в 1948 р. — народний суддя Московського р-ну м. Харкова. У 1952–1956 рр. навчалася в аспірантурі Харківського юридичного інституту. З 1955 по 1964 р. — асистент кафедри кримінального права та процесу, з 1964 р. — доцент цієї кафедри. З 1995 по 2003 р. — професор кафедри кримінального права.

У 1963 р. захистила кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки руху та експлуатації залізничного транспорту». Вчене звання професора присвоєно у 1995 р.

Головні напрямки наукової роботи: кримінальна відповідальність за злочини проти довкілля і злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Серед опублікованих наукових робіт найбільш значущими є «Відповідальність за транспортні злочини (ст. 77 КК УССР)» (1982), практичний посібник «Радянське законодавство про релігійні культу» (1985, співавт.), підручник «Кримінальне право. Особлива частина» (2001, співавт.).

Нагороджена медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.» (1967), почесним знаком «Відмінник освіти» (1997).

КРАСЬКО Ісай Юхимович

Народився 20 лютого 1922 року в м. Харкові.

У 1939 р. вступив до Харківського юридичного інституту. Після закінчення інституту навчався в аспірантурі. Захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Правові питання державної дисципліни в промисловості» у 1967 р., а в 1983 р. захистив докторську дисертацію «Предмет і метод радянського господарського права». Звання професора присвоєно у 1985 р. До 1999 р. працював професором кафедри цивільного права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукових досліджень — предмет і метод господарського права, правовий статус суб'єктів господарського права, відносин, що виникають з перевезення і капітального будівництва, факторингу, проблеми правового регулювання ринку цінних паперів, у тому числі акцій та векселів.

Підготував 9 кандидатів юридичних наук.

Опублікував більше 100 наукових робіт (майже 150 друк. арк.): «Відповідальність за поставку і випуск недоброякісної продукції» (1965), «Основний закон діяльності виробничих підприємств»: Курс лекцій (1966, співавт.), «Актуальні проблеми радянського господарського права» (1976), «Довідковий посібник з вексельного обороту» (1997, співавт.), «Акції і векселя в економічному обороті України»: Навч.-довід. посібник (1999, співавт.) та ін.

Мав урядові нагороди «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1945), «За перемогу над Японією» (1946), «20 років перемоги над Німеччиною» (1965), «50 років Радянської Армії» (1967), ювілейну медаль «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» (1970).

Помер І.Ю. Красько 2 лютого 2002 р.

КРИВОЧЕНКО Людмила Миколаївна

Народилася 20 квітня 1931 року в м. Макіївці Донецької обл.

У 1954 р. закінчила Харківський юридичний інститут. З 1959 по 1961 р. навчалася в аспірантурі. З 1961 р. — асистент, старший викладач, доцент. У 1967 р. захистила кандидатську дисертацію «Боротьба зі злочинністю неповнолітніх за радянським кримінальним правом». З 1994 р. працює на посадах професора й виконуючого обов'язки завідувача кафедри кримінального права № 1. Вчене звання професора присвоєно у 2004 р.

Основними напрямками наукових досліджень є теоретичні проблеми Загальної частини кримінального права України. Підготувала трьох кандидатів наук. Багато років керує студентським науковим гуртком.

Опублікувала 64 наукові праці: «Класифікація злочинів» (1983), підручники «Кримінальне право України. Загальна частина» (2001, співавт.) і «Кримінальне право України. Особлива частина» (2001, співавт.); «Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України» (2003, співавт.) та ін.

Л.М. Кривоченко — заслужений юрист України (2002), Лауреат премії імені Ярослава Мудрого за підготовку і видання підручників (2002).

КУНІЦІН Олексій Васильович

Народився в 1807 року в с. Поріччі Тверської губ.

Навчався в Тверській духовній семінарії, а потім у Санкт-Петербурзькій духовній академії, яку закінчив у 1829 р. У 1829–1831 рр. служив у II відділенні Власної його імператорської величності канцелярії і водночас навчався на юридичному факультеті Санкт-Петербурзького університету. З 1831 по 1834 р. вивчав юридичні науки в Берлінському університеті. Після повернення до Санкт-Петербурзького університету в 1835 р. захистив докторську працю «Про спадкування за законом на засадах російського законодавства». Був затверджений у ступені доктора права та прийнятий викладачем у галузі правознавства до Харківського університету.

З 1836 по 1837 р. — синдик Харківського університету та член комісії з складання збірки університетських постанов. З 1837 р. — екстраординарний, з 1838 р. — ординарний, з 1856 р. — заслужений професор кафедри цивільних законів, яку весь час очолював. Викладав енциклопедію законодавства, цивільні закони Російської імперії, кримінальне право та римське право. У 1839–1841 рр. — ректор університету, з 1841 по 1853 р. — проректор і водночас з 1841 по 1858 р. — декан юридичного факультету університету. Протягом 1841–1854 рр. — директор Педагогічного інституту при Харківському університеті.

У 1863 р. обраний почесним членом Ради Харківського університету; у 1866 р. — професором цивільного права у заснованому Новоросійському університеті. У 1874 р. вийшов у відставку та повернувся до Харкова.

Основні напрямки наукових досліджень пов'язані з проблемами судово-правової реформи та права спадщини.

Опублікував низку наукових праць. Серед них «Про права жіночої статі стосовно спадщини» (1844), «Керівництво до вивчення цивільних законів в історико-догматичному вигляді» (1856), «Про заходи щодо відвернення неправосуддя за російським законодавством» (1859), «Набуття права власності давністю володіння (закінчення)» (1864), «Про права небіжчиць на вказані частини із спадщини» (1866).

Помер О.В. Куніцин 7 грудня 1883 р.

КУПЛЕВАСЬКИЙ Микола Йосипович

Народився 24 грудня 1848 року в м. Оріхові Таврійської губ.

Після закінчення в 1865 р. Харківської гімназії вступив на юридичний факультет Харківського університету. У 1872 р. закінчив університет і отримав ступінь кандидата юридичних наук. Був залишений на кафедрі державного права для підготовки до професорського звання. Півроку продовжував навчання в Київському університеті Святого Володимира (1875 р.). У 1877 р. захистив дисертацію і отримав звання приват-доцента. Після захисту в 1880 р. магістерської дисертації «Адміністративна юстиція

у Франції» був обраний штатним доцентом. З 1880 по 1882 р. перебував у закордонному відрядженні, під час якого займався в Паризькій національній та в Мюнхенській Королівській бібліотеках, слухав лекції в університетах Парижа, Мюнхена, Гейдельберга. У 1885 р. захистив докторську дисертацію «Державна служба у теорії та чинному праві Англії, Франції, Німеччини і Цислейтанської Австрії» і був затверджений у званні екстраординарного, а з 1888 р. — ординарного професора.

З 1886 по 1901 р. завідував юридичним кабінетом. З 1882 по 1884 р. — секретар юридичного факультету, з 1901 по 1905 р. — ректор Харківського університету. Викладав історію російського права, курс загального державного права, історію державних установ Англії на кафедрі державного права.

Основні напрямки наукових досліджень — забезпечення права і законності в галузі управління з підвищенням юридичної відповідальності адміністративних осіб та реорганізацією адміністративної юстиції. Проголошував важливість утвердження в законодавстві принципів особистої недоторканності, релігійної свободи, свободи наукових досліджень, друку, асоціацій, петицій, незалежності суду від адміністрації, публічності судового процесу та ін.

Автор багатьох праць, серед них «Міркування французьких і німецьких письменників з питання про адміністративні суди» (1877), «Принцип поділу влади в устрої сучасної держави» (1882), «Про межі послууху незаконним розпорядженням і діям службових осіб» (1886), курс лекцій «Руське державне право» (1896), «Загальне вчення про державу в зв'язку з головними питаннями державного права і політики» (1903–1904), «Історичний нарис перетворення державного ладу за царювання імператора Миколи» (1912) та ін.

Був членом наукового комітету Міністерства народної освіти, консультантом Міністерства юстиції Росії та першим головою Юридичного товариства, створеного в 1901 р. при Імператорському харківському університеті.

Дата смерті М.Й. Куплеваського невідома.

КУЧЕРЯВЕНКО Микола Петрович

Народився 18 травня 1959 року в м. Харкові.

У 1981 р. закінчив економічний факультет (спеціальність — економіст) Харківського державного університету ім. О.М. Горького, у 1995 р. — Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого (спеціальність — юрист).

У 1981–1983 рр. — асистент кафедри політичної економії Харківського юридичного інституту; 1983–1987 рр. — аспірант Харківського державного університету ім. О.М. Горького. З 1987 по 1990 р. — асистент кафедри економічної теорії Харківського юридичного інституту; 1990–1991 рр. — доцент кафедри економічної теорії Української державної юридичної академії; 1991–2001 рр. — доцент, професор

кафедри правових основ підприємництва та фінансового права; з 2001 р. — завідувач кафедри фінансового права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1987 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, у 1998 р. — докторську дисертацію «Теоретичні проблеми правового регулювання податків і зборів в Україні». У 1990 р. присвоєно звання доцента, у 2002 р. — професора.

Напрямки наукових досліджень — проблеми фінансового права, правового регулювання оподаткування. Найбільш активно розробляє такі проблеми Загальної частини податкового права, як визначення та правова природа податків і зборів; аналіз змісту правового механізму податків та співвідношення елементів, що його складають; характеристика податкового контролю. Значну увагу приділяє аналізу тенденцій розвитку податкових систем (історичний аспект), перспективам змін у податковій системі України.

Підготував 7 кандидатів юридичних наук.

Працює у складі спеціалізованих вчених рад при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого, при Академії державної податкової служби України (м. Ірпінь). Є членом експертної ради ВАК України, входить до складу Науково-консультативної ради Вищого господарського суду України.

Опубліковано понад 100 наукових праць. Найбільш важливі: «Теоретичні проблеми правового регулювання податків та зборів в Україні» (1997), підручники «Фінансове право» (1998, 1999, 2003, співавт.), «Податкове право» (2001), «Курс податкового права» у 6 т. — Т.1 (2000), «Генезис податкового регулювання» (2002), «Податкове право Росії» (2003, співавт.), навчальний посібник «Фінансове право» (2003, співавт.).

У 2000 р. удостоєний другої премії III Всеукраїнського конкурсу на краще юридичне видання 1999–2000 рр. у номінації «Юридичні підручники», який проводила Спілка юристів України.

ЛАНДКОФ Самуїл Наумович

Народився 6 січня 1887 року в м. Кременчуку Полтавської губ.

У 1915 р. вступив до юридичного факультету Харківського університету, який закінчив у 1919 р. Працював помічником присяжного повіреного, юрисконсультом міськпродвідділу в Харкові, консультантом Харківського губернського управління юстиції, завідувачем судово-слідчим відділом Харківського губернського управління юстиції.

У 1920 р. розпочав науково-викладацьку діяльність. З 1920 по 1931 р. працював у Харківському інституті народного господарства викладачем, професором кафедри цивільного

права і цивільного процесу. В 1926 р. було присвоєно вчене звання професора кафедри цивільного права. У 1931 р. був на посадах професора Харківського фінансово-економічного інституту, Інституту раціоналізації управління.

З 1938 р. — професор, завідувач кафедри цивільного права Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. У 1941 р. евакуювався до м. Саратова, де працював професором Саратовського юридичного інституту. У 1942 р. очолював кафедру теорії та історії права в Об'єднаному українському державному університеті (м.Кзил-Орда). З 1944 р. — знову професор, завідувач кафедри цивільного права Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. У 1949 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Основні проблеми радянського винахідницького права». У 1958 р. викладав у Київському інституті народного господарства. У 1970 р. був прийнятий на посаду професора-консультанта кафедри цивільного права Харківського юридичного інституту.

Досліджував проблеми правового регулювання господарської діяльності підприємств, питання винахідницького, патентного і авторського права.

Підготував 18 кандидатів наук.

Опублікував 219 наукових праць: «Торговельні угоди» (1926), «Проблеми розвитку сучасного акціонерного права» (1927), «Суб'єкти прав» (1928), «Договір контокорента» (1931), «Господарсько-адміністративне право» (1931), «Винахідництво в СРСР» (1932, 1935, 1937, 1940), підручник «Основи цивільного права» (1941), «Лекції з основ цивільного права» (1960), «Основи радянського винахідницького права» (1961), «Кіноавторське право» (1963) та ін.

Брав активну участь у підготовці важливих законодавчих актів, зокрема, проектів Цивільного кодексу РРФСР та Цивільного кодексу УРСР 1922 р., Цивільного кодексу УРСР 1963 р.

У 1929 р. обирався делегатом 1-го Всеукраїнського з'їзду винахідників, у 1932 р. — делегатом 1-го Всесоюзного з'їзду винахідників.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». Помер С.Н. Ландкоф 30 вересня 1970 р.

ЛЕВИТСЬКИЙ Володимир Фавстович

Народився 6 червня 1854 року в с. Старостинцях Сквірського повіту Київської губ. (Вінницька обл.).

У 1874 р. вступив до Новоросійського університету. Після його закінчення одержав науковий ступінь кандидата юридичних наук.

З 1881 р. перебував за кордоном з метою набуття спеціальних знань з економічних наук у германських університетах. На перших курсах навчання написав кандидатську дисертацію з економічних наук «Про народний кредит у Росії». У 1884 р. склав іспит при Московському університеті на ступінь магістра політичної економії. З 1884 по 1890 р. публікував статті та біографічні записки в журналі «Юридичний вісник» та в газеті «Російські відомості». У 1885 р. захистив дисертацію «Питання про метод політичної економії в новітній германській літературі» в Демидовському юридичному ліцеї, де

пізніше був обраний приват-доцентом кафедри політичної економії.

За твір «Завдання та методи науки про народне господарство» у 1890 р. одержав ступінь магістра політичної економії і статистики при Московському університеті.

У 1893 р. переведений в Харківський університет на кафедру поліцейського права. З 1895 р. — голова комітету з присудження премій за дослідження господарського побуту. У 1899 р. при Московському університеті захистив докторську дисертацію «Сільськогосподарська криза у Франції». У 1900 р. був призначений професором кафедри поліцейського права Харківського університету.

З 1901 р. працював на посаді професора кафедри політичної економії і фінансового права, а з 1902 р. — професором кафедри політичної економії і статистики.

Опублікував крім зазначених дисертацій багато наукових праць. Серед них «Питання про метод політичної економії в новітній германській літературі» (1884), «Вічна спадкоємна оренда земель» (1885), «Предмет, завдання і метод поліцейського права» (1894), «Російський економічний огляд» (1900), «Деякі риси сучасного становища економічних знань» (1901), «Значення кустарних промислів у народному господарстві» (1902).

Помер В.Ф. Левитський 22 жовтня 1939 р.

ЛОЗО Іван Афанасійович

Народився 22 лютого 1920 року в с. Балюнах Велико-Багачанського р-ну Полтавської обл.

У 1948 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1948 по 1951 р. навчався в аспірантурі інституту, а з 1951 р. працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента, професора.

У 1952 р. захистив дисертацію «Договір МТС з колгоспами» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Вчене звання професора присвоєно у 1976 р.

Головними напрямками наукових досліджень були проблеми щодо нормативного визначення планування господарської діяльності в колгоспах, їх договірних відносин з органами постачання матеріально-технічних засобів сільськогосподарського виробництва, з машинно-тракторними станціями, а також проблеми правового регулювання трудових відносин у колгоспах з урахуванням особливостей праці в сільському господарстві (сезонний характер та ін.)

Опублікував понад 40 наукових праць. Важливіші з них «Коментар до Примірного статуту колгоспу», «Обов'язковий мінімум трудоднів у колгоспах», «Підсобні

виробництва і промисли у колгоспах», «Законодавство про підсобні виробництва».

Учасник Великої Вітчизняної війни. З січня по вересень 1942 р. брав участь у бойових діях рядовим 440-го стрілецького полку, сержантом 243-го стрілецького полку 181 Сталінградської дивізії. Інвалід Великої Вітчизняної війни.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеня, медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «20 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «30 років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

Помер І.А. Лозо 24 грудня 1990 р.

ЛОЗОВОЙ Віктор Олексійович

Народився 12 грудня 1938 року в м. Харкові.

Закінчив Харківський державний університет ім. О.М. Горького за спеціальністю «Історія» у 1966 р.

У 1976 р. захистив кандидатську дисертацію «Роль самовиховання в процесі підготовки радянського спеціаліста», у 1992 р. — докторську дисертацію «Самовиховання особистості як філософсько-соціологічна проблема». У 1992 р. присвоєно звання професора. У 1966–1985 рр. — асистент, голова студентського профспілкового комітету, старший викладач, науковий керівник соціологічної лабораторії, завідувач кафедри етики, естетики та наукового атеїзму Харківського політехнічного інституту. З 1985 р. — доцент, завідувач кафедри культурології Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукових досліджень — філософські, соціологічні та етичні аспекти усвідомленого саморозвитку особистості; формування смисложиттєвих орієнтирів, високої моральної, естетичної, інтелектуальної і професійної культури вихованців вузів, організації їх виховання, самовиховання та самоосвіти, педагогічного керівництва цими процесами; проблеми професійної етики юристів. Під його орудою склалась наукова школа з проблем саморозвитку особистості.

Підготував 9 кандидатів наук, був науковим консультантом двох докторантів.

Автор 160 наукових і науково-методичних праць, у тому числі 5 індивідуальних, 8 колективних монографій та 13 навчальних посібників. Серед них «Самовиховання особистості: філософсько-соціологічний аналіз» (1991), «Естетика» (1999, співавт.), «Моральна культура особистості: зміст і шляхи формування» (2001), «Етика» (2002, співавт.), «Культура міжособистісних стосунків» (2003, співавт.), «Професійна етика юриста» (2004, співавт.) та ін.

Член спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій у Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна (1995–1997), у Харківському національному університеті внутрішніх справ (1996–2001), у Харківському військовому університеті (з 1997 р.). Член редколегій наукових

збірників: «Харківський політехнічний інститут», «Вісника Національного технічного університету «ХПІ» з філософії» (відповідальний редактор), Харківської академії культури «Культура України». Член соціологічної асоціації України.

Нагороджений ювілейною медаллю «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» (1970). Заслужений працівник народної освіти України (1995); переможець конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (1999).

ЛОМАКО Володимир Андрійович

Народився 17 січня 1937 року в с.м.т. Градизьку Градизького (нині Глобинського) р-ну Полтавської обл. У 1955–1957 рр. навчався в спеціальній школі МВС СРСР (м. Калінінград). У 1962 р. закінчив юридичний факультет (спеціальність «Правознавство») Краснодарського філіалу Всесоюзного юридичного заочного інституту. У 1957–1961 рр. — служба в органах МВС Ставропольського краю; у 1961–1962 рр. — перший секретар Кременчуцького РК ЛКСМУ.

Протягом 1962 - 1965 рр. працював помічником прокурора Кременчуцького р-ну Полтавської обл., у 1965-1968 рр. навчався в аспірантурі Харківського юридичного інституту. Після закінчення працював в інституті асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри кримінального права. У 1969–1974 рр. — заступник декана, а в 1974–1981 рр. — проректор з навчальної роботи Харківського юридичного інституту. З 1992 р. — професор кафедри кримінального права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію «Умовне засудження і ефективність його застосування». У 1973 р. присвоєно вчене звання доцента, у 1993 р. — професора.

Підготував трьох кандидатів юридичних наук.

Головні напрямки наукових досліджень — проблеми складу злочину, вини, осудності та неосудності, покарання, умовного засудження, звільнення від відбування покарання та ін.

Опублікував понад 50 наукових робіт, у тому числі монографію «Застосування умовного засудження» (1976); навчальні посібники «Засудження без реального відбування позбавлення волі» (1987), «Відстрочення виконання покарання» (1992); підручники у співавторстві «Кримінальне право України. Загальна частина» (1997, 2001, 2004), «Кримінальне право України. Особлива частина» (2001, 2004); «Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України» (2004, співавт.) та ін.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна» (1970), медаллю «Ветеран праці» (1984), Почесною грамотою Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти (1970), Почесною грамотою МВС України (1995); лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2002).

МАКСИМЕЙКО Микола Олексійович

Народився 5 червня 1870 року в с. Волошиновці Полтавської губ. (Роменський р-н Сумської обл.).

У 1892 р. закінчив юридичний факультет Київського університету Святого Володимира з золотою медаллю й був залишений при університеті для підготовки до професорського звання. У 1896 р. отримав ступінь магістра державного права. З 1897 р. працював у Харківському університеті на кафедрі історії руського права юридичного факультету спочатку приват-доцентом, а потім професором, завідувачем кафедри. У 1902 р. захистив магістерську дисертацію «Сейми Литовсько-

Руської держави по Люблінській унії» й отримав звання екстраординарного професора; у 1914 р. захистив докторську дисертацію з історії права.

З 1920 по 1924 р. — професор правового факультету Харківського інституту народного господарства (нині Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого), з 1924 по 1926 р. — професор Інституту геодезії та землеустрою.

З 1925 р. — член-кореспондент АН УРСР. У 1926–1934 рр. очолював секцію історії українського права Науково-дослідного інституту історії української культури; з 1934 по 1940 р. — член Комісії по вивченню історії західноукраїнського та українського права АН УРСР; з 1940 по 1941 р. — старший науковий співробітник Інституту історії України, викладав на історичному факультеті Харківського університету.

Головним чином займався історією права Київської Русі, Литовсько-Руської держави, багато уваги приділяв дослідженню Руської Правди у таких роботах, як «Уявні архаїзми кримінального права Руської Правди» (1905), «Досвід критичного дослідження Руської Правди» (1914), «Система Руської Правди в її поширеній редакції» (1926) та ін. Опублікував 20 монографій, багато статей і наукових доповідей.

Обирався секретарем юридичного факультету Харківського університету (з 1905 р.), входив до Харківського історико-філологічного товариства (з 1897 р.).

Помер М.О. Максимейко 14 квітня 1941 р.

МАКСИМОВ Сергій Іванович

Народився 21 лютого 1956 року в с. Губарівці Богодухівського р-ну Харківської обл.

У 1978 р. закінчив філософський факультет Уральського державного університету ім. О.М. Горького у м. Свердловську (нині Єкатеринбург) за спеціальністю «Філософія». У 1996 р. закінчив Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого за спеціальністю «Правознавство».

З 1978 по 1982 р. працював у Харківському юридичному інституті на посаді асистента. З 1982 по 1985 р. навчався в аспірантурі Харківського державного університету

ім. О.М. Горького (нині Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна). З 1986 р. працює в Харківському юридичному інституті на посадах асистента, старшого викладача, доцента. З 1992 по 1995 р. навчався в докторантурі Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 2003 р. — професор кафедри філософії. У 1986 р. захистив дисертацію «Роль відповідальності в процесі розв'язання суспільних суперечностей» на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, у 2002 р. — докторську дисертацію «Правова реальність як предмет філософського осмислення». Вчене звання професора присвоєно у 2004 р.

Основні напрямки наукових досліджень — соціальна філософія (проблеми свободи та відповідальності особистості, суспільного ідеалу), філософія права (проблеми правової онтології, антропології, аксіології, історії західної та вітчизняної філософії права), методологія правознавства, державне управління.

Опублікував понад 90 наукових праць, серед яких «Інститут прав людини в сучасному світі» (2000), «Правова реальність: досвід філософського осмислення» (2002), «Філософія права» (2002, співавт.), «Філософія права І.Канта: проект правового суспільства» (2004).

Член редколегії журналу «Проблеми філософії права». Член Міжнародної асоціації філософії права та соціальної філософії. Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2003). Лауреат конкурсу Спілки юристів України на краще юридичне видання (2003).

МАРОЧКІН Іван Єгорович

Народився 10 січня 1949 року у сел. Трубічене Железнодорожського р-ну Курської обл.

Після строкової служби в армії (1968–1970) вступив і у 1975 р. закінчив Харківський юридичний інститут. Працював слідчим прокуратури Курського р-ну м. Курська.

З 1979 р. був асистентом кафедри кримінального процесу, а у 1981 р. став аспірантом Харківського юридичного інституту.

У 1984 р. захистив кандидатську дисертацію «Громадська думка та вирок радянського суду». У 1989 р. присвоєно вчене звання доцента. Після захисту кандидатської дисертації працював асистентом, старшим викладачем, доцентом (з 1987 р.) кафедри кримінального процесу, а з 1991 р. — доцентом, завідувачем, професором кафедри правосуддя та прокурорського нагляду Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Був заступником секретаря, секретарем парткому інституту (1985–1991). Звання професора присвоєно у 2000 р.

Головний напрямок наукових досліджень І.Є. Марочкина — проблеми судової влади, прокуратури, адвокатури.

Підготував 10 кандидатів юридичних наук.

Має понад 60 публікацій: підручник «Прокурорський нагляд в Україні» (1997), навчальні посібники «Організація судових та правоохоронних органів» (1996, 2000), «Організація роботи в органах прокуратури» (2002), «Організаційно-правові проблеми

кадрового забезпечення органів прокуратури» (2000), «Конституція України: Науково-практичний коментар» (2003). Він є науковим консультантом Генеральної прокуратури України, членом Науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України, заступником голови кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Харківського апеляційного округу.

Присвоєно почесне звання «Відмінник освіти України» (2000 р.).

МАСЛОВ Василь Пилипович

Народився 4 лютого 1922 року в с. Піщанці Красноградського р-ну Харківської обл.

Учасник Великої Вітчизняної війни. У 1948 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1948 по 1951 р. навчався в аспірантурі, працював на посадах старшого викладача, секретаря парткому, доцента, професора кафедри цивільного права.

У 1951 р. захистив кандидатську дисертацію «Право особистої власності на житловий будинок в СРСР», у 1968 р. — докторську дисертацію «Цивільно-правові проблеми особистої власності в період будівництва комунізму в СРСР». У цьому ж році був затверджений у вченому званні професора. З 1985 р. — член-кореспондент Академії наук УРСР.

Опублікував понад 50 наукових праць, у тому числі 9 монографій (понад 300 друк. арк.): «Право особистої власності на житловий дім у місті й робітничому селищі» (1954), «Здійснення і захист права власності в СРСР» (1961), «Питання спільної власності у судовій практиці» (1963), «Основні проблеми права особистої власності в СРСР» (1968), «Захист житлових прав громадян» (1970), «Майнові відносини у сім'ї» (1972), «Діюче законодавство про шлюб та сім'ю» (1972), «Правові проблеми науково-технічного співробітництва» (1976), «Правове становище виробничих об'єднань у сільському господарстві» (1979). Створив наукові школи з питань права власності, житлового та сімейного права.

Під його науковим керівництвом було захищено 9 кандидатських дисертацій. Серед його учнів — два доктори наук та один член-кореспондент Академії правових наук України.

Брав участь у розробці Житлового кодексу Української РСР, Кодексу про шлюб та сім'ю Української РСР.

Протягом 25 років — з 1962 р. до останнього дня життя В.П. Маслов був ректором Харківського юридичного інституту і зробив великий внесок в його розвиток.

Тривалий час очолював Раду ректорів вузів Харківського регіону, входив до складу Президії Північно-Східного центру АН УРСР, був членом Науково-консультативної ради Верховного Суду УРСР, членом редколегії журналу «Правознавство». Неодноразово обирався депутатом Харківської обласної та міської рад. Нагороджений орденами «Знак пошани» (1961р), Вітчизняної війни II ступеня (1965),

Жовтневої революції (1971), Трудового Червоного Прапора (1991), сьома медалями.
Лауреат Державної премії УРСР у галузі науки і техніки (1984).
Помер В.П. Маслов 1 червня 1987 р.

МУСІЯКА Віктор Лаврентійович

Народився 28 червня 1946 року в с. Безводному Миколаївського р-ну Миколаївської обл.

У 1973 р. закінчив Харківський юридичний інститут, з 1973 по 1976 р. навчався в аспірантурі. В 1977 р. захистив кандидатську дисертацію «Солідарна відповідальність за спричинення шкоди».

З 1977 р. почав викладацьку діяльність асистентом, старшим викладачем кафедри цивільного права Харківського юридичного інституту. У 1981 р. присвоєно звання доцента.

З 1986 по 1991 р. — заступник декана, декан заочного факультету, завідувач кафедри цивільного права, проректор з навчальної роботи Харківського юридичного інституту.

З 1991 р. — завідувач новоутвореної кафедри правових основ підприємництва і фінансового права.

У 1995 р. присвоєно вчене звання професора.

Має понад 150 наукових праць, серед них найбільш вагомі «Авторські договори: Навчальний посібник» (1988); «Правові основи підприємницької діяльності» (1995); Науково-практичний коментар до Закону України «Про вибори Президента України» (1999, співавт.); «Конституція — керівництво до дії, а не декларація про наміри» (2004) та ін.

У 1994, 2002 рр. обирався народним депутатом Верховної Ради України, у 1996 р. — заступником Голови Верховної Ради.

ОЛЬХОВСЬКИЙ Борис Іванович

Народився 27 грудня 1936 року в м. Валках Харківської обл.

У 1962 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1962 р. працював на командно-начальницьких посадах в органах внутрішніх справ Запорізької обл. У 1970 р. закінчив Київський інститут народного господарства ім. Д.С. Коротченка, був заступником декана факультету юстиції, керівником факультету підвищення кваліфікації працівників радянських органів.

З 1974 р. — співробітник Харківського юридичного інституту, у 1975 р. захистив дисертацію «Правовий статус соціалістичного трудового колективу» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук і працював професором кафедри конституційного права. Вчене звання професора присвоєно в 1997 р. У 1994–1998 рр. був народним депутатом Верховної Ради України, заступником голови Комітету Верховної Ради України

з питань державного будівництва, діяльності Рад і місцевого самоврядування. Входив до складу спеціальної комісії Верховної Ради України по доопрацюванню проекту Конституції України. Брав участь у розробленні проекту Митного кодексу України, як член спеціальної депутатської комісії працював над законопроектами про вибори народних депутатів України, про статус місцевого самоврядування.

Наукова діяльність пов'язана з дослідженням проблем виборчої системи та виборчого права, статусу народних депутатів, законодавчого процесу парламенту, ролі комітетів Верховної Ради України.

Автор майже 100 публікацій: монографій «Місцеве самоврядування в Україні» (1998, співавт.), «Основи законодавства України» (2000, співавт.), «Вибори народних депутатів України» (1998, співавт.), підручника «Конституційне право України» (2003) та ін.

За особливі заслуги у розробці та прийнятті Конституції України й активну законотворчу діяльність Указом Президента України 1 грудня 1997 р. присвоєно звання «Заслужений юрист України», є співзасновником Всеукраїнського депутатського клубу юристів.

ОСИПОВА Наталя Пилипівна

Народилася 14 березня 1939 року в м. Томську.

У 1965 р. закінчила Харківський державний університет за спеціальністю «Філолог», у 1995 р. — Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого.

Працювала викладачем Харківського будівельного технікуму (1965–1970 рр.), асистентом кафедри філософії Харківського інституту радіоелектроніки (1970–1975 рр.). Закінчила аспірантуру цього інституту.

З 1978 р. працювала асистентом, старшим викладачем, доцентом, професором кафедри соціології і політології Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 1994 р. займає посаду завідувача цієї кафедри.

У 1981 р. захистила дисертацію «Первинний виробничий колектив як суб'єкт управління виробництвом» на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, у 1993 р. — докторську дисертацію «Первинний студентський колектив як суб'єкт формування спеціаліста». Вчене звання доцента присвоєно у 1983 р., професора — у 1995 р.

Головні напрямки наукових досліджень — методологічні і теоретичні проблеми соціальної ефективності права, правової соціалізації особистості, соціальні аспекти злочинності.

Опублікувала понад 200 наукових і науково-методичних праць. Серед них «Проблеми управління трудовими колективами» (1976), «Студентська група як суб'єкт формування особистості спеціаліста» (1991), «Гносеологічні і онтологічні засади соціологічного підходу до проблеми соціальної ефективності права» (2001), «Захист власності як проблема соціальної ефективності права» (2001), «Особливості руйнівного характеру розширеного відтворення корупції» (2002), «Соціологія права» (2003), «Політико-

правовий інститут як суб'єкт реалізації законності» (2003). Член спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого та спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій Харківської державної академії культури. Член редколегії наукових збірників: «Матеріали Харківських політологічних читань», «Проблеми функціонування правової системи в Україні», «Культура України», «Економічне, політико-правове і духовне життя в Україні».

Заступник голови Координаційної ради по запобіганню насильства в сім'ї при Харківському міськвиконкомі (з 1998 р.); президент Харківської міської громадської організації «Спілка громадських ініціатив» (з 2001 р.); член обласної організації позасудового вирішення спорів (з 1997 р.).

Член Міжнародної асоціації філософії права.

ПАВЛОВСЬКИЙ Рафаїл Семенович

Народився 18 вересня 1924 року в м. Борисполі Київської обл.

У 1950 р. закінчив Харківський юридичний інститут, був зарахований до аспірантури на кафедрі державного права. В 1955 р. захистив кандидатську дисертацію «Основні принципи та етапи розвитку адміністративно-територіального устрою радянської соціалістичної держави». В 1960 р. присвоєно вчене звання доцента. Протягом 1966–1982 рр. займав посади декана денного факультету. З 1972 по 1989 р. завідував кафедрами державного та адміністративного права, адміністративного та фінансового права, а з 1979 р. — кафедрою адміністративного права. З 1976 р. — професор. У 1979 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Законодавство про місцеві Ради народних депутатів і проблеми його реалізації».

Підготував 18 кандидатів юридичних наук.

Досліджував проблеми функціонування органів місцевої влади, соціалістичної демократії, становлення та розвитку місцевих рад, державного управління, систематизації та координації адміністративного законодавства, правового забезпечення управління народногосподарським комплексом, підвищення ефективності управлінської діяльності тощо.

Опублікував понад 100 наукових праць: «Адміністративно-територіальний устрій Радянської держави» (1961, співавт.); «Законодавство про місцеві ради депутатів трудящих» (1975), «Історія держави і права Української РСР» (1976), «Конституційні основи діяльності місцевих рад народних депутатів» (1979), «Конституційні основи радянської соціалістичної демократії» (1982), «Радянське адміністративне право» (1986) та ін.

Брав активну участь у законопроектних роботах, зокрема в підготовці змін та доповнень до Конституції УРСР 1978 р., виборчого законодавства, Кодексу УРСР про адміністративні правопорушення 1984 р. та ін. Був членом правління Харківської обласної організації товариства «Знання».

Учасник Великої Вітчизняної війни. Брав участь у боях за визволення Донбасу, Правобережної України, Польщі, Чехословаччини. За мужність та відвагу, проявлені при форсуванні Одеру, присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Нагороджений орденом Леніна та медаллю «Золота Зірка», орденами Вітчизняної Війни I ступеня, Червоної Зірки та п'ятьма медалями.

Лауреат Державної премії Української РСР за колективну працю «Історія держави і права Української РСР» (1976).

Помер Р.С. Павловський 25 грудня 1989 р.

ПАЛІЄНКО Микола Іванович

Народився 25 листопада 1869 року в м. Києві.

У 1892 р. закінчив юридичний факультет Київського університету, в 1894 р. був залишений при ньому професорським стипендіатом. У 1903 р. захистив магістерську дисертацію «Суверенітет. Історичний розвиток ідеї суверенітету і її правове значення», а у 1907 р. — докторську дисертацію «Вчення про суть права і правове з'ясування держав».

З 1896 р. працював у Демидовському юридичному ліцеї в Ярославлі, з 1906 р. — у Харківському університеті. У 1919–1921 рр. — професор Таврійського університету в Сімферополі. З квітня 1921 р. — професор Харківського інституту народного господарства, вчений секретар Наукового комітету Наркомату освіти. У 1930 р. обраний академіком ВУАН за спеціальністю «право».

Головний напрямок наукових досліджень — проблеми правосвідомості та актуальних питань розвитку і демократизації вітчизняної державності. Оpubлікував значну кількість праць, серед них «Нова психологічна теорія права і поняття права» (1900), «Нормативний характер права і його відмінні ознаки. До питання про позитивізм у праві» (1902) та ін.

У пореволюційний час учений досліджує найважливіші теоретичні проблеми радянського державного права, яким присвячує праці «Право громадянства в сучасних федераціях і в Союзі РСР» (1926), «Проблема суверенітету сучасної держави» (1929), «Конфедерації, федерації і Союз Радянських Соціалістичних Республік» (1923).

Правознавець брав участь у підготовці Конституції УРСР 1929 р. та інших важливих законодавчих актів.

Помер М.І. Палієнко 11 листопада 1937 р.

ПАЛКІН В'ячеслав Сергійович

Народився 6 вересня 1935 року в сел. Голубівці (нині м. Кіровськ) Кадіївського р-ну Луганської обл.

У 1960 р. закінчив Харківську державну консерваторію. Працював художнім керівником хору української пісні Харківської філармонії (1960–1962), з 1962 по 1975 р. —

старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри хорового диригування, деканом факультету культосвітньої роботи Харківського державного інституту культури.

З 1978 р. обіймав посади доцента, професора кафедри хорового диригування, декана вокально-хорового факультету, а з 1982 р. — завідувача кафедри хорового диригування Харківського державного інституту мистецтв ім. І.П. Котляревського.

З 1974 по 1975 р. та з 1978 р. по теперішній час — доцент, професор кафедри культурології Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Вчене звання професора присвоєно у 1989 р.

З 1974 р. очолює народну чоловічу хорову капелу академії, яка одержала високе звання «самодіяльна народна», досягла високого виконавського рівня, оволоділа багатим та складним репертуаром. Народна чоловіча хорова капела академії — лауреат багатьох регіональних і всеукраїнських конкурсів і фестивалів, неодноразово демонструвала своє високе вокальне мистецтво на радіо та телебаченні. Капела брала участь у заключному концерті творчих колективів України, звітних концертах майстрів мистецтв і художніх колективів Харківської обл. у м. Києві, виступала з концертами у Полтаві на Всеукраїнському святі пісні, брала участь у концертних програмах, що проходили у Санкт-Петербурзі, Белгороді, Північній Осетії та ін.

Підготував і опублікував навчальні посібники «Вокально-хорові вправи», «Досвід аналітичної роботи керівника хору над творами великої форми», «Вокальна робота в хорі», «Значення навчального хору в процесі виховання хорових диригентів у музичних вузах» та ін., які використовуються як у педагогічній, так і в практичній діяльності фахівців хорової справи.

За вагомий внесок у розвиток національної музичної культури, зміцнення духовних і естетичних надбань народу України та високий професіоналізм йому присвоєно звання заслуженого діяча мистецтв (1988) і народного артиста України (1996), лауреата премій — Харківської муніципальної імені Іллі Слатіна (1996) і Харківської облдержадміністрації імені Олександра Масельського (1997), нагороджений почесною грамотою Кабінету Міністрів України (1999), орденом «За церковні заслуги» преподобного Нестора-літописця (1999), Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України (2002). Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (2003). У 2004 р. нагороджений найвищою відзнакою Харківської облдержадміністрації «Слобожанська слава».

ПАЛЮМБЕЦЬКИЙ Олександр Іванович

Народився в 1811 році в м. Казані.

Після закінчення Казанської духовної семінарії в 1829 р. став студентом філософсько-юридичного факультету Головного педагогічного інституту. З 1836 по 1838 р. продовжив навчання за кордоном. З 1838 р. почав працювати в Харківському університеті. Після захисту в 1844 р. докторської дисертації «Про систему судових

доказів стародавнього германського права у порівнянні з Руською Правдою та пізнішими російськими законами, що перебувають з ним у найближчому співвідношенні», був обраний екстраординарним, а в 1845 р. — ординарним професором університету.

Працюючи на кафедрах енциклопедії права та історії філософії права і законів поліцейських, викладав історію російського права, енциклопедію законодавства, курс основних законів Російської імперії, кримінальне право.

Основні напрямки наукових досліджень — загальна теорія права, система судових доказів, пенітенціарна система.

З 1842 по 1845 р. — секретар, а з 1859 р. — декан юридичного факультету. На посаді декана працював у 1863–1866, 1869–1870 та у 1872 р.

З 1850 по 1852 р. та з 1872 по 1873 р. — ректор Харківського університету.

У 1870 р. обраний суддею університетського суду.

Крім названої вище дисертації, написав ще ряд робіт, у тому числі: «Про виникнення і розвиток пенітенціарної системи» (1854), «Питання про словесність і публічність суду» (1859), «Про слідство у словесному і публічному судочинстві» (1860).

У 1886 р. заснована премія імені О.І. Палюмбецького за кращі студентські роботи.

Помер О.І. Палюмбецький 18 вересня 1897 р.

ПАНОВ Микола Іванович

Народився 7 серпня 1940 року в с. Березі Первомайського р-ну Харківської обл.

У 1966 р. закінчив Харківський юридичний інститут, 1973 р. захистив кандидатську дисертацію «Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою», 1977 р. — присвоєно вчене звання доцента кафедри кримінального права. У 1987 р. захистив докторську дисертацію «Основні проблеми способу вчинення злочину у радянському кримінальному праві», у 1989 р. присвоєно вчене звання професора кафедри кримінального права. У 1993 р. — член-

кореспондент Академії правових наук України (відділення кримінально-правових наук), з 2000 р. — дійсний член (академік), з 2003 р. — член президії Академії правових наук України.

Старший радник юстиції (1997). У 1965–1970 рр. працював слідчим прокуратури Чугуївського р-ну Харківської обл.; 1970–1972 рр. — аспірант кафедри кримінального права Харківського юридичного інституту; 1972–1974 рр. — викладач, старший викладач, з 1976 р. — доцент кафедри кримінального права; 1974–1981 рр. — заступник декана заочного факультету. З 1987 р. займає посаду проректора з наукової роботи Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого і водночас (з 1999 р.) завідувача кафедри кримінального права № 2.

Напрямки наукової діяльності: кримінальне право (вчення про злочин та кримінальну відповідальність); проблеми загальної теорії та історії права, політології, філософії і соціології права. Як проректор з наукової роботи очолює розроблення 12 цільових комплексних програм за координаційними планами Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, Академії правових наук, Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України.

Під його керівництвом захищено 3 кандидатські та 2 докторські дисертації.

Автор і співавтор понад 150 публікацій, у тому числі 8 монографій і навчальних посібників. Серед основних робіт — «Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою» (1977); «Спосіб вчинення злочину і кримінальна відповідальність» (1982); «Кримінально-правове значення способу вчинення злочину» (1984); «Кваліфікація насильницьких злочинів» (1985); «Кваліфікація злочинів, вчинених шляхом обману та зловживання довірою» (1988); «Злочин: методологічні аспекти дослідження і відображення у кримінальному законі» (1995); «Понятійні апарати наук кримінального циклу: співвідношення та взаємозв'язок» (2000), «Проблеми формування понятійного апарата юридичної науки: методологічні аспекти» (2003) та ін.

Співавтор підручників «Кримінальне право України. Загальна частина» (1997, 1998, 2001, 2003, 2004), «Кримінальне право України. Особлива частина» (2002, 2003, 2004), «Конфліктологія» (2002), «Етика» (2002), «Філософія права» (2003), «Соціологія права» (2003), а також академічного курсу «Історія держави і права України» у 2-х т. (2000, 2003). За загальною редакцією М.І. Панова видано низку збірників наукових статей та тез наукових доповідей і повідомлень, а також «Словник термінів з теорії держави та права» (1995, 1997), «Словник соціологічних і політологічних термінів» (1992, 1993), «Філософія права. Хрестоматія» (2002). Керівник авторських колективів ряду підручників, навчальних посібників та монографій.

Заступник відповідального редактора республіканського міжвідомчого наукового збірника «Проблеми законності», член редакційної колегії «Вісника Академії правових наук України», наукових рад журналів «Право України» і «Адвокат», редакційної колегії видання «Юридична енциклопедія».

Науковий консультант Комітету Верховної Ради України з питань правової політики; був членом робочої групи Кабінету Міністрів України по розробці проекту Кримінального кодексу України. Брав участь у розробці проекту Конституції України, законів «Про прокуратуру», «Про міліцію» та багатьох інших законопроектів. Є одним із керівників робочої групи з підготовки проекту Закону «Про нормативно-правові акти України».

З 1992 по 1997 р. — член Експертної ради ВАК України з юридичних та політологічних наук, з 1997 по 2000 р. — заступник голови; з 1988 р. — голова спеціалізованої вченої ради ВАК України з присудження наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук. Член науково-консультативної ради Верховного Суду України, науково-консультативної ради Центральної виборчої комісії, голова правової секції Південно-Східного центру НАН України, президент Харківської асоціації політологів.

Почесний член Спілки юристів України, почесний працівник Арбітражного суду

України (1995), почесний громадянин Первомайського району (2001), м. Первомайська (2004) Харківської області, заслужений діяч науки і техніки України (1995), лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2002).

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2002), Почесною грамотою Верховної Ради РРФСР (1990), відзнакою Міністерства юстиції України «За заслуги» (2003).

ПЕТРИШИН Олександр Віталійович

Народився 30 квітня 1960 року в м. Городку Хмельницької обл.

У 1985 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1985–1987 рр. — стажист-дослідник кафедри теорії держави і права цього інституту. Після закінчення аспірантури у 1988 р. захистив кандидатську дисертацію «Статус посадової особи: загальнотеоретичне дослідження». З 1988 р. працював асистентом кафедри теорії держави і права, доцентом кафедри філософії, доцентом кафедри теорії держави і права. У 1999 р. захистив докторську дисертацію «Правовий режим державної служби: питання загальної теорії». З 2001 р. — професор кафедри теорії держави і права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 2001 р. присвоєно вчене звання професора.

Водночас працював в Академії правових наук України начальником Управління планування та координації правових досліджень (1999–2000); заступником директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту державного будівництва і місцевого самоврядування АПрНУ (2000–2001), головним вченим секретарем АПрНУ (з 2001 р.). З 2001 р. — член-кореспондент, з 2004 р. — дійсний член (академік) АПрНУ.

Головні напрямки наукових досліджень — методологія правових досліджень, права та свободи людини і громадянина, загальна теорія державної служби.

Підготував трьох кандидатів наук.

Позаштатний консультант Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (з 1998 р.), член робочої групи Верховної Ради України з питань перспективного планування законопроектних робіт (з 2003 р.), заступник голови спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора юридичних наук при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого, член експертної ради ВАК України з юридичних наук, член редколегії журналів «Вісник Академії правових наук України», «Проблеми законності».

Співавтор Закону України «Про державну службу», який був прийнятий Верховною Радою України у 1993 р., проектів «Кодексу поведінки державних службовців», законів «Про службу в державних органах та їх апараті», «Про нормативно-правові акти».

Опублікував більше 100 робіт, серед них 10 монографій, підручники та навчальні посібники, словники термінів з теорії держави і права. Основні праці — «Статус службової особи: природа, структура, спеціалізація» (1990); «Державна служба: історико-теоретичні передумови, порівняльно-правовий та логіко-понятійний аналіз» (1998);

«Конституційно-правові засади становлення української державності» (2003, співавт.).
Нагороджений почесним знаком Міністерством освіти і науки України «Відмінник освіти України» (2001).

ПІДОПРИГОРА Зінаїда Андріївна

Народилася 3 травня 1924 року в с. Дергачах Харківської обл.
У 1947 р. закінчила Харківський юридичний інститут, вступила до аспірантури (кафедра цивільного права), у 1950 р. закінчила її, працювала асистентом.

У 1950 р. захистила кандидатську дисертацію «Форми організації і оплати праці в колгоспах». У 1963 р. присвоєно вчене звання доцента. У 1971 р. захистила докторську дисертацію «Громадсько-правові проблеми міжколгоспного співробітництва в період будівництва комунізму в СРСР». З 1973 р. працювала на посаді професора. Вчене звання професора присвоєно у 1976 р. Головні напрямки наукових досліджень — правове положення міжколгоспних підприємств та об'єднань; правові питання міжгосподарського кооперування і агропромислового інтегрування; застосування житлового законодавства; сімейного законодавства.

Підготувала 4 кандидати юридичних наук.

Загальна кількість публікацій — 67, з них 25 — колективних: «Цивільно-правові проблеми міжколгоспного співробітництва» (1972), «Чинне законодавство про шлюб і сім'ю» (1974), «Новий цивільний кодекс УРСР і питання діяльності міжколгоспних об'єднань» (1965) та ін.

Померла З.А. Підпригорова 18 жовтня 1986 р.

ПІНАЄВ Анатолій Олексійович

Народився 15 жовтня 1937 року в м. Єкатеринбурзі Свердловської обл. (Російська Федерація).

У 1964р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1963 до 1966 р. працював старшим слідчим прокуратури в м. Ялті Кримської обл. З 1966 до 1969 р. навчався в аспірантурі, по закінченні якої захистив кандидатську дисертацію «Відповідальність за розкрадання державного і громадського майна шляхом шахрайства». Працював асистентом, старшим викладачем, доцентом і професором Харківського юридичного інституту. З 1987 до 1997 р. — ректор Інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України. З 1997 до 2002 р. — професор юридичного факультету Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, з 2002 р. — професор юридичного факультету Національного гірничого університету України.

У 1984 р. захистив докторську дисертацію «Проблема подальшого вдосконалення радянського кримінального законодавства про відповідальність за розкрадання». Вчене звання професора присвоєно в 1986 р.

Основні напрямки наукової діяльності — проблеми вдосконалення законодавства щодо злочинів проти власності, а також проблеми злочину та покарання, які визначені в Загальній частині кримінального права.

Опублікував близько 100 наукових праць, серед яких понад 20 монографій, науково-практичних коментарів, текстів лекцій, навчальних та науково-методичних посібників. Найбільш визначні його праці: «Злочини проти соціалістичної власності» (1973); «Кримінально-правова боротьба з розкраданнями» (1975); «Відповідальність за кваліфіковані розкрадання» (1987); Науково-практичний коментар (1993, співавт.); Курс лекцій з Загальної частини кримінального права. Кн. 1 — «Про злочин» (2001); Курс лекцій з Загальної частини кримінального права. Кн. 2 — «Про покарання» (2002).

ПОЛЕЖАЙ Павло Тихонович

Народився 20 квітня 1920 року в с. Комендантівці Кишеньківського р-ну Полтавської обл.

Закінчив Харківський юридичний інститут у 1948 р., отримав диплом за спеціальністю юриста. Після закінчення аспірантури Харківського юридичного інституту в 1953 р. захистив кандидатську дисертацію «Активна роль радянського права в здійсненні господарсько-організаційної діяльності Радянської держави в період поступового переходу від соціалізму до комунізму». В 1967 р. захистив докторську дисертацію «Радянське право та політика в період будівництва комунізму».

Вчене звання професора присвоєно у 1970 р.

Працював старшим слідчим прокуратури Дніпропетровської обл. (1948–1949); з 1952 р. — викладач, доцент, професор, з 1971 по 1973 р. — завідувач кафедри теорії держави і права.

Головні напрямки досліджень — проблеми праворозуміння, співвідношення права і економіки, права і політики, теорія правовідносин, вивчення сутності, змісту різних історичних типів держави і права, співвідношення законності і доцільності у правотворчій діяльності держави.

Опубліковано понад 40 наукових та навчально-методичних робіт. Серед них «Про співвідношення юридичних і технічних норм у соціалістичному суспільстві» (1960, співавт.); «Сутність права» (1964); «Правові відносини» (1965); «Специфічні особливості співвідношення права і економіки в соціалістичному суспільстві» (1970).

Учасник Великої Вітчизняної війни. Був командиром радіовзводу і начальником зв'язку дивізіону, брав участь у боях на Південно-Західному напрямку.

Нагороджений орденом Червоної Зірки; медалями «За перемогу над Німеччиною в Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.»; «20 років Перемоги в Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

Помер П.Т. Полежай 2 травня 1973 р.

ПОПОВ Василь Костянтинович

Народився 23 січня 1929 року в с. Малі Кулики Моршанського р-ну Тамбовської обл. (Російська Федерація).

Учасник Великої Вітчизняної війни (робота в тилу). У 1949–1956 рр. проходив службу в лавах Радянської Армії.

У 1960 р. закінчив Саратовський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію «Правові питання механізації колгоспного виробництва», у 1983 р. — докторську дисертацію «Цивільно-правові форми реалізації матеріальних інтересів в агропромисловому комплексі СРСР». У 1985 р. присвоєно вчене звання професора.

З 1961 по 1968 р. працював головою Грайворонського районного народного суду, а потім — членом Белгородського обласного суду. Одночасно був аспірантом у Харківському юридичному інституті, де з 1968 р. пройшов шлях від асистента до професора. З 1979 р. — завідувач кафедри екологічного права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 1995 р. — академік Української екологічної академії наук. Член-кореспондент Академії правових наук України (1996).

Головні напрямки наукових досліджень — теоретичні проблеми здійснення, реалізації і захисту екологічних інтересів громадян і юридичних осіб. Він науково обґрунтував необхідність підготовки й прийняття Екологічного кодексу України.

Підготував 15 кандидатів та трьох докторів наук.

Опублікував понад 100 наукових праць, у тому числі монографії «Право і матеріальні інтереси в міжгосподарській кооперації» (1983), «Договірні відносини та ефективність сільськогосподарського виробництва» (1976), «Правове становище виробничих об'єднань у сільському господарстві» (1979, співавт.); розділ «Предмет, метод, принципи та система екологічного права» у підручнику «Екологічне право України» (2001) та ін.

Є членом Спільки юристів України, спеціалізованої вченої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, а також членом редакційної колегії міжвідомчого наукового збірника «Проблеми законності».

У 1984 р. став лауреатом Державної премії України; у 2003 р. — лауреатом премії імені Ярослава Мудрого (номінація «За видатні заслуги в галузі підготовки юридичних кадрів»). У 2003 р. присуджено премію конкурсу Фонду юридичної науки академіка права В.В. Сташиса (номінація «Юрист — науковий співробітник»). Нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України».

ПРИДВОРОВ Микола Антонович

Народився 9 січня 1935 року в с. Панікі Медведенського р-ну Курської обл. (Російська Федерація).

Після закінчення Харківського юридичного інституту працював суддею, заступником голови Верховного суду Калмицької АРСР. У 1964 р. вступив до аспірантури Харківського юридичного інституту, яку закінчив у 1967 р. В цьому ж році захистив

кандидатську дисертацію «Загальний та спеціальний цивільно-правовий захист честі та гідності громадян». У 1967-1971 рр. працював старшим викладачем кафедри державного та адміністративного права Харківського юридичного інституту. З 1971-1988 рр. — у Харківському інституті громадського харчування: доцентом (1972-1982), професором (1982-1986), завідувачем кафедри галузевих економік і права (1986-1988). У 1988-1993 рр. завідував кафедрою теорії держави і права Української державної юридичної академії.

У 1993 р. виїхав до Росії. Працює деканом юридичного факультету Тамбовського державного університету.

Головну увагу в своїх дослідженнях приділяє проблемі прав людини як комплексного правового інституту.

Опублікував понад 70 робіт. Основні з них: «Достоїнство особистості і соціалістичне право» (1977, 1981); «Конституційний статус особистості в СРСР» (1979, співавт.); «Захист честі і гідності цивільним законодавством» (1965); «Достоїнство людини як одна із основ демократичної державності та права» (2002).

ПРОЦЕВСЬКИЙ Олександр Іванович

Народився 28 березня 1929 року в с. Мальцівці Корочанського р-ну Курської обл. (Російська Федерація).

У 1956 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство» і отримав кваліфікацію юриста. З 1956 по 1958 р. — помічник прокурора м. Севастополя.

З 1958 р. працював у Харківському юридичному інституті. З 1958 по 1961 р. — аспірант кафедри цивільного права; у 1961 р. захистив кандидатську дисертацію «Правове регулювання робочого часу робітників і службовців у СРСР» і став асистентом, з 1963 р. — старшим викладачем, з 1964 р. — доцентом кафедри трудового, колгоспного та земельного права. З лютого по вересень 1968 р. — заступник декана. З 1968 по 1987 р. — завідувач кафедри трудового права, одночасно (1980-1986 рр.) — проректор з навчальної роботи. У 1970 р. захистив дисертацію «Трудові відносини та метод їх правового регулювання» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, у 1973 р. присвоєно вчене звання професора.

У 1991-2003 рр. — директор Інституту економіки та права Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди і одночасно — завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін.

Головними напрямками наукових досліджень стали проблеми про предмет і метод трудового права, трудові правовідносини. О.І. Процевським створено наукову школу трудового права.

Під його керівництвом захищено 4 докторські та 26 кандидатських дисертацій.

Автор близько 250 наукових праць: «Предмет радянського трудового права» (1979), «Метод правового регулювання відносин» (1972), «Гуманізм норм трудового права» (1982), «Заробітна плата та ефективність суспільного виробництва» (1975) та ін.

Працював у робочій групі по кодифікації трудового законодавства (1970–1971); був представником України з підготовки модельного Кодексу про працю для країн СНД (1998–1999); член робочої групи з підготовки проекту Кодексу законів про працю України (2003); керівник робочої групи з підготовки Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів III та IV рівнів акредитації. Був консультантом Верховного Суду України (1960–1987). Член спеціалізованих вчених рад Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого та Національного університету внутрішніх справ (м. Харків) з присудження вченого ступеня кандидата юридичних наук; член обласної міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення.

Заслужений діяч науки України (1982), заслужений працівник вищої освіти (1980), дійсний член Міжнародної кадрової академії (1991).

ПУШКІН Олександр Анатолійович

Народився 21 травня 1925 року в с. Кузнєцово Вологодської обл.

У 1945 р. вступив до Харківського юридичного інституту, після закінчення якого був залишений в аспірантурі. У 1952 р. захистив кандидатську дисертацію «Правове становище державного промислового підприємства», а в 1965 р. — докторську дисертацію «Цивільно-правові форми управління промисловістю в СРСР». Вчене звання професора присвоєно у 1968 р. З 1968 р. по 1985 р. очолював кафедру цивільного права Харківського юридичного інституту, а з 1985 по 1990 р. — кафедру радянського права в Харківському інституті громадського харчування. Протягом трьох років (1991–1993) — завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Університету внутрішніх справ України (м. Харків), потім — професор цієї ж кафедри.

Підготував 20 кандидатів наук.

Опублікував 200 наукових робіт (190 друк. арк.): підручники «Радянське цивільне право» в 2 т. (1977–1978, співавт., 1983–1984), «Радянське сімейне право» (1982), «Цивільне право України» (1992, співавт.), монографію «Чинне законодавство про шлюб та сім'ю» (1972, 1974, співавт.) та ін. Розробляв такі кодифіковані акти, як Цивільний кодекс УРСР (1963), Кодекс про шлюб та сім'ю УРСР (1969), Житловий кодекс УРСР (1983), брав участь у розробці проекту нового ЦК України.

Учасник бойових дій, нагороджений орденами і медалями. Лауреат Державної премії України, заслужений юрист України (1994).

Помер О.А. Пушкін 29 червня 1997 р.

РАЄВСЬКИЙ Олександр Андрійович

Народився 12 серпня 1869 року в м. Павловському Воронізької губ. (Російська Федерація).

Освіту здобув у Воронізькій класичній гімназії та на юридичному факультеті Московського університету, а після його закінчення у 1893 р. був залишений стипендіатом для отримання професорського звання. Склавши магістерський іспит, здобув звання приват-доцента. У 1897/98 навчальному році читав для студентів два спеціальні курси: про акціонерні товариства і закони про друк у Росії.

Протягом 1898–1900 рр. перебував у закордонному науковому відрядженні з метою вивчення питань щодо викладання свого предмета в іноземних університетах, а також збирання матеріалів для дисертації. Займав посаду екстраординарного професора на кафедрі поліцейського права Томського університету. Для закінчення праці над дисертацією їздив у відрядження (1902) до Паризької національної бібліотеки.

У 1903 р. на юридичному факультеті Московського університету захистив дисертацію «Закони про друк Наполеона III» і був удостоєний ступеня магістра поліцейського права. У 1904 р. обраний на посаду екстраординарного професора юридичного факультету Харківського університету. Читав студентам курс поліцейського права як нового напрямку науки — адміністративного права та проводив практичні заняття. Крім дисертації надрукував вступну лекцію в Харківському університеті «Предмет і завдання науки поліцейського права».

Дата смерті О.А. Раєвського невідома.

РАТНЕР Арнольд Станіславович

У 1919 р. розпочав читання курсу цивільного судочинства на юридичному факультеті Харківського університету.

Після створення у 1920 р. Харківського інституту народного господарства викладав спочатку цивільний процес, а потім курс судоустрою та прикладний предмет «Техніка складання договорів», який перетворив у надзвичайно цікавий теоретичний курс договірної права.

Досліджував проблеми в галузі торгового та цивільного права і цивільного процесу, господарського права, радянського правового будівництва. Зробив чималий внесок у створення, розвиток та кодифікацію радянського права і здійснив велику роботу з коментування Цивільного кодексу щодо всіх видів товариств (близько 100 статей Цивільного кодексу), що є значною частиною «Цивільного кодексу радянських республік», під ред. проф. Малицького (Ратнер А.С. Товариства // Цивільний кодекс радянських республік: Текст і практ. комент. — 1927). Інші публікації — це головним

чином журнальні статті з проблем, викликаних переглядом і створенням цивільного, торгового та процесуального законодавства. Був постійним експертом і консультантом у законодавчих органах УРСР. Низку законів УРСР, а саме «Про купівлю-продаж з розстроченням платежу», «Про заставу товарів в обігу», «Про акціонерні товариства за участю держави» та ін. розроблено за його безпосередньою участю.

Помер А.С. Ратнер 6 серпня 1927 р.

РИВЛІН Абрам Львович

Народився 14 березня 1893 року в м. Острогорську Воронізької губ., (Воронізька обл.)

У 1911 р. вступив до Петроградського психоневрологічного інституту, пізніше перейшов на юридичний факультет Харківського університету, який закінчив у 1918 р. У 1919–1935 рр. завідував юридичним відділом Харківського губернського (окружного) виконкому, згодом — міськкому та облвиконкому.

Наукову діяльність розпочав у середині 1920 р. і поєднував її з практичною і педагогічною роботою, займаючи посаду доцента курсу «Судоустрій» на правовому відділенні Інституту радянського будівництва і права. У 1939 р. захистив дисертацію «Допит у кримінальному суді», за яку йому було присуджено вчену ступінь кандидата юридичних наук. Тоді ж А.Л. Ривлін затверджений у вченому званні доцента.

Вивчення проблеми перегляду вироків у кримінальному процесі дозволило йому успішно захистити у 1955 р. докторську дисертацію, яка покладена в основу монографії «Перегляд вироків у СРСР», опубліковану в 1958 р.

У післявоєнний час його увагу привертала актуальні проблеми правосуддя. Коло наукових досліджень вельми широке: вчення про суд, правосуддя, законність, історія суду України, поняття та система принципів правосуддя, обвинувачення як процесуальна діяльність та ін.

А.Л. Ривлін приділяв багато уваги роботі з аспірантами. Під його керівництвом підготовлено та успішно захищено 7 кандидатських дисертацій

Він є автором уперше виданого в Україні підручника «Організація суду та прокуратури в СРСР» (1961), який одержав високу оцінку юридичної спільноти і у 1969 р. вийшов другим, доповненим виданням, а також статей на літературно-правові теми: «Закон і суд у творах О.С. Пушкіна» (1957), «Лев Толстой і царська юстиція» (1961) тощо.

А.Л. Ривлін займався адвокатською практикою, багаторазово обирався до керівних органів Харківської колегії адвокатів.

Помер А.Л. Ривлін 19 січня 1974 р.

РУМ'ЯНЦЕВ В'ячеслав Олексійович

Народився 12 вересня 1954 року в м. Донецьку.

У 1979 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1979 по 1986 р. — асистент, аспірант, з 1986 по 1993 р. працював на посадах доцента, заступника декана. У 1986 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Всеукраїнський Виконавчий Комітет УСРР (1917–1937 рр.)». З 1993 по 1996 р. — докторант, з 1999 р. — декан факультету підготовки професійних суддів, з 2001 р. — професор кафедри історії держави і права України і зарубіжних країн Національної

юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Вчене звання професора присвоєно у 2003 р., з 2004 р. — член-кореспондент Академії правових наук України.

Сфера наукових досліджень — державне будівництво в Україні, зокрема, історія держави і права на українських землях у XIV–XVII ст., проблеми українського державотворення першої третини XX ст., судоустрою України.

Опублікував понад 90 наукових праць (близько 100 друк. арк.): «Українська державність у 1917–1922 рр. (форми і проблеми розбудови)» (1996), «Історія держави і права України. Академічний курс» (2000), «Історія України. Всесвітня історія XX століття» (2004) та ін.

Протягом п'яти років був членом фахової ради з права Державної акредитаційної комісії України, з 2004 р. — член експертної ради з права Державної акредитаційної комісії України.

САБІНІН Сергій Єгорович

Народився 19 (31) травня 1867 року в м. Москві.

У 1890 р. закінчив юридичний факультет Московського університету і був залишений на кафедрі римського права. У 1894 р. одержав звання приват-доцента. Викладав курс римського сімейного права. В 1896–1898 рр. перебував у науковому відрядженні в університетах Берліна, Парижа, Гейдельберга. В 1899 р. призначений в.о. екстраординарного професора римського права Томського університету. В 1906 р. обраний на посаду екстраординарного професора Демидовського юридичного ліцею (м. Ярославль), де викладав цивільне судочинство і римське право.

З 1910 р. — екстраординарний професор на кафедрі римського права Харківського університету. З 1914 р. — позаштатний професор кафедри цивільного права Харківського комерційного інституту, з 1916 р. — професор Харківського жіночого університету.

У 1919–1923 рр. викладав римське і цивільне право у вищих навчальних закладах Сімферополя, Севастополя, Керчі.

У 1923 р. повернувся до Харківського інституту народного господарства. Був дійсним

членом кафедри проблем сучасного права при правовому факультеті, керівником секції приватного права іноземних держав.

Помер С.Є. Сабінін у 1937 р. (ймовірно).

САЛТЕВСЬКИЙ Михайло Васильович

Народився 8 листопада 1917 р. в с. Григор'євці Венгровського (нині Спаського) р-ну Новосибірської обл.

У 1940 р. закінчив фізико-математичний факультет Томського державного вчительського інституту. До 1942 р. працював вчителем середньої школи. У 1951 р. закінчив Харківський юридичний інститут.

У 1956 р. захистив кандидатську дисертацію «Криміналістичне дослідження замків і пломб», у 1969 — докторську дисертацію «Теоретичні основи встановлення групової належності в судовій експертизі (методологічні й правові проблеми)». У 1946 р. працював старшим науковим співробітником, а з 1953 р. — завідувачем відділу Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз. З 1962 до 1971 р. — доцент, в.о. професора, професор (у 1988–2003 рр.) кафедри криміналістики Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 1971 р. — начальник, професор кафедри криміналістики Київської вищої школи МВС СРСР. З 1999 р. — завідувач лабораторії, згодом — головний спеціаліст Інституту вивчення проблем злочинності Академії правових наук України.

Учасник Великої Вітчизняної війни.

Головні напрямки наукових досліджень — судова фотографія, судова експертиза, одорологія, ідентифікація та групофікація.

Під його керівництвом підготовлено і захищено 2 докторські і 34 кандидатські дисертації.

Має 239 публікацій, у тому числі 5 монографій, 3 підручники, 5 розділів у підручниках з криміналістики (деякі видані в Росії та Білорусі). Найважливішими працями є «Криміналістика» (1995, 1999), «Криміналістика (методика і тактика)» (2001), «Криміналістична одорологія» (1976), «Збирання криміналістичної інформації технічними засобами на попередньому слідстві» (1980), «Приватна методика курсу криміналістики на базі середньої спеціальної юридичної освіти (деякі проблеми криміналістичної дидактики)» (1986), «Криміналістична техніка і тактика (програмування завдання)» (1973).

Салтевський М.В. — автор оригінальних методик дослідження речових доказів. Має три авторські свідоцтва на винаходи.

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Великої Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність», 19 медалями.

Заслужений діяч науки і техніки, лауреат премії Фонду юридичної науки академіка права В.В. Сташиса (2002), відмінник освіти України.

СЕМЕНОВ Володимир Сергійович

Народився 21 грудня 1924 року у м. Золотоноші Полтавської (нині Черкаської) обл.

У 1947 р. закінчив Харківський юридичний інститут, до 1950 р. навчався в аспірантурі. У 1951 р. захистив кандидатську дисертацію «Боротьба СРСР за суворе додержання принципу невтручання, проти імперіалістичної інтервенції».

У 1951–1960 рр. працював викладачем у Харківському державному університеті ім. О.М. Горького (нині Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна) та у Вищій партійній школі (м. Харків). З 1960 р. — доцент, а з 1994 р. — професор кафедри міжнародного права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Учасник Великої Вітчизняної війни. З 1942 по 1943 р. — розвідник 799-го арtpолку на Ленінградському фронті.

Головні напрямки наукових досліджень — миротворчі операції ООН, право міжнародної безпеки, міжнародна боротьба зі злочинністю.

Підготував 8 кандидатів юридичних наук.

Опублікував понад 120 робіт, у тому числі монографію «Збройні Сили ООН. Практика застосування» (1976), «Роззброєння — невідкладна потреба часу» (1981), підручники «Міжнародне право» (1971), «Права людини» (1997, співавт.) та ін.

Був одним із засновників студентського наукового товариства Харківського юридичного інституту. З 1960 р. — науковий керівник студентського наукового гуртка кафедри міжнародного права.

У 1970 р. розробив проект договору «Захист зовнішнього середовища під час збройних конфліктів».

З 1989 р. — голова Харківського обласного товариства захисту миру. У 1950–1990 рр. був членом виконкому Радянської асоціації міжнародного права. З 1993 р. — член президії Української асоціації міжнародного права.

Нагороджений орденами «За мужність» III ступеня, Вітчизняної війни II ступеня та медалями «За оборону Ленінграда», «За трудову відзнаку». У 1987 р. присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури Української РСР».

Помер В.С. Семенов 14 жовтня 2004 р.

СИМОНОК Валентина Петрівна

Народилася 13 березня 1950 року в м. Рубіжному Луганської обл.

У 1973 р. закінчила факультет іноземних мов Харківського державного університету ім. О.М. Горького (нині Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна) за спеціальністю «Французька мова та література». У 1983 р. закінчила факультет іноземних мов Тульського державного педагогічного інституту ім. Л.М. Толстого за спеціальністю «Англійська мова». У 1991 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук «Семантичні зв'язки

французьких назв осіб в українській літературній мові». У 2002 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук «Лексико-семантична рецепція іншомовної (романо-германської) лексики в українській мовній картині світу». Вчене звання професора присвоєно у 2003 р.

З 1974 р. працювала у Харківському авіаційному, Харківському медичному інститутах, у Посольстві СРСР у МНР, Харківському педагогічному інституті ім. Г.С. Сковороди на посадах викладача, старшого викладача, доцента.

З 1993 р. — завідувач кафедри іноземних мов Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукової діяльності пов'язані з лексикологією та семантикою мови, а саме з науковою термінологією та терміносистемою у сучасній мовній картині світу.

Опубліковано понад 80 наукових праць (обсягом 60 друк. арк.), з них 2 монографії: «Мовна картина світу. Взаємодія мов» (1998), «Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу» (2000), «Юридична термінологія у складі лексики української мови» (2003), «Романські і германські запозичення в українській мовній картині світу» (2003), «Соціолінгвістичний аспект запозичування» (2003). «Запозичені суспільно-політичні терміни у складі української мовної картини світу» (2003), «Іншомовні слова в контексті лексичної семантики» (2003), «Підручник з французької мови» (2004), «Підручник з англійської мови для студентів-юристів» (2004).

Постійний член Асоціації викладачів англійської мови (TESOL) та член редколегії журналу цієї Асоціації «TESOL NEWS LETTERS» (2002).

СКАКУН Ольга Федорівна

Народилася 16 березня 1937 року в м. Слов'янську Донецької обл.

У 1960 р. закінчила Харківський державний університет ім. О.М. Горького (нині Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна) за спеціальністю «Історія». Після закінчення аспірантури цього університету захистила кандидатську дисертацію «Історичні погляди О.Я. Єфименка» (1968). У 1987 р. захистила докторську дисертацію «Політична і правова думка на Україні (1861–1917 рр.)». Присвоєно вчене звання професора у 1990 р.

З 1968 по 1972 р. — старший викладач, доцент кафедри історії держави і права, з 1972 по 1997 р. — доцент, професор кафедри теорії держави і права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 1997 р. — професор кафедри теорії та історії держави і права Національного університету внутрішніх справ МВС

України (м. Харків). Досліджує проблеми історії вчень про державу і право. Значну частину своїх праць присвятила вивченню історії теорій, концепцій та ідей про державу і право на теренах України. Також досліджує проблеми теорії держави і права, юридичної деонтології, порівняльного правознавства. Підготувала 10 кандидатів юридичних наук. Опублікувала близько 250 наукових праць, у тому числі 22 монографії, енциклопедичні і навчальні видання, з них — 8 індивідуальних. Найвизначнішими серед них є монографії «Політична і правова думка на Україні (1861–1917 рр.)» (1987); «Іван Франко (з історії політичних і правових вчень)» (1987); «М.П. Драгоманов як політичний мислитель» (1993); підручники «Теорія держави і права» (2000), «Юридична деонтологія» (2002); навчальний посібник «Прогресивна політико-правова думка на Україні» (1990).

Академік Української академії політичних наук (1993), член-кореспондент Академії правових наук України (1994). Брала участь у рецензуванні ряду проектів законів, у підготовці проекту «Етичного кодексу працівника органів внутрішніх справ України». Член дорадчих зборів Української правничої фундації (1992–1997); секретар, голова правової секції Дома вчених м. Харкова (1975–1986).

За значний особистий внесок у справу підготовки фахівців для української юстиції Міністерством юстиції ім'я її вписано до «Золотої книги» української юстиції (1995). Заслужений юрист України (1999). Нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня (2002).

СЛИВИЦЬКИЙ Володимир Іванович

Народився у квітні 1876 року в м. Змієві Харківської губ. (Харківська обл.).

У 1900 р. з золотою медаллю закінчив юридичний факультет Харківського університету. З 1904 р. — магістр, з 1906 р. — приват-доцент, з 1917 р. — професор юридичного факультету Харківського університету. У 1920 р. Народним комісаріатом освіти УРСР був призначений деканом Харківського інституту народного господарства з дорученням організувати там правовий факультет замість ліквідованого юридичного факультету Харківського університету.

В 1937–1955 рр. завідував кафедрою теорії держави і права Харківського юридичного інституту. У 1955–1957 рр. — професор кафедри теорії та історії держави і права. Викладав цивільне і сімейне право, історію політичних вчень, логіку, теорію держави і права.

Його лекції були не просто навчальним матеріалом, а й середовищем формування і обґрунтування нових наукових ідей, які відповідали основним напрямкам його наукової діяльності — дослідженню проблеми співвідношення права, моралі і правосвідомості; теорії юридичних актів і, особливо, правовідносин.

Був засновником політико-правової школи правознавства, яка поєднувала дослідження найбільш актуальних і політично важливих проблем з їх ретельним

юридичним аналізом. Наукові публікації тісно пов'язані з практикою. Основні з них — «Авторське право» (1912); «Право на чесне до себе ставлення» (1915); «Про передачу векселя» (1919); «Юридичне становище приватної промисловості УРСР та СРСР» (1923); «Основні питання шлюбного і сімейного права в УРСР» (1927); «К. Маркс про власність» (1923); «Вчення К. Маркса про власність» (1933); «Курс господарського права» (1935, співавт).

Працював юрисконсультком Раднаркому УРСР, консультантом кодифікаційного відділу Народного комісаріату юстиції, брав участь у розробці кодексів та їх коментуванні, був головою Харківського товариства письменності, деканом факультету суспільних наук Народного університету, членом Центральної опікунської ради УРСР, тричі (1927–1934 рр.) обирався депутатом Харківської міської ради.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медаллю «За доблесну працю в Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Помер В.І. Сливицький 27 квітня 1957 р.

СПАСИБО-ФАТЄЄВА Інна Валентинівна

Народилася 12 лютого 1962 року в м. Харкові.

У 1984 р. закінчила Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». Після закінчення інституту працювала інженером кафедри цивільного права, з 1987 по 1990 р. — молодшим науковим співробітником науково-дослідного сектора, а з 1990 р. — асистент, доцент, професор кафедри цивільного права.

У 1991 р. захистила кандидатську дисертацію «Право громадян на об'єднання в науково-технічні кооперативи». У 2000 р. захистила докторську дисертацію «Цивільно-правові проблеми акціонерних правовідносин». Вчене звання професора присвоєно у 2001 р.

Коло наукових досліджень — теоретичні проблеми цивільного права, питання системності цивільного права та співвідношення приватного і публічного права, корпоративні правовідносини, цінні папери, акціонерні товариства, юридичні особи, право власності, підприємницька діяльність, правочини, конкурентне законодавство.

Підготувала двох кандидатів наук.

Опублікувала понад 90 наукових праць. Серед них Коментарі до Арбітражного процесуального кодексу, законів України «Про підприємництво» (1995), «Про підприємства» (1996), «Про власність» (1996), «Про оренду державного майна» (1997); монографія «Акціонерні товариства: корпоративні правовідносини» (1998); цикл лекцій з інтелектуальної власності (2002); збірник статей «Акціонерні товариства: акції, власність, корпоративне управління» (2003). Співавтор науково-практичного коментаря до Конституції України (2004) та ін.

Брала участь в експертній роботі щодо законопроектів «Про акціонерні

товариства», «Про господарські товариства», «Про цінні папери та фондову біржу», «Про мікрокредитування», «Про управління об'єктами права державної власності», низки інших законопроектів, а також проектів підзаконних нормативно-правових актів і актів органів вищої судової влади.

Член двох спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, в одній з яких є вченим секретарем, член редколегії журналу «Бюлетень Національної служби посередництва і примирення».

У 1999 р. Спілкою юристів України нагороджена дипломом лауреата конкурсу на краще юридичне видання 1998-1999 рр. і удостоєна II премії у номінації «Юридичні монографічні видання».

СТАТІВКА Анатолій Миколайович

Народився 1 листопада 1956 року в с. В. Івани Богодухівського р-ну Харківської обл.

У 1984 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1984 р. — стажист-дослідник, аспірант, доцент, професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. У 1990 р. захистив кандидатську дисертацію «Договори на вирощування в особистому підсобному господарстві колгоспника худоби і птиці, які належать колгоспу». У 1998 р. захистив дисертацію «Договори в агропромисловому комплексі України в умовах ринку» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Вчене звання професора присвоєно у 2002 р.

Підготував трьох кандидатів юридичних наук.

Головним напрямком його наукових досліджень є проблеми договірних відносин в агропромисловому комплексі, правовий статус аграрних товаровиробників тощо. Автор понад 60 наукових робіт. Серед них «Договори в АПК України в умовах ринку» (1997); «Нові види договірних відносин за участю аграрних товаровиробників» (1999); «Правові проблеми договірної свободи в умовах ринкових відносин» (1997); «Удосконалення законодавства про договори в АПК і правові гарантії їх виконання» (1998); «Аграрне право України» (2003, співавт.) тощо.

Член спеціалізованої вченої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

СТЕПАНЮК Анатолій Хомич

Народився 1 липня 1952 року в с. Гушинцях Калинівського р-ну Вінницької обл.

У 1977 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1977 по 1979 р. працював асистентом кафедри кримінального права. У 1979–1982 рр. навчався в аспірантурі інституту. З 1982 по 1996 р. займав посади асистента, старшого викладача, доцента.

У 1996–1999 рр. перебував у докторантурі. З 1999 по 2003 р. — доцент, з 2003 р. — професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, одночасно — декан факультету підготовки кадрів для Державного департаменту України з питань виконання покарань.

У 1983 р. захистив кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за виготовлення, збут та розповсюдження порнографічних предметів». У 2002 р. захистив дисертацію «Актуальні проблеми виконання покарань (сутність та принципи кримінально-виконавчої діяльності: теоретико-правове дослідження)» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Головними напрямками його наукових досліджень є теоретичні проблеми кримінального та кримінально-виконавчого права, розробка основ теорії виконання покарань, імплементація міжнародних стандартів у кримінально-виконавче законодавство, реформування кримінально-виконавчої системи.

Підготував трьох кандидатів наук.

Опублікував понад 70 наукових праць, серед них «Порядок та умови виконання покарань, не пов'язаних із заходами виправно-трудового впливу» (1990), «Сутність виконання покарань» (1999), «Структура кримінально-виконавчої системи» (2000), «Політика у сфері виконання покарань» (2001), «Теоретичні та практичні проблеми імплементації міжнародних стандартів поведінки із засудженими в діяльність адміністрації виправно-трудових установ (за результатами моніторингу)» (2001).

Член редколегії збірника наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю».

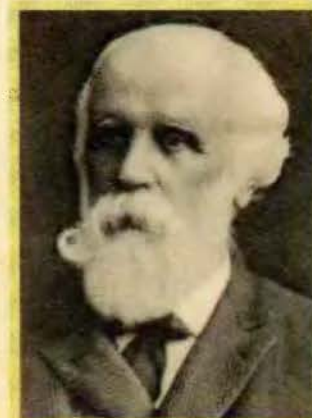
У 1999 р. став лауреатом конкурсу на краще юридичне видання 1998-1999 рр. й удостоєний III премії Співки юристів України у номінації «Юридичні монографічні видання».

СТОЯНОВ Андрій Миколайович

Народився 15 червня 1830 року.

У 1853 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету зі ступенем кандидата. У 1862 р. отримав ступінь магістра загальнонародного права за твір «Методи розробки позитивного права та суспільне значення юристів від глосаторів до кінця XVIII ст.». У 1863 р. призначений ад'юнктом, потім доцентом кафедри енциклопедії законодавства і російських державних законів. Повернувшись до Харкова після відрядження за кордон, викладав у Харківському університеті. У 1869 р. захистив дисертацію на ступінь доктора державного права «Історія адвокатури в давніх народів». У 1870 р. затверджений ординарним професором тієї ж кафедри.

З 1887 р. переведений на кафедру римського права. У 1888 р. затверджений у званні заслуженого професора.

З особливою повагою віддавався вивченню дисципліни «Загальна історія права». Результат діяльності в цій галузі науки — курс лекцій та ряд статей щодо прав індусів, статей з історії єврейського, французького та грецького права. Останні роки своєї академічної діяльності читав енциклопедію права, а потім протягом 15 років викладав історію римського права.

Все своє життя А.М. Стоянов віддав Харківському університету. Як член університетської корпорації з 1870 р. працював секретарем, а потім деканом юридичного факультету (1876).

Публікації надзвичайно різноманітні: роботи з порівняльної історії права, міжнародного права, римського та державного права, з методології юридичних наук. Перша його надрукована робота «Ідеальні погляди на суспільство і державу» присвячена вдячним учнем своєму вчителю — Д.І. Каченовському. Його заслуга в тому, що він видав ґрунтовний систематичний курс міжнародного права — «Курс лекцій, читаних А.М. Стояновим у 1873/74 навч. році». У ньому було відведено місце як міжнародному кримінальному, так і міжнародному приватному праву.

Помер А.М. Стоянов у 1907 р.

ТАЦІЙ Василь Якович

Народився 13 січня 1940 року в м. Полтаві.

Трудову діяльність почав у 1957 р. токарем Полтавського паровозного депо.

У 1963 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1964 по 1966 р. працював помічником прокурора району і прокурором відділу з нагляду за розглядом у судах кримінальних справ у Полтавській обласній прокуратурі. З 1966 по 1969 р. — аспірант, з 1969 по 1972 р. — старший викладач, з 1972 по 1973 р. — доцент, заступник декана денного факультету, з 1973 по 1987 р. — проректор з наукової роботи, з липня 1987 р. — ректор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого і водночас (з 1991 р.) завідувач кафедри кримінального права академії.

У 1970 р. захистив кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за комерційне посередництво» (спеціальність 12.00.08). У 1973 р. присвоєно вчене звання доцента. У 1984 р. захистив докторську дисертацію «Проблеми відповідальності за господарські злочини: об'єкт та система» (спеціальність 12.00.08). У 1985 р. присвоєно вчене звання професора.

З 1993 р. — президент Академії правових наук України. У 1997 р. обраний академіком Національної академії наук України (відділення історії, філософії та права). Тематика та головні напрямки наукової діяльності: кримінальне право (підстави кримінальної відповідальності, склад злочину, об'єкт кримінально-

правової охорони, злочини проти держави, господарські злочини, злочини проти довкілля тощо); проблеми теорії держави і права (питання методології правової науки, порівняльно-правових досліджень і правозастосування); конституційне право (принципи організації законопроектного процесу, правової природи та ієрархії правових актів тощо).

Під його керівництвом підготовлено та захищено 3 докторські і 8 кандидатських дисертацій.

Автор понад 200 наукових праць, у тому числі понад 20 монографій, навчальних посібників та підручників. Серед них «Поняття, система і загальні види господарських злочинів» (1974); «Кримінальна відповідальність за випуск недоброякісної промислової продукції» (1978); «Кримінальний кодекс УРСР. Науково-практичний коментар» (1987, співавт.); «Відповідальність за господарські злочини» (1979); «Відповідальність за господарські злочини: об'єкт і система» (1984); «Об'єкт і предмет злочину в радянському кримінальному праві» (1988); «Об'єкт і предмет злочину у кримінальному праві України» (1994); «Кримінальне право України. Загальна частина» (1997, співавт.); «Конституційне право України» (1999, співавт.); «Історія держави і права України» у 2 т. (2000, співавт.); «Кримінальне право України. Загальна частина» (2001, співавт.); «Кримінальне право України. Особлива частина» (2001, співавт.); «Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар» (2003, співредактор, автор декількох розділів); «Конституція України. Науково-практичний коментар» (2004, співредактор, автор декількох статей) та ін.

Веде активну законотворчу роботу, зокрема як член Конституційної комісії брав участь у розробці проекту нової Конституції України (1996). Був головою робочої групи Кабінету Міністрів України з розробки проекту Кримінального кодексу України (2001), головою Комісії з доопрацювання та узгодження проектів Кримінального кодексу, Кримінально-процесуального кодексу, Кримінально-виконавчого кодексу України, членом Координаційної ради з питань судово-правової реформи, Комітету законодавчих ініціатив при Президентові України, Комісії з опрацювання питання щодо скасування смертної кари в Україні. Брав участь у розробці проекту Статуту Міжнародного кримінального Суду та у підготовці багатьох інших законопроектів.

Член Президії НАН України, Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень НАН України, Бюро Ради Північно-Східного наукового центру НАН України, голова спеціалізованої вченої ради ВАК України з захисту докторських дисертацій з юридичних наук, член Ради з питань науки та науково-технічної політики при Президентові України, Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки, ДАК України, Атестаційної комісії та Координаційної ради з пріоритетних напрямків розвитку науки і технологій Міністерства освіти і науки України, Харківської обласної науково-координаційної ради і координаційної ради з розробки та впровадження науково-прикладних програм. Протягом багатьох років був головою Експертної ради з юридичних наук при Міністерстві освіти України, членом головної Ради ВАК України, Вищої ради юстиції України.

Є членом ряду президентських та урядових комісій, громадських організацій, зокрема Координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою

злочинністю при Президентіві України, Координаційної ради з питань державної служби України, Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних органів та місцевого самоврядування, Робочої групи з розроблення пропозицій щодо поглиблення економічних відносин з Російською Федерацією, Національної ради з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, Комісії з питань реформування правоохоронних органів, Науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України, Науково-консультативної Ради при Верховному Суді України, Ради Української федерації учених, Спілки юристів України, Координаційної ради Міжнародної спілки юристів, Європейської асоціації законодавства (EAL) і Міжнародної асоціації юридичної методології та ін.

Головний редактор збірника наукових праць «Вісник Академії правових наук України», відповідальний редактор міжвідомчого наукового збірника «Проблеми законності», заступник головного редактора видання «Юридична енциклопедія»; член Ради видавців журналу «Право України», редакційної колегії журналу «Вісник прокуратури», редакційної ради журналу «Вісник Верховного Суду України», Гонорової Ради з питань підготовки видання «Енциклопедія Сучасної України» (ЕСУ), наукової ради науково-практичного журналу «Інтелектуальний капітал», редколегії журналу «Новий колегіум», голова редакційної ради газети «Vivat Lex» та ін.

В.Я. Тацій удостоєний звання Героя України (2004). Нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня (2000), орденами князя Ярослава Мудрого V і IV ступенів (1995, 1998), Почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України (2001, 2002), орденом «Знак Пошани» (1981), двома медалями (1970, 1984). Має ряд відомчих, громадських, церковних нагород та урядові нагороди інших держав.

Державний радник юстиції II класу (1999). Заслужений діяч науки і техніки України (1989), лауреат Державної премії України (2001), премії ім. В. Вернадського (2001), премії імені Ярослава Мудрого (2001, 2002), премії «Феміда-99».

Почесний доктор Київського національного університету ім. Т. Шевченка (2000) та Національного університету внутрішніх справ (2002), почесний громадянин міст Полтави (2001) та Харкова (2004).

ТЕРТИШНІКОВ Володимир Іванович

Народився 22 серпня 1941 року в с. Криворіжжі Миллеровського р-ну Ростовської обл. (Російська Федерація).

У 1967 р. закінчив Харківський юридичний інститут. Кандидат юридичних наук (1972), професор (1992), член-кореспондент Академії правових наук України (2002). У 1972 р. захистив кандидатську дисертацію «Процесуальні засоби зміцнення сім'ї в провадженні про розірвання шлюбу».

З 1967 по 1969 р. — асистент, з 1969 по 1972 р. — аспірант, з 1973 по 1974 р. — доцент кафедри цивільного процесу Харківського юридичного інституту. У 1974 р. — заступник декана факультету № 1, з 1974 по 1978 р. — завідувач кафедри теорії

держави і права, 1978-1983 рр. — доцент кафедри цивільного процесу і заступник декана факультету № 2, а з 1983 по 1991 р. — доцент кафедри цивільного процесу і декан факультету № 2; з 1991 р. — професор кафедри цивільного процесу, декан господарсько-правового факультету Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукових досліджень — принципи цивільного процесуального права, структура цивільного судочинства, форми перегляду судових рішень, виконавче провадження, форми захисту порушених цивільних прав.

Підготував трьох кандидатів юридичних наук.

Опублікував близько 100 наукових праць (понад 320 друк. арк.), у тому числі: «Захист сімейних правовідносин у цивільному судочинстві» (1976), «Принципи цивільно-процесуального права» (1991), «Захист цивільних прав у суді» (1998), «Форми захисту і здійснення суб'єктивних прав» (1999, співавт.), «Проблеми науки цивільного процесуального права» (2002, співавт.), курс лекцій «Цивільний процес» (1993, 2001, 2003), «Коментар Цивільно-процесуального кодексу України» (1997, 1999, 2001, 2002, 2004), «Коментар до Закону України «Про виконавче провадження» (2001, 2002, 2003, співавт.) та ін.

Брав участь у робочій групі з підготовки проектів законів «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про визнання та виконання в Україні рішень іноземних судів».

Заслужений юрист РРФСР (1990), лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2001). Нагороджений медаллю «Ветеран праці» (1988), Почесною грамотою Президента Республіки Тува (1994), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2003) та нагрудним знаком «Відмінник освіти України».

ТИМКІВСЬКИЙ Ілля Федорович

Народився 6 серпня 1772 року в м. Переяславі.

Після закінчення Київської духовної академії вступив до Московського університету, де з другого курсу вивчав юридичні науки. У 1797 р. після закінчення Московського університету став на службу до генерал-прокурора князя Куракіна в Сенатський юнкерський інститут, де викладав правознавство. У 1801 р. став секретарем сенату. Написав книгу «Систематичне зведення російських законів» (1802).

У 1802 р. займав посаду юрисконсульта в департаменті Міністерства юстиції, де розробляв проект третейського суду.

Наприкінці 1802 р. запрошений до Харківського університету, який тільки створювався. У січні 1803 р. одержав запрошення на посаду ординарного професора російських прав у Дерптському університеті. 17 березня 1803 р. зарахований ординарним професором Харківського університету для викладання цивільного і кримінального права. Був обраний деканом юридичного факультету Харківського

університету, а з 1810 р. — членом створеного при університеті Комітету для випробування чиновників і викладання наук молодим людям, яких готують до цивільної служби.

За наукові заслуги у 1805 р. Московським університетом присвоєно ступінь доктора *utrisque juris*, а у 1807 р. Харківським університетом — ступінь доктора філософії. У 1809 р. був прийнятий у Геттингенське вчене товариство.

Серед наукових праць — «Систематичне зведення російських законів» (1802), «Порівняння юстиніанових законів з російськими» (1809), «Дослідний спосіб до філософського пізнання російської мови» (1811) та ін.

Помер І.Ф. Тимківський 11 березня 1853 р.

ТИТОВ Володимир Данилович

Народився 1 січня 1947 року в м. Чугуєві Харківської обл. У 1973 р. закінчив філософський факультет Ленінградського (нині Санкт-Петербурзького) державного університету за спеціальністю «Філософ, викладач філософії та суспільствознавства».

Після закінчення університету з перервою на навчання в денній аспірантурі (1979–1982) працював у Харківському юридичному інституті асистентом (1973–1975), старшим викладачем (1975–1979, 1983–1987), доцентом (1987–1991, 1993–1996), старшим науковим співробітником (1991–1993), з 1996 р. — професором, завідувачем кафедри логіки Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Захистив кандидатську дисертацію «Проблема співвідношення точного і неточного знання (історико-логічний аспект)» у 1982 р., отримав звання доцента (1987), захистив докторську дисертацію «Логічне знання в його соціально-історичній детермінації (Древність і Середньовіччя)» (1995), вчене звання професора отримав у 1997 р.

Тематика та головні напрямки наукових досліджень — історія і теорія загальної та юридичної логіки, дослідження соціальних детермінант логічного знання, філософія права, історія американської юридичної логіки, релігієзнавства. У 1996 р. брав участь в інтернаціональному Поперівському проекті (Центрально-Європейський університет, Будапешт). У 1997 р. стажувався в Університеті науки і технології штату Айова (США), досліджуючи історію американської юридичної логіки.

Підготував двох кандидатів наук.

Загальна кількість публікацій — 83, у тому числі: «Логічне знання в його соціально-історичній детермінації (Давність і Середньовіччя)» (1994), «Лейбніц і юридичні світи: можливі і реальні» (2002), «Філософські підстави юридичної логіки в США в 20–40-х рр.: ХХ ст. «правовий реалізм» (2002), «Взаємозв'язки логіки та права: історія і сучасність» (2002), «Про предмет юридичної логіки» (1988), «Вступ

до сучасної юридичної логіки» (2001, співавт.), «Релігієзнавство» (2004, співавт.) та ін.

Член спеціалізованих вчених рад з присудження наукового ступеня доктора юридичних наук при Національній юридичній академії ім. Ярослава Мудрого; з присудження наукового ступеня доктора філософських наук при Харківському військовому університеті; член координаційної ради Харківського міського товариства «Філософська освіта» та редколегії збірок щорічних Сковородинівських читань (з 1996 р.). Іноземний член американської філософської Асоціації (з 1997 р.), Асоціації випускників американських науково-освітніх програм (з 1998 р.)

Нагороджений Почесною грамотою Міністерства внутрішніх справ України (1998).

ТИХИЙ Володимир Павлович

Народився 14 жовтня 1939 року в м. Ірміні (нині м. Теплогірськ) Луганської обл.

У 1963 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». У 1972 р. захистив кандидатську дисертацію «Відповідальність за розкрадання вогнепальної зброї, бойових припасів або вибухових речовин за радянським кримінальним правом». У 1987 р. захистив дисертацію «Проблеми кримінально-правової охорони громадської безпеки (поняття і система злочинів, удосконалення законодавства)» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Вчене звання професора присвоєно в 1990 р. У 1992 р. обраний членом-кореспондентом Академії правових наук України. З 2004 р. — дійсний член (академік) Академії правових наук України.

З 1963 по 1965 р. — слідчий прокуратури в Луганській обл. З 1965 по 1968 р. — слідчий прокуратури в Дніпропетровській обл. З 1968 по 1996 р. — аспірант, старший викладач, доцент, декан денного факультету, старший науковий співробітник, професор кафедри кримінального права, декан заочного факультету, проректор з навчальної роботи Харківського юридичного інституту.

З 1996 р. — суддя Конституційного Суду України, професор кафедри кримінального права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукових досліджень — тлумачення права, вчення про злочин, відповідальність за злочини проти громадської безпеки. В наукових працях сформулював поняття закінченого і незакінченого злочинів, добровільної відмови від злочину, уточнив поняття готування до злочину та замаху на злочин і запропонував закріпити їх у Кримінальному кодексі. Сформулював також поняття і систематизував злочини проти громадської безпеки, обґрунтував необхідність передбачити за них відповідальність у самостійному (окремому) розділі Кримінального кодексу. Ці пропозиції стосовно як стадій злочину, так і злочинів проти громадської безпеки враховані в новому Кримінальному кодексі України 2001 р.

Опублікував понад 150 наукових праць, у тому числі 4 монографії, з яких 2 колективні; є співавтором коментаря до Конституції України, семи підручників

з Кримінального права України і трьох науково-практичних коментарів Кримінального кодексу України. Головні роботи: «Кримінально-правова охорона громадської безпеки» (1981), «Відповідальність за незакінчений злочин» (1996), «Стадії вчинення злочину» (1996), «Підстава кримінальної відповідальності за новим Кримінальним кодексом» (2002).

Майже 20 років працював деканом Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого.

Член вченої ради і двох спеціалізованих вчених рад Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого; член редколегії збірника наукових праць «Вісник Академії правових наук України», редакційної ради «Вісника Конституційного Суду України» та редколегії журналу «Законодавство України: Науково-практичні коментарі». З 1998 по 2002 р. та з 2004 р. — член експертної ради з юридичних наук ВАК України та член наукової громадської Ради при ВАК України. Брав участь у розробці Кримінального кодексу України як член робочої групи Кабінету Міністрів України. З 2000 р. — член міжнародної громадської організації «Харківське земляцтво».

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2000), медалями «За трудову відзнаку» (1981) та «Ветеран праці» (1988). Має почесні звання «Заслужений працівник народної освіти України» (1991) та «Заслужений юрист України» (2003), Почесну грамоту ВРУ (2003), відзнаку «За відмінні успіхи в роботі» (1989), почесну відзнаку Спілки юристів України (1999).

Почесний працівник прокуратури України (2001), лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2002); Міністерством юстиції України його ім'я вписано до «Золотої книги української юстиції» (1995).

ТИЩЕНКО Микола Маркович

Народився 14 листопада 1956 року в м. Харкові.

У 1979 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1984 по 1991 р. — асистент кафедри криміналістики. З 1991 по 1994 р. — доцент кафедри адміністративного права Української державної юридичної академії. З 1994 по 1997 р. — докторант, з 1997 по 2000 р. — доцент, професор кафедри адміністративного права. З 2001 р. — декан факультету з підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України Національної юридичної академії України ім. Ярослава

Мудрого. У 1988 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Правовий статус суб'єктів провадження по справах про адміністративні правопорушення». У 1999 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Адміністративно-процесуальний статус громадянина України: проблеми теорії та шляхи удосконалення

законодавчого регулювання». Вчене звання професора присвоєно у 2003 р.

Коло наукових досліджень — проблеми адміністративного процесу, правовий статус громадян у сфері державного управління, забезпечення законності у сфері державного управління, адміністративне судочинство.

Підготував двох кандидатів юридичних наук.

Опублікував понад 70 наукових праць (57 друк. арк.): «Громадянин в адміністративному процесі» (1998), «Адміністративно-процесуальний статус громадянина України: проблеми теорії і шляхи удосконалення» (1998), «Адміністративний процес» (2001, співавт.), «Адміністративне право України» (2001, співавт.), «Адміністративне право України. Загальна частина» (2004, співавт.).

Є одним із розробників проекту Адміністративно-процедурного кодексу України, Кодексу про адміністративні правопорушення України, член низки спеціалізованих вчених рад.

ТОДИКА Юрій Миколайович

Народився 13 січня 1942 року в с. Троїцькому Попаснянського р-ну Ворошилоградської (нині Луганська) обл.

У 1969 р. закінчив юридичний факультет Кишинівського державного університету. З 1969 по 1972 р. навчався в аспірантурі Інституту держави і права Академії наук СРСР. З 1972 по 1984 р. працював у відділі філософії і права Академії наук Молдавської РСР. З 1984 по 1990 р. — помічник Голови Президії Верховної Ради Молдавської РСР. З 1990 р. — професор, з 1992 р. — завідувач кафедри конституційного права України Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. В 1972 р. захистив кандидатську дисертацію «Керівництво районної Ради діяльністю сільських Рад депутатів трудящих», а в 1989 р. — докторську дисертацію «Діяльність місцевих Рад народних депутатів у сфері АПК. Актуальні проблеми теорії і практики». Вчене звання професора присвоєно в 1991 р.

Підготував 10 кандидатів та одного доктора юридичних наук.

Наукова діяльність пов'язана з аналізом сучасних проблем конституційного розвитку України. Опублікував більше 250 наукових праць: понад 50 монографій, підручників, навчальних посібників «Основи конституційного ладу України» (1999), «Президент України: конституційно-правовий статус» (1999), «Конституція України: проблеми теорії і практики» (2000), «Тлумачення Конституції і законів України: теорія і практика» (2001), «Конституційні основи формування правової культури» (2001), «Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні» (2004) та ін.

Дійсний член (академік) Академії правових наук, член Президії Академії правових наук, академік-секретар відділення державно-правових наук і міжнародного права Академії правових наук України. Брав участь у розробці законопроекту про внесення

змін до Конституції України за результатами всеукраїнського референдуму, проекту Закону України «Про нормативно-правові акти».

Заслужений діяч науки і техніки України, заслужений працівник культури Республіки Молдова.

ТРАХТЕРОВ Володимир Сергійович

Народився 18 грудня 1884 року в м. Бахмуті (м. Артемівськ) Донецької обл.

У 1910 р. закінчив юридичний факультет Харківського університету і був залишений на викладацькій роботі. У 1915–1919 рр. — приват-доцент університету (позаштатний); у 1917 р. — секретар Товариства екологічних і юридичних знань при університеті; у 1919 р. — доцент (штатний) юридичного факультету університету, організованого при Тимчасовому уряді в м. Сімферополі. З 1921 по 1941 р. — професор Харківського юридичного

інституту, завідувач кафедри кримінального права. У 1938 р. затверджений у вченому званні професора.

У 1943 р. був на посаді завідуючого відділом Народної освіти міськвиконкому м. Харкова. З 1943 по 1945 р. — професор Ленінградського юридичного інституту (м. Дзямбул Казахської РСР). З 1945 по 1966 р. — професор, у 1946–1953 рр. — завідувач кафедри кримінального права, з 1966 р. — професор-консультант Харківського юридичного інституту.

Головним напрямком дослідження був аналіз питань загальної частини кримінального права. Особливе місце належить роботам з проблем осудності та неосудності.

Автор понад 40 наукових праць, важливішими з яких є: «Кримінальна відповідальність осіб психічно неповноцінних» (1930), «Про передумови вини й невинуватості в радянському кримінальному праві» (1962), «Осудність за радянським кримінальним правом» (1966) та ін. Він вперше розробив формулу неосудності в кримінальному праві, яка будувалася за формою «змішаного типу». Цю формулу було взято за основу під час підготовки Кримінального кодексу УРСР 1927 р. і наступних кримінальних кодексів, у тому числі й нового Кримінального кодексу України 2001 р. Брав участь у підготовці проекту Кримінального кодексу УРСР 1927 р. Був депутатом міської ради у 1939–1941 і 1945–1947 рр.

Помер В.С. Трахтеров у вересні 1974 р.

ТРУБНИКОВ Василь Михайлович

Народився 12 березня 1942 року в с. Вороніцях Лазорківського (нині Оржицького) р-ну Полтавської обл.

З 1959 по 1962 р. — студент Донецького індустріального технікуму. У 1962–1965 рр. проходив службу в лавах Радянської Армії. У 1969 р. закінчив Харківський

юридичний інститут. З 1969 по 1973 р. був співробітником лабораторії кафедри кримінального права, а у 1973–1975 рр. навчався в аспірантурі інституту.

У 1975 р. захистив кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду», у 1991 р. — докторську дисертацію «Соціальна адаптація звільнених від покарання (правовий і соціально-психологічний аналіз)». У 1992 р. присвоєно вчене звання професора.

З 1975 по 2001 р. працював асистентом, доцентом, професором кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права. У 1989–1993 рр. займав посаду завідувача кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права. Протягом 1996–1998 рр. за сумісництвом був завідувачим сектором в Інституті вивчення проблем злочинності Академії правових наук України.

У 2001–2003 рр. — професор кафедри кримінального права та кримінології Національного університету внутрішніх справ. З 2003 р. — завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, зам. декана юридичного факультету з наукової роботи.

Наукові інтереси Трубнікова В.М. охоплюють проблеми теорії і практики соціальної адаптації осіб, які відбули покарання, питання контролю та нагляду за ними.

Підготував 5 кандидатів юридичних наук.

Опублікував близько 200 робіт, у тому числі 10 монографій (у співавторстві — 4). Є автором і співавтором підручників з кримінально-виконавчого права. Важливіші праці: «Соціальна адаптація звільнених від відбування покарання» (1991), «Загальна теорія соціальної адаптації звільнених від відбування покарання (правовий і соціально-психологічний аналіз кримінально-виконавчої політики з реабілітації засуджених)» (2002), «Проблеми соціальної адаптації неповнолітніх, звільнених з виховно-трудова колоній» (2003).

Член спеціалізованої вченої ради Національного університету внутрішніх справ (м. Харків).

Нагороджений медаллю «Двадцять років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1965); нагрудним знаком «За відмінну службу в МВС» (1979).

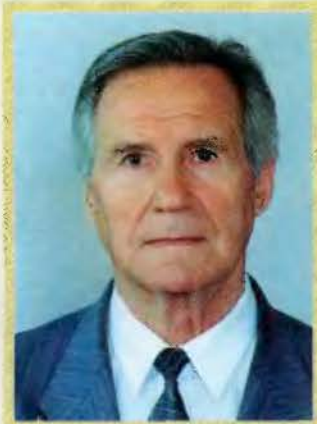
ФІНЬКО Віктор Данилович

Народився 17 січня 1926 року в м. Куп'янську Харківської обл.

З 1944 до 1950 р. служив у Радянській Армії. Учасник Великої Вітчизняної війни.

У 1957 р. закінчив заочний факультет Харківського юридичного інституту за спеціальністю «Правознавство» і отримав кваліфікацію юриста. Дисертацію

«Прокурор у судовому розгляді кримінальних справ» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук захистив у 1966 р. Вчене звання доцента присвоєно у 1968 р., професора — у 1995 р.

У 1952–1963 рр. працював слідчим прокуратури, прокурором Великобурлуцького та Дергачівського р-нів Харківської обл. З 1963 до 1985 р. — асистент, старший викладач, доцент, завідувач кафедри кримінального процесу, секретар партійного комітету (1967–1974) Харківського юридичного інституту.

З 1985 до 1999 р. працював на посадах доцента, завідувача кафедри Інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України.

З 1995 р. — професор кафедри кримінального процесу Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Теми наукових досліджень — прокурор у кримінальному процесі, підтримання прокурором державного обвинувачення, проблеми касаційного та виключного провадження, виконання вироків.

Автор 80 публікацій: «Нове у кримінально-процесуальному законодавстві України» (2002, співавт.), «Науково-практичний коментар. Кримінально-процесуальний кодекс України» (1979, співавт.), «Науково-практичний коментар. Закон України «Про прокуратуру» (1993, співавт.), навчальний посібник «Прокурорський нагляд за дотриманням законів у стадії виконання вироку» (1989) та ін. Він є співавтором чотирьох підручників з кримінального процесу.

Як член робочої групи Інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України брав участь у підготовці Закону України «Про прокуратуру» (1996–1998 рр.).

З 1977 до 1991 р. — член координаційної ради Мінвузу СРСР.

Нагороджений 15 державними нагородами: медаллю Жукова, медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «Захиснику Вітчизни» та ін.

Почесний працівник Прокуратури України (1995).

ФУКС Савелій Львович

Народився 5 березня 1890 року в м. Гродні (Білорусь).

Засновник наукової школи дослідження і викладання історії держави і права України.

У 1925 р. закінчив правовий факультет Інституту народного господарства, одержавши спеціальність юриста. У 1926–1929 рр. навчався в аспірантурі на правовому факультеті при кафедрі проблем сучасного права. В 1930 р. після захисту кваліфікаційної роботи став науковим співробітником. У 1926–1932 рр. працював доцентом на правовому факультеті цього вузу, з 1932 по 1941 р. — професор Харківського юридичного інституту. Вчене звання професора присвоєно в 1938 р.

З 1943 по 1976 р. — професор кафедри історії держави та права, а з 1943 по 1970 р. — завідувач кафедри. В 1948 р. захистив докторську дисертацію «Нариси історії держави і права казахів у XVIII — першій половині XIX ст.» і отримав вчений ступінь доктора юридичних наук. Автор понад 40 наукових досліджень: монографій, підручників, навчальних посібників в галузі цивільного, земельного, колгоспного права (понад 80 друк. арк.). Основні праці присвячені проблемам історії держави і права СРСР, України, Казахстану. За його редакцією виданий підручник «Історія держави і права СРСР. Ч. 2» (1973), монографія «Звичаєве право казахів у XVIII — першій половині XIX ст.» (Алма-Ата, 1981), розділи в книзі «Історія держави і права Української РСР».

Нагороджений орденом «Знак Пошани» і медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки за участь у написанні «Історії держави і права Української РСР». Т.І, ІІ.

Помер С.Л. Фукс 3 грудня 1976 р.

ЦВІК Марко Веніамінович

Народився 21 червня 1924 року в м. Гадячі Полтавської обл.

Після закінчення Харківського юридичного інституту (1948) та аспірантури (1951) працював на посадах асистента, доцента, завідувача кафедри теорії держави і права. Захистив кандидатську дисертацію «Радянський закон» (1953), докторську дисертацію «Теорія соціалістичної демократії» (1986). У 1988 р. присвоєно вчене звання професора.

Досліджував теоретичні проблеми правоутворення, демократії, розбудови незалежної української держави, поділу влад, праворозуміння.

Член робочої групи, експерт Конституційної комісії, брав участь у розробці проекту діючої Конституції України, ряду законопроектів, проводив консультативну роботу для державних органів. Дійсний член (академік) Академії правових наук України (1993), член Президії цієї академії, академік-секретар відділення теорії та історії держави і права. З 1993 р. перший заступник головного редактора журналу «Вісник Академії правових наук України».

Підготував 12 кандидатів і одного доктора юридичних наук.

Учасник Великої Вітчизняної війни (1942–1943). Був демобілізований у зв'язку з інвалідністю.

Автор понад 180 друкованих робіт. Серед них «Про підзаконність Указу Президії Верховної Ради СРСР» (1956); «Закони створює народ» (1960); «Форми держави»

(1965); «Ради — органи, що працюють» (1966); «Конституційні основи радянської демократії» (1972, співавт.); «Теорія соціалістичної демократії» (1986); «Загальна теорія держави і права» (2002); «Конституційне право України» (1995); «Конституційне право зарубіжних країн» (2003), «Про сучасне праворозуміння» (2001).

Нагороджений орденом «За заслуги III ступеня» (2003), почесним знаком «Відмінник освіти України» (2001) та сьома медалями. Присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки» (1995). Переможець і лауреат конкурсів Спілки юристів України за видавничу діяльність (1995); за досягнення в педагогічній роботі (2002). Лауреат премії імені Ярослава Мудрого в номінації «За видатні досягнення в науково-дослідницькій діяльності з проблем правознавства» (2003).

ЧЕФРАНОВ Вадим Олександрович

Народився 8 березня 1929 року в с. Сергіївці Червоноармійського р-ну Донецької обл.

У 1951 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1951 по 1953 р. — слідчий Харківського обласного управління Комітету державної безпеки. З 1953 по 1955 р. — асистент кафедри марксизму-ленінізму Харківського юридичного інституту. З 1955 по 1959 р. — інструктор відділу науки та культури Харківського обкому КПУ, з 1959 по 1961 р. — помічник першого секретаря Харківського обкому КПУ. З 1961 по 2002 р. знов працює в Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого на посаді старшого викладача, доцента, завідувача кафедри філософії та наукового комунізму, завідувача кафедри філософії, професора цієї кафедри.

У 1962 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук: «Розвиток соціалістичної демократії як закономірність перетворення радянської держави у комуністичне самоврядування», у 1983 р. — дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук «Філософські проблеми правової свідомості». Вчене звання професора присвоєно у 1985 р.

У центрі наукових інтересів — проблеми демократії, правової свідомості.

Підготував трьох кандидатів юридичних наук і одного доктора.

Опублікував понад 60 наукових праць, серед яких «Від держави до комуністичного самоврядування» (1962, співавт.), «Радянська державність і розвиток соціалістичної демократії» (1974, співавт.), «Правова свідомість як різновид соціального відображення» (1975), «Місце юридичних норм в системі правового відображення» (1983), «Проблема зворотних зв'язків у правовій свідомості» (1988), «Історія філософії права» (1998, співавт.).

Заслужений працівник народної освіти України. Нагороджений медаллю «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя від дня народження В.І. Леніна», орденом «Знак Пошани».

Помер В.О. Чефранов 25 серпня 2002 р.

ЧУБИНСЬКИЙ Михайло Павлович

Народився 7 листопада 1871 року.

Вищу освіту здобув на юридичному факультеті Київського університету Святого Володимира.

По закінченні курсу в 1893 р. з дипломом першого ступеня був залишений при університеті для підготовки до професорського звання на кафедрі кримінального права.

У 1897 р. склав усний іспит на ступінь магістра кримінального права і після читання двох пробних лекцій одержав звання приват-доцента. У 1900 р. надрукував роботу «Мотив злочинної діяльності та його значення в кримінальному праві», за яку в тому ж році після публічного захисту її як магістерської дисертації був визнаний гідним ступеня магістра кримінального права Імператорського Московського університету.

У липні 1902 р. за клопотанням юридичного факультету Харківського університету переведений в університет екстраординарним професором на кафедру кримінального права і процесу. У 1904 р. надрукував роботу «Нариси карної політики», яку і подав на юридичний факультет університету Св. Володимира як дисертацію на ступінь доктора кримінального права. У січні 1905 р. отримав ступінь доктора кримінального права. У березні того ж року йому було присвоєно звання ординарного професора.

З 1902 по 1904 р. — редактор університетських ювілейних видань юридичного факультету, член Харківського, Київського і Ярославського юридичних товариств, а також російської групи міжнародного з'їзду криміналістів.

У травні 1906 р. призначений директором Демидовського юридичного ліцею.

Дата смерті М.П. Чубинського невідома.

ШЕВЧЕНКО Людмила Степанівна

Народилася 12 грудня 1955 року в с. Пісочині Харківського р-ну Харківської обл.

У 1978 р. закінчила економічний факультет Харківського державного університету ім. О.М. Горького (нині Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна) за спеціальністю економіст, викладач політекономії. З 1978 р. працює

асистентом кафедри політичної економії Харківського юридичного інституту; старшим викладачем (1987–1988), доцентом (1988–1992), професором кафедри економічної теорії НЮАУ ім. Ярослава Мудрого (1992). Вчене звання професора отримала у 1993 р. У 1984 р. закінчила аспірантуру Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук «Економічний механізм творчої активності працівників та його використання в розвинутому соціалістичному суспільстві» (1984).

У 1991 р. після закінчення докторантури Київського державного університету захистила дисертацію «Економічна самодіяльність виробників: сучасні тенденції та суперечності розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Головні напрямки наукових досліджень — проблеми економічної свободи та економічної самодіяльності виробників, розвиток ринку зайнятості населення, теорія маркетингу та менеджменту.

Опубліковано більш 100 наукових праць. Серед них монографія «Економічна реформа і самодіяльність трудящих» (1991), «Інструментарій економікс: Русо-українсько-англійські відповідності» (1997), «Вступ в маркетинг: навчально-практичний посібник» (2000), «Зайнятість у ринковій економіці: цикл із 8 статей» (1995), «Менеджмент персоналу: нові підходи до управління внутріфірмовою зайнятістю» (1997), «Мінімальна заробітна плата та її рівень: теоретичне осмислення проблеми» (2003), «До проблеми випереджаючого зростання заробітної плати в Україні» (2003).

Член вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук в Українській академії банківської справи, м. Суми (1997–1998); у Харківському державному університеті (1999–2001); з 2003 р. — у Харківському національному технічному університеті «ХПІ».

Лектор Республіканської організації товариства «Знання» (1980–1990).

Нагороджена грамотою Міністерства освіти і науки України.

ШЕЛЕСТОВ Володимир Степанович

Народився 27 січня 1924 року в м. Кіровограді.

У 1951 р. закінчив Харківський юридичний інститут. У 1951–1953 рр. працював помічником прокурора м. Кіровограда; у 1953–1994 рр. — завідуючий заочним відділенням, асистент, доцент, професор кафедри цивільного права, завідувач кафедри земельного та колгоспного права Харківського юридичного інституту, Української державної юридичної академії. У 1956 р. захистив дисертацію

«Боротьба за якість продукції народного споживання, що поставляється, за радянським цивільним правом» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1967 р. — докторську дисертацію «Основні проблеми забезпечення якості продукції в господарських договорах». Вчене звання професора присвоєно у 1969 р.

Головним напрямком його наукових досліджень були пошуки ефективних правових засобів забезпечення якості продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання.

Опублікував близько 60 наукових праць. Серед них «Правові форми боротьби за якість товарів» (1960), «Господарські договори» (1965), «Правові форми регламентації якості продукції» (1966), «Договір поставки і якість продукції» (1974), «Цивільне право» (1983, співавт.).

Учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні. Нагороджений орденом Червоної Зірки, медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.». Лауреат Державної премії України.

Помер В.С. Шелестов 22 червня 1994 р.

ШЕПІТЬКО Валерій Юрійович

Народився 20 грудня 1960 року в м. Ромнах Сумської обл.

У 1986 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1986 р. працював на кафедрі криміналістики Харківського юридичного інституту стажистом-дослідником, у 1988–1991 рр. навчався в аспірантурі. З 1991 р. — асистент, доцент, професор, завідувач (з 1996 р.) кафедри криміналістики Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

У 1991 р. захистив дисертацію «Допит неповнолітніх: психологія і тактика» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1996 р. — докторську дисертацію «Теоретичні проблеми систематизації тактичних прийомів у криміналістиці». У 1997 р. присвоєно вчене звання професора, у 2000 р. обраний членом-кореспондентом Академії правових наук України. Учасник бойових дій (виконання інтернаціонального обов'язку в Республіці Афганістан у період проходження дійсної військової служби).

Наукова діяльність пов'язана з розробкою проблем криміналістичної техніки і тактики, методики розслідування нових видів злочинів, судової експертизи, юридичної психології.

Підготував 8 кандидатів юридичних наук.

Опублікував понад 110 наукових праць: «Теоретичні проблеми систематизації тактичних прийомів у криміналістиці» (1995), «Криміналістична тактика: теорії та тенденції» (1997, співавт.), «Розшук у системі слідчих дій (тактико-криміналістичні проблеми)» (1999, співавт.), «Тактика розслідування злочинів, вчинених організованими групами та злочинними організаціями» (2000), «Теорія криміналістичної тактики» (2002), навчальні та довідкові посібники «Керівництво з розслідування злочинів» (2000, співавт.), «Довідник слідчого» (2001), «Криміналістика. Енциклопедичний словник» (2001), «Настільна книга слідчого» (2003, співавт.). Він є співавтором та редактором підручників «Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів» (1998), «Криміналістика» (2001, 2004).

З 1996 р. — член спеціалізованої вченої ради Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, а з 2002 р. — її вчений секретар. З 1997 р. — вчений секретар відділення кримінально-правових наук Академії правових наук України. З 1998 р. є членом Кримінологічної асоціації України та Міжнародної поліцейської асоціації.

Наукову роботу поєднує з прикладними дослідженнями. З 1997 р. здійснює експертну діяльність (має кваліфікацію судового експерта з правом проведення трасологічних, технічних експертиз документів, психологічних експертиз). З 1998 р. завідує лабораторією використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю, Бюро судових експертиз Інституту вивчення проблем злочинності при Академії правових наук України. Член редакційної колегії збірників «Проблеми законності», «Криміналістика та судова експертиза», «Слідча практика», «Питання боротьби зі злочинністю».

Нагороджений медалями «Воїну-інтернаціоналісту» (1988), «70 років Збройних Сил СРСР» (1998), «Ветеран війни — учасник бойових дій», Грамотою Президії Верховної Ради СРСР (1988), а також Почесною грамотою Міністерства внутрішніх справ України (1999), медаллю Верховної Ради України «10 років незалежності» (2001).

Лауреат премії Фонду юридичної науки академіка права В.В. Сташиса (2002), лауреат премії імені Ярослава Мудрого в номінації «За цикл робіт з криміналістики» (2003), Заслужений діяч науки і техніки України (2003).

ШЕРСТЮК Іван Микитович

Народився 12 вересня 1925 року в с. Суворовському Усть-Лабинського р-ну Краснодарського краю (Російська Федерація).

У 1957 р. закінчив Харківський державний університет ім. О.М. Горького за спеціальністю «Економічна географія».

У 1972 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата

економічних наук «Матеріальна заінтересованість та її роль у розвитку суспільного виробництва при соціалізмі». Вчене звання професора присвоєно у 1991 р. Після закінчення університету працював лектором Харківського планетарію; референтом Харківської обласної організації товариства «Знання»; асистентом кафедри марксизму-ленінізму Харківського медичного інституту. З 1973 по 1995 р. — старший викладач, доцент, завідувач кафедри політичної економії, професор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Брав участь у Другій світовій війні (1942–1945 рр.): рядовий, командир башти танкового полку Закавказького фронту.

Головні напрямки наукових досліджень — теоретичні проблеми матеріальної заінтересованості працівників з метою підвищення їх працездатності в умовах інтенсифікації суспільного виробництва та формування ефективного господарського механізму, становлення ринкової економіки.

Опублікував понад 70 наукових праць. Серед них «Інтеграційні процеси в економіці та їх вплив на функціонування господарчого механізму» (1983), «Проблеми інтенсифікації громадського відтворення в умовах прискорення економічного та соціального розвитку країни» (1989), «Матеріальна заінтересованість як економічна категорія» (1971) та ін.

Брав активну участь у громадській діяльності як голова товариства Ветеранів Великої Вітчизняної війни Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни та дев'ятьма медалями.

Помер І.М. Шерстюк 26 березня 1995 р.

ШЕФЕЛЬ Сергій Вікторович

Народився 17 серпня 1949 року в м. Харкові.

У 1971 р. закінчив історичний факультет Харківського державного університету ім. О.М.Горького за спеціальністю «Історія». У 1981 р. захистив кандидатську дисертацію, у 2003 р. — докторську «Особистість постіндустріальної епохи як феномен соціокультурного синтезу».

Трудову діяльність розпочав у 1971 р. вчителем історії та суспільствознавства загальноосвітньої школи. З 1972 по 1975 р. був на комсомольській роботі у Криму, а з 1975 по 1977 р. — політпрацівником на Чорноморському флоті.

З 1977 по 1986 р. працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри історії КПРС Харківського юридичного інституту. З 1986 по 1996 р. —

доцент кафедр історії КПРС та політичної економії, політичної історії та теорії соціалізму, загальної історії, історії України Харківського державного інституту культури. Протягом 1996–1997 рр. — доцент кафедри правової освіти педагогічних працівників Харківського обласного інституту удосконалення вчителів. У 1997–1998 рр. перебував на посаді декана факультету довузівської підготовки та післядипломної освіти, у 1998–1999 рр. обіймав посаду доцента кафедри історії України та музеєзнавства в Харківській державній академії культури. Протягом 2000–2001 рр. займався науковою роботою в Інституті соціально-політичних досліджень Російської академії наук та

лабораторії екології культури в Інституті країн Азії та Африки при Московському державному університеті ім. М.В.Ломоносова. У 2001–2003 рр. керував юридичною фірмою у м. Харкові. З вересня 2003 р. — професор кафедри філософії Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

У центрі наукових інтересів — проблеми формування особистості, її правового виховання.

Автор майже 100 наукових і навчально-методичних публікацій. Серед них монографії «Творча індивідуальність — майбутнє соціології» (2000), «Особистість постіндустріальної епохи як феномен соціокультурного синтезу» (2002), «Творення людини майбутнього: екоософські засади» (2003, співавт.); підручник «Філософія» (2003, співавт.).

ШИЛО Олександр Всеволодович

Народився 24 жовтня 1960 року в м. Харкові.

У 1983 р. закінчив архітектурний факультет Харківського інженерно-будівельного інституту (нині Харківський державний технічний університет будівництва і архітектури) за спеціальністю — архітектор.

У 1989 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства «Проблеми формування предметно-просторового середовища операторської діяльності (соціокультурний аспект)». У 1999 р.

захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства «Невербальні і вербальні засоби в образотворчій діяльності». У 1996 р. присвоєно вчене звання доцента, у 2001 р. — професора. З 1983 по 1984 р. працював

стажистом-викладачем Харківського інженерно-будівельного інституту. З 1984 по 1991 р. — у відділі ергономіки Харківської філії Всесоюзного науково-дослідного інституту технічної естетики Державного комітету СРСР з науки і техніки молодшим науковим співробітником, науковим співробітником, завідувачем лабораторії ергодизайну. З 1985–1989 рр. — аспірант Всесоюзного науково-дослідного інституту технічної естетики Державного комітету СРСР з науки і техніки (м. Москва). З 1991–1993 рр. — доцент кафедри філософії та історії культури Харківського державного інституту фізичної культури (нині Харківська державна академія спорту). З 1993 — доцент, з 2001 р. — професор кафедри культурології Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Досліджує методологічні, історичні та соціально-культурні чинники становлення та розвитку художнього мислення в галузі образотворчого мистецтва, дизайну і архітектури, діяльнісні закономірності складання художнього образу в мистецтві Середніх віків і Нового часу, у сучасній проектній культурі.

Підготував двох кандидатів наук з мистецтвознавства.

Опублікував більше 150 наукових праць, у тому числі 20 монографій, альбомів і навчальних посібників: «Пластика і текст в художній діяльності» (1997), «Картина І.Ю. Рєпіна «Пушкін на набережній Неви. 1835 р.» (2002), «Загадки Рєпіна» (2004), «Пушкін: образ і самообраз поета в російській культурі першої третини 19 ст.» (2002), «Автопортретний цикл Т.Г. Шевченка і жанр автопортрета в культурі романтизму» (2003, 2 останні — співавт.), «Естетика» (2003, співавт.).

Член спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій в галузі мистецтвознавства, філософії, архітектури при Харківському державному технічному університеті будівництва і архітектури (з 1999 р.); Харківській державній академії культури (з 1999 р.); Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна (2002–2003).

Член редколегій наукових збірників «Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті» (Харківська державна академія дизайну і мистецтв — Харківський державний технічний університет будівництва і архітектури), «Культура України» (Харківська державна академія культури), «Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Сер. Мистецтвознавство» (Міжнародний Слов'янський університет), «Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв» (Харківська державна академія дизайну і мистецтв), «Аркадія» (гуманітарний факультет Одеського національного технічного університету), «Культурна спадщина Слобожанщини» (Харківський історичний музей). Член Міжнародної асоціації мистецтвознавців (з 1992 р.), Національної спілки художників України (з 1992 р.).

ШУЛЬГА Михайло Васильович

Народився 7 листопада 1948 року в с. Рудці Чернігівського р-ну Чернігівської обл.

У 1974 р. закінчив Харківський юридичний інститут за спеціальністю «Правознавство». З 1974 по 1978 р. працював асистентом кафедри земельного, колгоспного права та правової охорони природи цього інституту. В 1978 р. був зарахований до аспірантури. З 1981 по 1995 р. — асистент, старший викладач, доцент Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. З 1995 по 1998 р. був докторантом. У 1981 р. захистив дисертацію «Виникнення та припинення права користування землями сільських населених пунктів» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Докторську дисертацію «Теоретичні правові проблеми земельних відносин у сучасних умовах» захистив у 1998 р., з того ж року — професор кафедри екологічного права. У 2002 р. обраний членом-кореспондентом Академії правових наук України, призначений директором Інституту підвищення кваліфікації Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

Головні напрямки наукових досліджень — теоретичні проблеми земельного права, актуальні проблеми природокористування та охорони довкілля, правового забезпечення екологічної безпеки.

Підготував двох кандидатів юридичних наук.

Автор понад 120 наукових праць (близько 110 друк. арк.). Серед них «Підсобне господарство громадян» (1983, співавт.), «Рішення правління колгоспу» (1984, співавт.), «Актуальні правові проблеми земельних відносин у сучасних умовах» (1998); глави в підручниках «Екологічне право України (Особлива частина)» (1996), «Екологічне право України» (2001); «Земельне право» (2001), «Земельне право України» (2004); розділи в науково-практичних коментарях Земельного кодексу (2002, 2003, 2004).

Член редакційних колегій наукових збірників «Проблеми законності», «Екологічний вісник», «Мала енциклопедія нотаріуса».

Брав участь у законотворчій роботі як член групи з підготовки проекту Земельного кодексу України.

Член спеціалізованих вчених рад при Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого та Київському національному університеті ім. Т. Шевченка.

Лауреат конкурсу Спілки юристів України на краще юридичне видання (2000); лауреат премії імені Ярослава Мудрого (2003).

ЮРКОВ Борис Миколайович

Народився 3 серпня 1940 року в станиці Червленій Шелковського р-ну Чечено-Інгуської АРСР (Російська Федерація).

У 1969 р. закінчив Харківський юридичний інститут. З 1969 по 1990 р. — асистент, старший викладач, доцент; з 1990 р. — професор кафедри цивільного процесу Харківського юридичного інституту. У 1974 р. захистив кандидатську дисертацію «Процесуальні гарантії прав громадян при розгляді та вирішенні судом скарг на дії адміністративних органів», у 1989 р. — докторську дисертацію «Проблеми судового контролю і нагляду в радянському державному управлінні». Вчене звання професора присвоєно в 1991 р. З 1997 р. по липень 2000 р. працював у Белгородському університеті споживчої кооперації (Росія) на посаді завідуючого кафедрою цивільного права.

Підготував одного кандидата юридичних наук.

Сфера наукових інтересів — проблеми судового контролю та нагляду в державному управлінні, права на судовий захист у неспорних провадженнях, правової природи актів правосуддя в цивільному судочинстві, а також судового контролю в державному управлінні.

Опублікував понад 60 наукових праць (близько 70 друк. арк.). Серед них «Судове забезпечення законності в діяльності адміністративних органів» (1987), «Радянський цивільний процес» (1982, співавт.), «Провадження по справах, що виникають з адміністративно-правових відносин» (1980), «Повноваження суду при розгляді скарг на дії адміністративних органів» (1973), «Право оскарження до суду дій адміністративних органів» (1986), «Розвиток радянського законодавства про судовий контроль у період диктатури пролетаріату» (1987), «Форми судового забезпечення законності актів органів державного управління» (1987) та ін.

Помер Б.М. Юрков 14 липня 2000 р.

ЯКУБА Ольга Миронівна

Народилася 6 травня 1908 року в м. Катеринославі (нині Дніпропетровськ).

У липні 1931 р. закінчила Всеукраїнський комуністичний інститут радянського будівництва та права і отримала кваліфікацію юриста. Працювала консультантом-референтом Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету УРСР (Харків), відповідальним інструктором та завідуючою інформаційним відділом Харківського обласного виконавчого комітету, заступником директора з педагогічної роботи Харківського будинку піонерів. У 1939 р. зарахована до аспірантури Харківського

юридичного інституту; з 1941 р. — асистент кафедри державного права.

У 1943 р. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук «Надзвичайні органи радянської соціалістичної держави». У 1945 р. присвоєно вчене звання доцента кафедри державного права. У 1964 р. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора юридичних наук «Адміністративна відповідальність за радянським правом у світлі подальшого посилення охорони прав особи». Вчене звання професора присвоєно у 1967 р.

З 1943 р. працювала у Харківському юридичному інституті на посадах старшого викладача та доцента кафедри державного права й одночасно по 1949 р. (за сумісництвом) — директором Харківського філіалу Всесоюзного юридичного заочного інституту. З 1966 р. — професор кафедри державного та адміністративного права; з 1971 р. — професор кафедри адміністративного та фінансового права.

Підготувала 9 кандидатів юридичних наук.

Досліджувала проблеми забезпечення прав та свобод людини і громадянина, державного управління, форм та методів його здійснення, систематизації адміністративного права, адміністративного примусу та адміністративної відповідальності.

Опублікувала понад 80 наукових праць: «Принципи соціалістичного демократизму в організації місцевих Рад депутатів трудящих» (1962), «Адміністративна відповідальність за радянським правом у світлі подальшого посилення охорони прав особи» (1964), «Адміністративна відповідальність» (1972), «Радянське адміністративне право. Особлива частина» (1975), «Форми та методи державного управління» (1977) та ін.

У 1965 р. брала активну участь у систематизації законодавства і складанні Збірника законодавчих та інших нормативних актів Союзу РСР і Української РСР про адміністративну відповідальність, працювала в комісії з розробки проектів Основ законодавства про адміністративну відповідальність; значним є її внесок у розроблення проекту Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення, законів «Про порядок відкликання суддів і народних засідателів», «Про місцеві Ради депутатів трудящих в Українській РСР», проектів Положення про адвокатуру Української РСР, Положення про громадську раду пункту охорони порядку та ін.

З 1950 по 1960 р. була заступником голови та членом президії правління обласного відділу товариства «Знання».

Нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», грамотами Міністерства вищої і середньої освіти Союзу РСР, Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти Української РСР, Міністерства юстиції УРСР.

Померла О.М. Якуба 8 грудня 1980 р.

ЯНОВСЬКИЙ Михайло Володимирович

Народився 9 червня 1923 року в м. Красноярську (Російська Федерація).

У 1948 р. закінчив Харківський юридичний інститут і отримав спеціальність юриста, в 1948-1951 рр. навчався в аспірантурі, після закінчення якої був направлений на викладацьку роботу в Ташкентський юридичний інститут.

У 1954 р. захистив кандидатську дисертацію «Боротьба СРСР за справедливе рішення територіальних питань у період і після Другої світової війни», а у 1971 р. — докторську дисертацію «Генеральна Асамблея ООН та прогресивний розвиток міжнародного права». У 1951–1955 рр. — старший викладач, в.о. доцента кафедри державного права Ташкентського юридичного інституту. В 1955 р. був призначений на посаду доцента юридичного факультету Середньоазіатського держуніверситету (м. Ташкент). З 1962 р. працював на посаді доцента, згодом — в.о. професора кафедри державно-правових дисциплін Кишинівського держуніверситету. У 1969–1970 рр. — завідувачий сектором держави і права відділу філософії і права АН МРСР.

З 1973 р. — професор, завідувач кафедри (1977–1993) міжнародного права та державного права зарубіжних країн Української державної юридичної академії України. У 1993 р. обраний членом-кореспондентом Академії правових наук України.

Відомий фахівець у галузі міжнародного права. Основні напрямки його наукових досліджень — право міжнародних організацій, міжнародна правосуб'єктність.

Підготував 8 кандидатів наук.

Опублікував понад 125 наукових праць: «Генеральна Асамблея ООН (міжнародно-правові питання)», «Міжнародне право» (1971), «Міжнародна правосуб'єктність» (1982), «Політична система СРСР» (1973) та ін.

Був членом Радянської асоціації міжнародного права, членом редколегії «Радянського щорічника міжнародного права» (м. Москва).

Помер М.В. Яновський 18 серпня 1993 р.

